

Onderwijsmonitor Nijmegen 2005

januari 2006

Gemeente Nijmegen, afd. Onderzoek & Statistiek

Inhoudsopgave

1	Samenvattend beeld	3
1.1	Inleiding	3
1.2	De belangrijkste kengetallen op rij	3
1.3	Voorschoolse periode	4
	Aanbod en spreiding van voorzieningen	4
	Gebruik van voorzieningen in de stad en verschil in gebruik per wijk	4
	Deelname aan taalstimulering	4
	Bezetting en wachtlijsten	5
1.4	Primair onderwijs	5
	Uiteenlopende ontwikkelingen in leerlingaantallen op Nijmeegse scholen	5
	Verhoudingen tussen basis- en speciaal onderwijs	5
	Geen verdere toename van allochtone leerlingen en afname van gewichtsléerlingen	5
	Grote verschillen in samenstelling van schoolpopulaties	6
1.5	Voortgezet (speciaal) onderwijs	8
1.6	MBO en Educatie	11
1.7	Voortijdig schoolverlaten neemt af	12
1.8	Hbo en universiteit	12
2	Opzet en uitvoering van de monitor	15
2.1	Inleiding	15
2.2	Doel monitoring	15
2.3	Uitgangspunten voor de onderwijsmonitor Nijmegen	15
2.4	De belangrijkste beleidskaders voor het onderwijs	15
2.5	Inhoud van de derde onderwijsmonitor	16
2.6	Uitvoering	16
2.7	Wijzigingen in definities	17
3	Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	19
3.1	Inleiding	19
3.2	Kinderdagverblijven	19
3.3	Peuterspeelzalen	21
3.4	Het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen	23
3.5	Gastouderopvang	24
3.6	Buitenschoolse opvang	24
4	Primair onderwijs	26
4.1	Inleiding	26
4.2	De onderwijssoorten	26
4.3	Scholen en leerlingen in het primair onderwijs	27

4.4	Etnische groepen en gewichten in het basisonderwijs	30
4.5	VVE-, GOA- en Open Wijk Scholen	34
4.6	Scholen en leerlingen basisonderwijs	36
4.7	Wijken en leerlingen basisonderwijs	37
4.8	Indicatoren om achterstand te meten	40
4.9	Citoscores van GOA-scholen vergeleken met de andere scholen	48
4.10	Citoscores van OWS-scholen vergeleken met de andere scholen	51
4.11	Citoscores scholen van Nederland, G4 en Nijmegen vergeleken	52
4.12	Verzuim in het primair onderwijs	57

5 Voortgezet onderwijs **58**

5.1	Inleiding	58
5.2	De onderwijssoorten	58
5.3	Scholen en leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs	59
5.4	Binnenleerlingen en buitenleerlingen	61
5.5	De zorg voor risicoleerlingen	63
5.6	Jongens en meisjes	63
5.7	Allochtone leerlingen	63
5.8	Indicatoren om achterstand te meten	68
5.9	Verzuim in het voortgezet onderwijs	80
5.10	Voortijdig schoolverlaten	81

6 Middelbaar beroepsonderwijs en Educatie **83**

6.1	Inleiding	83
6.2	Soorten opleidingen mbo	83
6.3	Aantallen leerlingen mbo en deelname aan mbo door 17-22 jarigen	84
6.4	Educatie	88
6.5	Aantallen deelnemers educatie	88
6.6	Voortijdig schoolverlaten	89

7 Hoger beroepsonderwijs en universiteit **91**

7.1	Inleiding	91
7.2	Aantallen studenten	91
7.3	Spreiding van studenten over de stad	92

8 Bijlage 1: Tabellen **95**

9 Bijlage 2: Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen **109**

1 Samenvattend beeld

1.1 Inleiding

Op basis van de diverse hoofdstukken van deze onderwijsmonitor geven we in dit hoofdstuk een samenvattend beeld van het onderwijs in Nijmegen. Eerst wordt een kort overzicht geboden van de belangrijkste kengetallen. In de volgende paragrafen komen de voorschoolse periode, het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het middelbaar beroepsonderwijs en educatie en het hoger onderwijs aan de orde. Op diverse plaatsen geeft de monitor en ook deze samenvatting gebiedsspecifieke informatie. Bijlage 2 van dit rapport bevat een kaart met de Nijmeegse stadsdelen en wijken.

In deze samenvatting wordt niet ingegaan op de verantwoording van de opzet en de uitvoering van deze derde monitor (opgenomen in hoofdstuk 2).

1.2 De belangrijkste kengetallen op rij

- De totale deelname door 2-3 jarigen aan kinderdagverblijven en peuterspeelzalen bedraagt in 2005 79%.
- In het primair onderwijs voor de kinderen van 4-12 jaar neemt 6,8% deel aan speciale onderwijsvoorzieningen (speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs). De landelijke deelname is 5,2%.
- De gemiddelde scores op de cito-eindtoets van allochtone en autochtone achterstandsleerlingen zijn in de afgelopen vier jaar ongewijzigd gebleven. In 2003-2004 hebben de 1,90-leerling een score van 527,7 en de 1,25-leerlingen 527,5. De score van de niet-achterstandsleerlingen bedraagt 539,3. De scores van de niet-achterstandsleerlingen in wijken met relatief weinig hoogopgeleide ouders zijn in de afgelopen vier jaar sterk achteruitgegaan.
- De deelname aan voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs samen bedraagt landelijk 4,6% en in Nijmegen 5,2%.
- De percentages havo/vwo leerlingen in leerjaar 3 zijn de afgelopen vijf jaar niet veel gewijzigd. Aan de verschillen tussen autochtonen en allochtonen is weinig veranderd. In 2004-2005 neemt 46% van de 'derdeklassers' in het voortgezet onderwijs, aangevuld met de 15-jarigen uit het voortgezet speciaal onderwijs, deel aan havo/vwo. Deelname door autochtonen aan havo/vwo is 52% en door allochtonen 32%.
- Verzuim (spijbelen) in het primair onderwijs blijft constant, in het vo daarentegen is dit verzuim toegenomen. De leeftijd van de verzuimers in het vo lijkt lager te zijn geworden. In schooljaar 2003-2004 zien we het volgende verzuim: basisonderwijs 1,5%, speciaal basisonderwijs 4,9%, overig speciaal onderwijs 2,8%, voortgezet onderwijs 6,3% en voortgezet speciaal onderwijs 9,9%.
- Het voortijdig schoolverlaten is recent gedaald. De uitval zonder startkwalificatie lag vanaf 2001 tot 2004 rond de 5%. In het schooljaar 2004-2005 is het percentage gedaald naar 4,1%. Bij de leerplichtigen is een drastische afname van schooluitval te zien.
- De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsopleidende leerweg is toegenomen van 8% in schooljaar 2001-2002 naar 10% in 2004-2005. De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsbegeleidende leerweg is afgenomen van 3% in 2001-2002 naar 2% in 2004-2005.

1.3 Voorschoolse periode

Een van de doelen van het onderwijsachterstandenbeleid is de verbetering van de startcondities van kinderen met verhoogd risico op ontwikkelingsachterstand bij binnenkomst in de basisschool. In dit kader dient een onderwijsmonitor in te gaan op voorzieningen voor kinderopvang.

Aanbod en spreiding van voorzieningen

In 2005 bedraagt de totale opvangcapaciteit van de kinderdagverblijven 1581 kindplaatsen. Dit zijn 29 kindplaatsen meer dan in 2004. De kinderdagverblijven en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

In totaal kunnen 62% van de kinderen van 2-3 jaar 2,4 dagdelen per week (het gemiddelde bezoek in 2005) een peuterspeelzaal bezoeken. De 44 peuterspeelzalen zijn redelijk verspreid over de stad. Twaalf peuterspeelzalen zijn intensieve peuterspeelzalen waar kinderen met een ontwikkelingsachterstand extra worden begeleid.

Bij het gebruik van 1,8 middagen per week (het gemiddelde bezoek in 2005) kunnen 16% van de kinderen van 4-12 jaar geplaatst worden op de buitenschoolse opvang. De voorzieningen voor buitenschoolse opvang zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad. In 2005 zijn er in Nijmegen vijf gastouderbureaus.

Gebruik van voorzieningen in de stad en verschil in gebruik per wijk

Er wordt wel verondersteld dat het gebruik van kinderopvang als gevolg van de nieuwe Wet Kinderopvang is afgenomen. In begin 2005 is geen duidelijke afname in gebruik te zien ten opzichte van 2004. Deelname in Nijmegen wijkt af van het landelijk beeld.

Tabel 1-1 : Deelname aan voorzieningen voor kinderopvang in Nijmegen en in Nederland

	Leeftijdsgroep	Nijmegen 2005	Nederland 2003
Kinderdagverblijf	0-3	32%	23%
Peuterspeelzaal	2-3	50%	57%
Buiten/naschoolse opvang	4-12	9%	5%

Het bereik van gastouderopvang is beperkt. Het aantal opgevangen kinderen, inclusief niet-Nijmeegse kinderen, bedroeg in 2004 3% van de Nijmeegse 0-12 jarigen. De totale deelname van 2-3 jarigen aan kinderdagverblijven en peuterspeelzalen bedraagt in 2005 79%. Hierbij is rekening is gehouden met het gecombineerde gebruik van een kinderdagverblijf en een peuterspeelzaal. Ten opzichte van 2004 is het gezamenlijk bereik nauwelijks gewijzigd.

In een aantal wijken behorend tot Oud Oost en Midden Zuid wordt veel gebruik gemaakt van kinderdagverblijven en weinig van peuterspeelzalen. In een aantal wijken behorend tot Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt is dit juist omgekeerd. De verschillen tussen wijken in het gebruik van voorzieningen zullen te maken hebben met verschillen in werksituatie van de ouders met jonge kinderen.

Deelname aan taalstimulering

In 2005 evenals in 2004 bieden vier kinderdagverblijven een programma voor taalstimulering aan. Bijna driekwart van de kinderen op deze vier kinderdagverblijven neemt deel taalstimulering.

Op 21 peuterspeelzalen nemen 823 kinderen (49% van de psz-gebruikers) deel aan programma's voor taalstimulering. Er vanuit gaand dat een kwart van de 2-3 jarigen tot de doelgroep behoort (van de 4-5 jarigen is 25% gewichtsleerling), is de deelname hoog te noemen.

Bezetting en wachtlijsten

Voor de totale stad bezien zijn alle soorten voorzieningen in 2005 onderbezet. De bezettingspercentages per soort voorziening zijn in 2005: kinderdagverblijf 73%, peuterspeelzaal 80% en buitenschoolse opvang 60%.

Voor de afzonderlijke voorzieningen bezien komt naast onderbezetting ook volledige bezetting cq overbezetting voor.

Wachtlijsten doen zich voor bij elke soort voorziening. Het totaal aantal kinderen op een wachtlijst is klein. De grote wachtlijst bij enkele kinderdagverblijven en de onderbezetting op een veel groter aantal kinderdagverblijven, duidt erop dat ouders sterke voorkeuren hebben voor sommige kinderdagverblijven. De wachtlijst bij de buitenschoolse opvang heeft te maken met voorkeuren voor bepaalde middagen.

1.4 Primair onderwijs

Uiteenlopende ontwikkelingen in leerlingaantallen op Nijmeegse scholen

Het aantal leerlingen in het Nijmeegse basisonderwijs in het schooljaar 2004-2005 wijkt nauwelijks af van de vier voorgaande schooljaren.

Een opvallende afname van leerlingen ten opzichte van schooljaar 2000-2001 zien we bij tien scholen. Voor bijna al deze scholen geldt dat ze behalve met een afname van het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd in voor deze scholen belangrijke wijken ook te maken hebben gekregen met een afname in belangstelling. Naar verhouding hebben veel Open Wijk Scholen te maken met een terugloop in het leerlingenaantal.

Een opvallende toename van leerlingen daarentegen zien we bij acht scholen.

Het aantal leerlingen op Nijmeegse scholen voor speciaal basisonderwijs is afgenomen ten gunste van het basisonderwijs.

Op de Nijmeegse scholen voor speciaal onderwijs komt afwisselend groei en afname voor. In het speciaal onderwijs is het scholenaanbod van grote invloed op het leerlingenaantal. Dit komt omdat deze scholen relatief veel buitenleerlingen aantrekken.

Verhoudingen tussen basis- en speciaal onderwijs

In Nijmegen neemt in 2004-2005 6,9 % deel aan speciaal (basis)onderwijs en landelijk 5,2%. Het verschil is in de afgelopen twee jaar iets toegenomen.

Geen verdere toename van allochtone leerlingen en afname van gewichtsleerlingen

Het percentage niet-westerse allochtonen van 4-12 jaar is toegenomen van 21% in 1995 naar 26% in 2003. In 2005 is dit percentage gelijk gebleven.

Vanaf het schooljaar 96-97 neemt het aandeel 1,25-leerlingen jaarlijks af. Deze afname hangt samen met het stijgend opleidingsniveau van de bevolking. Het aandeel 1,90-leerlingen nam eerst licht toe maar neemt in de laatste jaren ook af. In het schooljaar

2004-2005 bedraagt het percentage 1,25-leerlingen 11 en het percentage 1,90-leerlingen 12.

Allochtone leerlingen en ook gewichtsléerlingen zijn ongelijkmatig gespreid over de stad. Het spreidingspatroon over de stadsdelen is in de afgelopen vier jaar weinig gewijzigd.

Grote verschillen in samenstelling van schoolpopulaties

Als gevolg van de scheve spreiding van alloctonen en gewichtsléerlingen over de stad maar ook door het schoolkeuzegedrag doen zich tussen scholen grote verschillen voor in de samenstelling van de leerlingen naar etniciteit en naar gewicht.

Er zijn zeven basisscholen die meer dan 50 % niet-westerse alloctone leerlingen hebben. Op vijf van deze scholen is het percentage alloctone leerlingen behoorlijk toegenomen in de afgelopen vier jaar. Van de 41 basisscholen hebben negen scholen een percentage gewichtsléerlingen hoger dan 50.

Scholen kunnen wat betreft de samenstelling van hun 1,00-leerlingen ook verschillen. De categorie 1,00-leerlingen is namelijk zeer breed. Tot de 1,00-leerlingen dienen te worden gerekend de leerlingen waarvan één ouder een mavo opleiding heeft maar ook de leerling waarvan beide ouders universitair zijn opgeleid.

Het is aannemelijk dat de scholen vallend onder het GOA-beleid en de Open Wijk scholen verhoudingsgewijs meer 1,00-leerlingen, waarvan de ouders relatief weinig hoger opgeleid zijn, hebben dan de overige scholen. De meeste GOA scholen en alle OWS scholen liggen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders en deze scholen hebben een hoog percentage leerlingen afkomstig uit de wijk waar de school gevestigd is.

De gemaakte schoolkeuzes hebben tot gevolg gehad dat de scholen in Oud West en Zuidrand een hoger percentage niet-westerse alloctonen hebben dan er op basis van de in deze stadsdelen woonachtige leerlingen verwacht kan worden. De verschillen zijn in de afgelopen vier jaar groter geworden.

Vertraging in basisonderwijs

Leerlingen uit groep 8 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 13 hebben bereikt. In feite hebben we dan te maken met een ernstige vertraging omdat de meetlat lager gelegd kan worden. Het percentage vertraagde leerlingen is in de schooljaren 2000-2001 tot en met 2002-2003 toegenomen van 3,3 naar 4,6%. In 2003-2004 bedraagt het percentage 2,8%. Het percentage vertraagde leerlingen is bij de leerlingen met de gewichten 1,25 en 1,90 elk jaar aanzienlijk hoger dan bij de 1,00-leerlingen. Het percentage vertraagde leerlingen is bij de 1,90-leerlingen is op zijn beurt aanzienlijk hoger dan bij de 1,25-leerlingen.

Citoscores staddelen relatief stabiel

Nijmegen scoort in een reeks van jaren hoger dan het Nederlandse gemiddelde. De Nijmeegse scores zijn achteruit gegaan en de landelijke scores vooruit gegaan. Vanaf het schooljaar 1995-1996 namen de verschillen tussen de Nijmeegse en de landelijke scores jaarlijks toe oplopend van 0,4 naar 2,1 punten in het schooljaar 1999-2000. Vanaf het schooljaar 2000-2001 bedraagt het verschil tussen de Nijmeegse en de

landelijke score weer ten hoogste 0,4 punten. In schooljaar 2003-2004 is de gemiddelde Nijmeegse score 536,6 en de landelijke score 535,2.

De cito-scores in Centrum, Oud-Oost, Midden-Zuid en Waalsprong zitten boven het stadsgemiddelde. De scores in Oud-West, Zuidrand, Lindenholt en Dukenburg zitten onder het stadsgemiddelde. Voor de ontwikkeling in de tijd zijn citoscores beschikbaar per stadsdeel waar leerlingen naar school gaan (vanaf 1996). De positie van de stadsdelen ten opzichte van het stadsgemiddelde is relatief stabiel. De positie van Oud-West is in de gehele periode het laagst. De scores in dit stadsdeel zijn in 1999-2003 ruim 2 punten hoger dan de scores in de periode 1996 - 1998. Meteen boven Oud-West komt Zuidrand. De scores in Zuidrand zitten behoorlijk boven die in Oud-West, maar ze zijn vanaf 2001 verslechterd. De scores in Lindenholt zijn in de laatste vier jaar lager dan voorheen.

Citoscores etnische groepen en gewichtsl leerlingen ongewijzigd

Voor de bepaling van de verschillen tussen etnische groepen gaan we uit van de gemiddelde scores berekend over de laatste drie schooljaren.

De Marokkaanse leerlingen hebben de laagste score (525,5). De score van de Turkse leerlingen (528,6) is drie punten hoger. De score van de Surinaamse leerlingen (529,8) is ruim vier punten hoger. De scores van de overige niet-westerse allochtone leerlingen (533,9) en van de Antilliaanse leerlingen (533,9) zitten hoog boven de scores van de Marokkaanse, Turkse en Surinaamse leerlingen, maar ze zitten drie punten onder de score van de autochtone + westerse allochtone leerlingen (536,9).

Nijmeegse citogegevens van etnische groepen zijn beschikbaar voor de periode 2001-2004. In deze korte periode zijn de scores vrij constant.

De verschillen in cito-scores in 2003-2004 tussen de leerlingen met gewicht 1,00 (score 539,3) en de leerlingen met gewicht 1,25 (score 527,5) of 1,90 (score 527,7) zijn groot. In de afgelopen vier jaar zijn ook deze scores vrij constant.

Het is inmiddels duidelijk dat het streefdoel van het Gemeentelijk Onderwijs-achterstandenbeleid (gemiddelde citoscore van 530 voor de 1,25- en 1,90-leerlingen in 2006) niet gehaald wordt.

Grote verschillen in citoscores tussen scholen

In vergelijking met basisscholen elders, rekening houdend met de samenstelling van de leerlingen naar gewicht, constateren we het volgende. Enerzijds zijn er Nijmeegse scholen met geen of weinig gewichtsl leerlingen die veel hogere scores hebben dan landelijk, anderzijds zijn er scholen met matig tot veel gewichtsl leerlingen (bijna alle vallend onder het GOA beleid) die veel lagere scores hebben dan landelijk en dan in de vier grote steden.

Omdat de gemiddelde scores van de Nijmeegse 1,25- en 1,90-leerlingen -die voor het overgrote deel op de GOA-scholen zitten- overeenkomen met de scores in enkele grote steden, weten we dat de Nijmeegse GOA-scholen niet minder presteren. De slechtere scores hebben waarschijnlijk te maken met een ongunstige samenstelling van 1,00-leerlingen.

Geen toe- of afname van verzuim in primair onderwijs

Uitgaande van het totaal aantal leerplichtigen op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen voor primair onderwijs bedraagt het verzuim in het schooljaar 2003-2004 in het basis-onderwijs 1,5 %, in het speciaal basisonderwijs 4,9 % en in het overig speciaal onderwijs 2,8%. De cijfers van de laatste vier jaar laten geen groei- of afnametendens zien.

Bij bovenstaande verzuimcijfers gaat het om leerlingen ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling, het zogenaamde relatieve verzuim. Het komt daarnaast voor dat

leerplichtige kinderen, zonder vrijstelling te hebben gekregen, niet zijn ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling, het zogenaamde absolute verzuim. In het schooljaar 2003-2004 is in het primair onderwijs absoluut verzuim geconstateerd bij vier kinderen. Het aantal absoluut verzuimers schommelde in afgelopen vier jaar maar is elk jaar zeer laag.

1.5 Voortgezet (speciaal) onderwijs

Aantal leerlingen toegenomen

Het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) is vanaf schooljaar 1995-1996 toegenomen, hetgeen voornamelijk het gevolg is van demografische ontwikkelingen. In het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is er sprake geweest van groei, maar ook van afname. In schooljaar 2000-2001 is een school voor vso, welke veel buitenleerlingen telde, gevestigd in een andere gemeente. Vanaf dit schooljaar tot aan het schooljaar 2004-2005 blijft het aantal leerlingen constant. In het schooljaar 2004-2005 is het aantal leerlingen flink toegenomen. De ontwikkeling van het aantal leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs wordt in sterke mate bepaald door de plaatsingsmogelijkheden.

Regiofunctie voortgezet (speciaal) onderwijs ongewijzigd

De Nijmeegse scholen voor vo en vso hebben duidelijk een functie voor de regio. In het schooljaar 2004-2005 is op de scholen voor voortgezet onderwijs in Nijmegen 47% buitenleerling. In schooljaar 2002-2003 is op de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Nijmegen 52% buitenleerling. In 2000-2001 was in het vo eveneens 47% buitenleerling, in het vso was het percentage iets hoger (55%).

Aandeel allochtone leerlingen iets toegenomen

In 1995 behoort van de 13-17 jarigen in Nijmegen 19 % tot de niet-westers allochtonen. In de jaren 2003 en 2005 zijn de percentages 25 en 26. Het aantal allochtone leerlingen op de Nijmeegse scholen varieert sterk per school en per vestiging. Een belangrijk deel van de verklaring voor de verschillen dient gezocht te worden in het onderwijsaanbod van de scholen. Allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in het praktijkonderwijs en in het vmbo. Daarnaast blijkt dat de spreiding van allochtonen over de stad van invloed is op het percentage allochtone leerlingen van een schoollocatie. Het voedingsgebied van de vo scholen omvat meerdere stadsdelen en ook buitengemeenten waardoor de gevolgen van de scheve spreiding van allochtonen over de stad minder groot zijn dan in het basisonderwijs. Vestigingen voor voortgezet onderwijs met meer dan 50 % allochtone leerlingen komen, met uitzondering van de internationale schakelklas, niet voor.

Percentage cumi-leerlingen drastisch gedaald

In 2004-2005 is het percentage cumi-leerlingen gedaald naar 3. De jaren daarvoor was het steeds ongeveer 9%. De forse daling is toe te schrijven aan de herziening van de cumi-regeling.

Bij een drietal scholen (Jonkerbosch en de scholen voor praktijkonderwijs) is het percentage cumi-leerlingen echter nauwelijks gedaald of zelfs nog toegenomen ten opzichte van het schooljaar ervoor.

In Nijmegen meer leerlingen in vso maar ook in havo en vwo dan landelijk

De verdeling van leerlingen over de onderwijstypen van het voortgezet onderwijs in het derde leerjaar aangevuld met de 15-jarigen uit het voortgezet speciaal onderwijs, geeft een beeld van de onderwijspositie van een groep leerlingen ('derdeklassers').

De in Nijmegen woonachtige leerlingen nemen minder dan landelijk deel aan het praktijkonderwijs en het vmbo, excl. het vmbo-t en meer aan het vso, de havo en het vwo. De hogere deelname aan het vso ligt wel in de lijn van de eveneens hogere deelname aan het so in Nijmegen. De deelname aan vso en pro samen bedraagt landelijk 4,6 % en in Nijmegen 5,2%.

Oververtegenwoordiging van allochtone leerlingen vmbo ongewijzigd

De verdeling van de niet-westerse allochtone leerlingen over de onderwijstypen is in afgelopen jaren weinig veranderd.

Evenals twee jaar geleden zit 60% van de allochtonen in het vmbo. Bij de autochtonen en westers allochtone is het percentage leerlingen vmbo in 2004-2005 43 (twee jaar eerder 46). Bij de Antillianen en de Marokkanen is het percentage leerlingen vmbo afgenomen ten gunste van het percentage leerlingen havo/vwo.

Percentage havisten en vwo-ers in laatste jaren weinig gewijzigd

De percentages havo/vwo leerlingen in leerjaar 3 zijn in afgelopen vijf jaar voor de stad als geheel maar ook voor stadsdelen niet veel gewijzigd.

Per etnische groep zijn er in de laatste jaren wel veranderingen opgetreden maar de verschillen tussen de groepen blijven groot.

Het percentage havo/vwo leerlingen bij de autochtonen en westers allochtonen is gaan afnemen maar vervolgens weer gaan toenemen. Het percentage havo/vwo leerlingen bij de Surinamers is vrij constant.

Het percentage havisten/vwo-ers bij de Antillianen nam toe in 2001-2002 en blijft vervolgens toenemen. Het percentage havisten/vwo-ers bij de Turken is aanvankelijk sterk toegenomen maar vanaf 2001-2002 is er afname. Het percentage havisten/vwo-ers bij de Marokkanen is tot aan schooljaar 2003-2004 vrij constant en vervolgens gaan toenemen. In 2003-2004 is hun achterstand ten opzichte van een enkele andere etnische groepen ingelopen. In 2004-2005 is er een terugval. Het percentage havo/vwo leerlingen bij de groep overige allochtone leerlingen is in 2001-2002 sterk afgenomen en is vervolgens weer toegenomen.

Doubleren

Het doubleren in 2002-2003 is bepaald voor de leerjaren 3 en hoger. Het percentage zittenblijvers is berekend door het aantal zittenblijvers te delen door het totale aantal leerlingen bij wie ze in het vorig schooljaar (2001-2002) in de klas zaten.

Het stedelijk totaalpercentage zittenblijvers in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003 is 6,5. Tussen de stadsdelen doen zich behoorlijke verschillen voor.

Jongens blijven vaker zitten dan meisjes met name in het vmbo en de havo.

De niet-westerse allochtone leerlingen blijven aanmerkelijk meer zitten dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen met name in het vmbo en de havo.

In de havo wordt bijna drie keer zo vaak gedoubleerd als in het vmbo en het vwo.

Leeftijdsachterstand

Leerlingen in leerjaar 1 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 14 hebben bereikt. Leerlingen in leerjaar 4 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 17 hebben bereikt.

In schooljaar 2003-2004 bedraagt het percentage vertraagde leerlingen in leerjaar 1 4,8. Tussen de stadsdelen doen zich grote verschillen voor.

In leerjaar 4 is het percentage vertraagde leerlingen 14,0. De verschillen tussen stadsdelen zijn verminderd.

Het grote verschil in de percentages vertraagde leerlingen in de leerjaren 1 en 4 is vooral het gevolg van het zittenblijven in de leerjaren 2, 3 en 4.

Er zijn grote verschillen in het percentage vertraagde leerlingen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen zowel in leerjaar 1 als in leerjaar 4. De hoogste percentages vertraagde leerlingen komen voor bij de leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen.

Het percentage vertraagde leerlingen bij de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen is in het eerste leerjaar 2,8 % en in het vierde leerjaar 11,7 %. Bij de overige niet-westerse allochtone leerlingen zijn de percentages 12,9 en 23,3.

Percentage leerlingen van 3e leerjaar naar diploma, zonder zitten blijven

De Inspectie van Onderwijs stelt jaarlijks opbrengstenkaarten samen van de scholen voor voortgezet onderwijs. Een opbrengstenkaart bevat gegevens over het % leerlingen dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma behaalt.

De Inspectie van Onderwijs geeft bovendien aan hoe scholen het vergelijkenderwijze doen.

Het aantal leerlingen dat vertraging oploopt in de leerjaren drie en hoger wijkt, rekening houdend met leerlingkenmerken, in veel gevallen niet af van het verwacht aantal vertraagde leerlingen.

In het schooljaar 2004-2005 is het percentage leerlingen dat zonder zittenblijven slaagt voor zijn examen hoger dan verwacht op de volgende scholen: vmbo-b van Maaswaal en Montessori, vmbo-k van Montessori en Groenschool, vmbo-gt van Kandinsky St Joris, Lindenholt College en Montessori, havo van NSG en vwo van Canisius, NSG en Montessori. Op de volgende scholen is het percentage lager dan verwacht: vmbo-k van Canisius, vmbo-gt van SSGN en havo van Kandinsky en Dominicus.

Canisius, Berg en Dalseweg en Kandinsky, Malderburcht hebben in afgelopen jaren het zittenblijven sterk teruggedrongen. NSG en Montessori hebben in afgelopen jaren relatief vaak minder zittenblijvers dan verwacht.

Slaagpercentages

Volgens het CBS wijken de slaagpercentages van de autochtonen en die van de niet-westerse allochtonen van Nijmegen niet significant af van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners (afgezien van het slaagpercentage in de havo in schooljaar 1998-1999 bij de autochtonen)

De niet-westerse allochtone leerlingen slagen met uitzondering van het vmbo-b en -k minder voor het examen dan autochtonen. In het schooljaar 2002-2003 bedragen de verschillen bij de Nijmeegse leerlingen: bij vmbo-b en -k +3%, bij vmbo-t -15%, bij havo -10% en bij vwo -13%.

De Nijmeegse verdeling van de eindexamenkandidaten over de schooltypen wijkt significant af van die van Nederland. In Nijmegen nemen in 2002-2003 minder leerlingen deel aan het eindexamen vmbo-b en -k (-2%) en aan het eindexamen vmbo-t (-6%) en meer leerlingen nemen deel aan de eindexamens havo (+3%) en vwo (+7%).

Het CBS neemt het aantal geslaagden en afgewezen examenkandidaten als percenteerbasis. Wanneer wordt uitgegaan van alle leerlingen in de examenklas, blijken

de slaagresultaten voor 2002-2003 flink lager: vmbo-b en -k 74%, vmbo-t 90%, havo 88% en vwo 86%.

Meer verzuim in het vo geregistreerd

Het relatief verzuim is in het vo toegenomen. Mogelijk is de toename (deels) een gevolg van een verbeterde registratie van verzuim. In het praktijkonderwijs dat onderdeel uitmaakt van het vo worden de hoogste verzuimpercentages aangetroffen. Verondersteld wordt dat de grote stijging van het aantal absoluut verzuimers in het vo in 2002-2003 vooral een gevolg is van een verbeterde registratieprocedure.

De leeftijd waarop veel leerlingen worden gemeld bij Leerplicht lijkt lager te zijn geworden.

1.6 MBO en Educatie

Aantal leerlingen opnieuw toegenomen

In Nijmegen zijn twee instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs gevestigd: Regionaal Opleidingen Centrum Nijmegen (ROC) en Helicon Opleidingen. In schooljaar 2004-2005 volgen 10442 leerlingen mbo. De verhoudingen tussen de sectoren zijn ten opzichte van 2001-2002 nauwelijks gewijzigd.

Van het totaal aantal mbo leerlingen volgt 60% de beroepsopleidende leerweg en 40% de beroepsbegeleidende leerweg. Een percentage van 26 is binnenleerling.

Er zijn cijfers beschikbaar van de deelname door de Nijmeegse 17-22 jarigen aan mbo naar stadsdeel en per etnische groep.

De deelname door de 17-22 jarigen in de stadsdelen Oud West, Nieuw-West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt blijkt hoger dan in de overige stadsdelen. De genoemde stadsdelen blijken relatief veel vmbo leerlingen te tellen. Een aanzienlijk deel van de mbo leerlingen is afkomstig uit het vmbo. Oud West en Zuidrand hebben relatief veel vmbo leerlingen terwijl het aantal mbo leerlingen niet veel hoger is dan het stedelijk cijfer.

De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsopleidende leerweg is toegenomen van 8% in schooljaar 2001-2002 naar 10% in 2004-2005. In Oud West, Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt is de toename aanzienlijk hoger dan 2%.

De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsbeleidende leerweg is afgenomen van 3% in 2001-2002 naar 2% in 2004-2005.

Overtegenwoordiging allochtone leerlingen

Niet-westerse allochtone leerlingen nemen aanzienlijk meer deel aan het mbo dan de Nederlanders. Opvallend hoog is de deelname door Turken en Marokkanen aan de beroepsopleidende leerweg. Zij nemen in het voortgezet onderwijs relatief veel deel aan het vmbo.

In de afgelopen drie jaar zijn de Nederlanders meer gaan deelnemen aan het mbo maar ook de niet-westerse allochtonen zijn meer gaan deelnemen aan het mbo en dit in nog sterkere mate. De verschillen in deelname aan mbo tussen de autochtonen en de allochtonen zijn hierdoor groter geworden.

De toegenomen deelname aan de beroepsopleidende leerweg van het mbo is opvallend omdat er geen sprake is geweest van een vergelijkbare toename in de deelname aan het v mbo in eerdere schooljaren. Dit duidt erop dat naar verhouding meer v mbo

leerlingen aan het mbo zijn gaan deelnemen. Dit is gunstig omdat vmbo leerlingen in het mbo een startkwalificatie kunnen behalen.

Oververtegenwoordiging allochtonen in de lagere onderwijsniveaus

De niet-westerse allochtone leerlingen nemen aanzienlijk meer deel aan mbo op niveau 1 dan de autochtonen en westers-allochtonen, die naar verhouding heel weinig deelnemen aan mbo op niveau

De Marokkanen zijn ten opzichte van twee jaar geleden duidelijk meer gaan deelnemen aan de hogere onderwijsniveaus.

Educatie

Het ROC biedt naast mbo ook educatie (voorheen volwasseneneducatie genoemd) Het cursusaanbod omvat basiseducatie, mavo/havo/vwo en Nederlands als tweede taal (NT2).

Het ROC telt per 1 oktober 2004 1071 deelnemers aan educatie. Van de deelnemers is 64% woonachtig in Nijmegen.

Driekwart van de deelnemers uit Nijmegen is niet-westers allochtoon. De niet-westers allochtonen nemen naar verhouding weinig deel aan de onderwijsniveaus 4 tot met 6 (vmbo-t, havo en vwo).

1.7 Voortijdig schoolverlaten neemt af

De uitval zonder startkwalificatie lag in de afgelopen jaren tot aan het schooljaar 2004-2005 rond de 5%.

In het schooljaar 2004-2005 is het aantal voortijdige schoolverlaters (vsv-ers) gedaald en komt op 4,1%.

Bij de volledig leerplichtigen is in 2003-2004 en bij de partieel leerplichtigen in 2004-2005 een drastische afname van schooluitval te zien. Dit wordt toegeschreven aan de extra inzet van afdeling Leerplicht in het begin van het schooljaar met betrekking tot absoluut verzuim. Leerplichtige leerlingen die niet staan ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling maar die binnen een maand geplaatst worden, worden niet tot de voortijdige schoolverlaters gerekend.

1.8 Hbo en universiteit

Aantallen studenten opnieuw toegenomen

Het aantal studerende aan de HAN in Nijmegen en de Radboud Universiteit Nijmegen is in de studiejaar 2003-2004 en 2004-2005 opnieuw sterk toegenomen.

Het aantal studenten aan Nijmeegse hbo instellingen is tot het studiejaar 2000-2001 tamelijk constant geweest: ruim 6000 voltijds studenten en ongeveer 1500 deeltijdstudenten. Vanaf 2000-2001 is het aantal studenten jaarlijks toegenomen. In het studiejaar 2004-2005 staan iets meer dan 12000 studenten ingeschreven waarvan driekwart voltijd en een kwart deeltijd. In 2004-2005 is de verdeling van de studenten over de faculteiten als volgt: gezondheid,gedrag en maatschappij 6546, economie 1464, educatie 3623 en techniek 451.

Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit Nijmegen is in de periode vanaf 1993-1994 tot 1998-1999 afgenomen. Vanaf 1998-1999 neemt het aantal jaarlijks toe.

In het studiejaar 2004-2005 staan bijna 17000 studenten ingeschreven. Het aantal studenten varieert sterk per faculteit.

Spreiding studenten over de stad

Van de Nijmeegse bevolking studeert 7% aan een hbo vestiging in Nijmegen of aan de Radboud Universiteit.

Wijken waar verhoudingsgewijs veel studenten wonen zijn Centrum, Bottendaal, Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud en Heijendaal.

2 Opzet en uitvoering van de monitor

2.1 Inleiding

De opzet van de derde Nijmeegse onderwijsmonitor komt nagenoeg geheel overeen met opzet van de eerste en tweede.

De uitvoering van de derde Nijmeegse onderwijsmonitor kan beschouwd worden als een voortzetting van een reeds eerder ingezet monitortraject.

2.2 Doel monitoring

Monitoring is een instrument om periodiek de stand van zaken op te nemen en ontwikkelingen in kaart te brengen. De gegevens uit de monitor kunnen worden gebruikt voor een evaluatie van het beleid.

De beleidskaders met betrekking tot het Nijmeegs onderwijs zijn bepalend voor de inhoud van de monitor. Het terrein van het onderwijsbeleid is inhoudelijk zeer breed. Over de eerste monitor is opgemerkt dat de daarin opgenomen onderwerpen zeker nog niet het gehele beleidsterrein dekken. Dit geldt onverkort ook voor deze derde monitor.

2.3 Uitgangspunten voor de onderwijsmonitor Nijmegen

De volgende uitgangspunten zijn als basis genomen voor een Nijmeegse monitor:

- a. De monitor is niet alleen bedoeld voor het GOA-beleid. De gegevens uit de monitor moeten bruikbaar zijn voor het gehele onderwijsbeleid maar daarnaast voor meer beleidsterreinen. In dit verband kunnen het Grote Steden Beleid en het gemeentelijke wijkbeleid worden genoemd.
- b. Een monitor dient zowel praktisch als relevant te worden opgezet. Dat wil zeggen dat voor scholen de belasting minimaal moet zijn en dat het voor het onderwijs(beleid) moet gaan om betekenisvolle gegevens.
- c. Met het oog op vergelijkbaarheid van kengetallen is het van belang aansluiting te zoeken bij landelijke ontwikkelingen.
- d. De onderwijsmonitor wordt uitgevoerd volgens een groeimodel. Het te monitoren beleidsgebied is breed. Het proces van gegevensinzameling waarbij meer scholen en instellingen zijn betrokken dient nog verbeterd en verduidelijkt te worden. De technische mogelijkheden spelen hierbij ook parten.

2.4 De belangrijkste beleidskaders voor het onderwijs

Bij de eerste monitor is door de afdeling Onderwijs en Jeugd een toelichtende beleidsnotitie opgesteld. Hierbinnen worden in relatie tot de onderwijsmonitor de volgende beleidskaders onderscheiden en nader uiteengezet:

- a. Algemeen onderwijsbeleid;
- b. Het Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden-beleid – GOA-beleid;
- c. Beleid ten aanzien van de Voor- en voegschoolse periode;
- d. Het beleid ten aanzien van de Open Wijk Scholen;
- e. Beleid ten aanzien van opvoedingsondersteuning en ontwikkelingsstimulering (O&O);

- f. Het Voortijdig School Verlaters beleid;
- g. Het Weer Samen Naar School (WSNS)-beleid en het beleid t.a.v. speciaal voortgezet onderwijs.

2.5 Inhoud van de derde onderwijsmonitor

De onderwerpen van de eerste en tweede onderwijsmonitor zijn bijna alle opnieuw opgenomen om ontwikkelingen te kunnen volgen.

Er is een nieuw onderwerp toegevoegd. In het hoofdstuk Primair onderwijs worden de gemiddelde citoscores van Nijmeegse scholen met de landelijke resultaten en die van de vier grote gemeenten vergeleken.

Nijmeegse en niet-Nijmeegse leerlingen

Het is van belang onderscheid te maken tussen de onderwijsgegevens opgenomen voor de gemeente Nijmegen en de gegevens voor de Nijmeegse scholen. De kinderen woonachtig in Nijmegen die primair onderwijs en voortgezet onderwijs volgen bezoeken voornamelijk scholen in Nijmegen. Een aantal kinderen bezoekt echter scholen buiten Nijmegen. Om geschikte onderwijskengetallen voor Nijmegen te kunnen opstellen is het derhalve nodig ook niet-Nijmeegse scholen die bezocht worden door kinderen uit Nijmegen in het onderzoek te betrekken.

De Nijmeegse scholen worden ook bezocht door kinderen woonachtig in andere gemeenten.

Schema verschillen schoolpopulatie en woonpopulatie

	Woonachtig in Nijmegen	Woonachtig elders
Op Nijmeegse scholen	binnenleerlingen	buitenleerlingen
Op niet-Nijmeegse scholen	binnenleerlingen die buitenscholen bezoeken	-

2.6 Uitvoering

Om de algemene gegevens en de gegevens die nodig zijn voor de berekening van de kengetallen te verkrijgen, zijn de volgende Nijmeegse bronnen belangrijk:

- a. administraties van instellingen voor kinderopvang;
- b. schooladministraties;
- c. gemeentelijke leerplichtregistratie;
- d. gemeentelijke basisadministratie (GBA);
- e. Jaarverslagen Leerplicht;
- f. Rapportages van Regionale Meld- en Coördinatie functie (RMC).

Daarnaast zijn de landelijke bronnen van belang om landelijk referentiemateriaal te verkrijgen en ook voor aanvullend materiaal voor Nijmegen. In dit verband kunnen CBS, Centrale Financiën Instellingen (Cfi), Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCenW) en Inspectie van Onderwijs genoemd worden.

Hieronder volgt puntsgewijs enige toelichting.

- Het merendeel van de benodigde onderwijsgegevens is aanwezig bij de schooladministraties. Scholen registreren van hun leerlingen prestatiegegevens, schoolloopbaangegevens en ook persoonsgegevens.
- In de leerplichtregistratie wordt van alle Nijmeegse kinderen onder meer vastgelegd welke scholen ze bezoeken. Vanuit deze registratie kan dus bepaald worden hoeveel Nijmeegse kinderen een school buiten Nijmegen bezoeken. De

leerplichtregistratie is geschikt om een beeld te geven van de leerlingenstromen: waar wonen kinderen en waar gaan ze naar school. In jaarverslagen van Leerplicht wordt onder meer over het verzuim gerapporteerd.

- ❑ De GBA bevat op de schooladministratie aanvullende gegevens, onder andere omtrent etnische herkomst.
- ❑ Op verschillende momenten over een lange periode zijn door afdeling Onderzoek en Statistiek gegevens opgevraagd bij de organisaties voor kinderopvang, de scholen en de onderwijsinstellingen.
Er is voor gekozen gegevens te verzamelen bij de basisscholen in Nijmegen en niet bij basisscholen in andere gemeenten. Bekend is dat van de in Nijmegen woonachtige kinderen een klein percentage basisonderwijs elders volgt. Bij het voortgezet onderwijs zijn de scholen in Nijmegen en in aangrenzende gemeenten in het onderzoek betrokken. Vanaf het schooljaar 2004-2005 zijn ook onderwijsgegevens opgenomen van Nijmeegse leerlingen die het Over Betuwe College bezoeken.
Bekend is dat op deze wijze van een zeer groot deel van de kinderen woonachtig in Nijmegen die voortgezet onderwijs volgen, gegevens verzameld worden.
- ❑ Vrijwel alle organisaties voor kinderopvang, scholen en onderwijsinstellingen hebben bij de laatste gegevensinzameling hun medewerking gegeven.

2.7 Wijzigingen in definities

Om te kunnen monitoren is het van belang uit te gaan van vaste definities, meetprocedures enz, waardoor gegevens vergelijkbaar worden.

In de praktijk blijken belangrijke landelijke organisaties soms verschillende definities te hanteren. Om de stand van zaken in Nijmegen kunnen vergelijken met de landelijke situatie en die in andere steden, is een wijziging in definities in de Nijmeegse onderwijsmonitor soms onvermijdelijk.

CBS hanteert een andere etniciteitsdefinitie dan Ministerie van OC en W en de VNG.

In de landelijke definitiestudie voor een GOA monitor is de indicator voor vertragingen in het primair onderwijs het percentage 13-jarigen op de peildatum 31 december van het betreffende jaar. CBS operationaliseert vertraging in het basisonderwijs als het percentage leerlingen dat op 1 oktober van het schooljaar 12 jaar en ouder is op het totaal aantal leerlingen van 11 jaar en ouder.

Het is gebruikelijk om de deelname aan het voortgezet onderwijs naar schoolsoort na te gaan in het derde leerjaar. Ter aanvulling kunnen de 15-jarigen uit het vso toegevoegd worden. Het CBS presenteert sinds kort de verdeling van derdeklassers in het voortgezet onderwijs per gemeente op internet, waarbij het praktijkonderwijs niet meegenomen wordt. Onderwijs in agrarische centra wordt niet opgenomen. De cijfers worden niet aangevuld met 15-jarigen uit het vso.

De veranderingen in de etniciteitsdefinitie en in de berekening van het percentage vertraagde leerlingen in het basisonderwijs zijn in deze rapportage nog niet doorgevoerd.

Het percentage leerlingen in 3 havo/vwo is in de Nijmeegse onderwijsmonitor is berekend op twee manieren: uitgaande van alle onderwijs, inclusief vso en conform de uitgangspunten van het CBS.

3 Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk

3.1 Inleiding

Een van de doelen van het onderwijsachterstandenbeleid is de verbetering van de startcondities van kinderen met verhoogd risico op ontwikkelingsachterstand bij binnenkomst in de basisschool. In dit kader dient in een onderwijsmonitor ingegaan te worden op voorzieningen voor kinderopvang (kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang en gastouderopvang) en peuterspeelzalen.

Kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en gastouderopvang vervullen in de eerste plaats een opvangfunctie ten behoeve van werkende ouders.

Peuterspeelzalen zijn voorzieningen die zich primair richten op het bieden van speel- en ontwikkelingsmogelijkheden aan kinderen.

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van aanbod en spreiding van de diverse voorzieningen, het gebruik, de bezetting en de wachtlijsten. Aangegeven wordt hoeveel voorzieningen programma's voor taal- en ontwikkelingsstimulering bieden en de deelname hieraan.

3.2 Kinderdagverblijven

Het aanbod en de spreiding

De gemeente telt in maart 2005 34 kinderdagverblijven. De kinderdagverblijven bieden, met uitzondering van twee kinderdagverblijven, van maandag tot en met vrijdag de hele dag opvang. Eén kinderdagverblijf is woensdagmiddag gesloten. Eén kinderdagverblijf biedt uitsluitend halve dagopvang.

Van 1 kinderdagverblijf ontbreken nadere gegevens over de capaciteit en ook van het gebruik. Onderstaande beschrijving van de gezamenlijke capaciteit, het gebruik en de bezetting van kinderdagverblijven is dus niet helemaal volledig.

De totale opvangcapaciteit bedraagt 1581,4 kindplaatsen. Een kindplaats is opvang van 1 kind gedurende 48 weken gedurende 5 dagen per week. In 2004 bedroeg de capaciteit 1552 kindplaatsen.

De kinderdagverblijven en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad. In een beperkt aantal wijken zijn bijzonder veel kindplaatsen aanwezig. Er zijn daarnaast wijken waar geen opvangplaatsen zijn. De wijken waar geen kinderdagverblijf is, grenzen in vele gevallen aan wijken waar deze voorziening wel aanwezig is.

Opgemerkt kan worden dat een aantal kinderdagverblijven zich niet of slechts beperkt richt op een specifiek gebied. Het kinderdagverblijf in Heijendaal bij wijze van voorbeeld biedt kinderopvang aan ouders die werkzaam zijn op de universiteit.

In verhouding tot het aantal kinderen van 0-3 jaar dat in eigen stadsdeel bij het gemiddeld gebruik in 2005 (2,2 dagen per week) op een kinderdagverblijf geplaatst kan worden, hebben de stadsdelen Centrum, Oud Oost, Oud West en Midden Zuid beduidend meer opvangmogelijkheden dan de overige stadsdelen. De spreiding is ten opzichte van 2004 nauwelijks gewijzigd.

Tabel 1 van de bijlage bevat cijfers met betrekking tot het aantal opvangplaatsen per wijk.

Gebruik van kinderdagverblijven

In week 12 van 2005 maken op 33 kinderdagverblijven 2606 kinderen hiervan gebruik. Van de gebruikers is 16 % afkomstig van buiten Nijmegen.

Het gemiddeld aantal dagdelen per week dat het kinderdagverblijf wordt bezocht is 2,2 dagen.

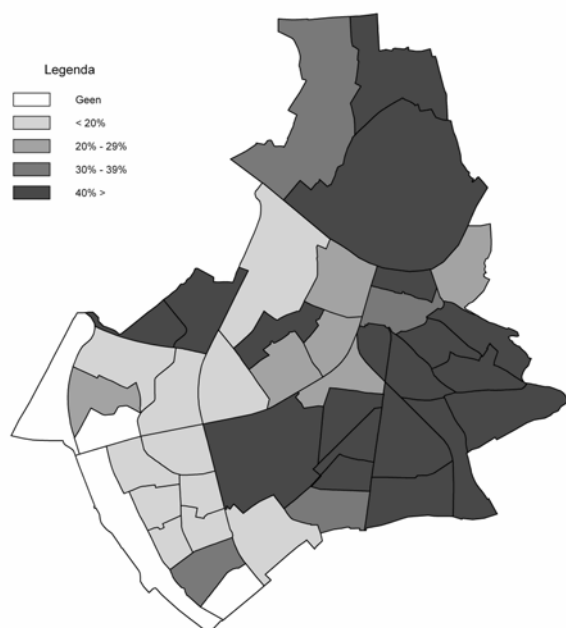
Het gebruik van kinderdagverblijven door Nijmeegse kinderen van 0-3 jaar in 2005 bedraagt 32 %. We hebben hierbij geen rekening gehouden met het eventuele gebruik van kinderdagverblijven in andere gemeenten.

In 2004 is het gebruik geraamd op 33%.

Het gebruik door 0-3 jarigen van een kinderdagverblijf varieert evenals in 2004 heel sterk per wijk.

In de wijken behorend tot Oud West, Hatert, Neerbosch Oost, Dukenburg en Lindenholt is het gebruik laag.

Kaart 3.1 Percentages gebruikers kinderdagverblijven per wijk in 2005

In 2004 ging slechts 30% van de kdv-gebruikers naar een kdv in zijn eigen wijk. Voor 2005 is dit niet bepaald.

Deelname aan taalstimulering

In 2005 evenals in 2004 bieden vier kinderdagverblijven een programma voor taalstimulering aan. Bijna driekwart van de kinderen op deze vier kinderdagverblijven neemt deel taalstimulering.

Bezetting

Uitgaande van 1581,4 kindplaatsen (gezamenlijke capaciteit op de 33 kinderdagverblijven), kunnen 3594 kinderen 2,2 dagen per week (gemiddeld aantal bezoeken in week 12) opgevangen worden. In week 12 worden 2606 kinderen 2,2 dagen opgevangen. De gemiddelde bezetting is derhalve 73%. In 2004 bedroeg de gemiddelde bezetting 75%.

De bezetting in 2005 varieert evenals in 2004 sterk per kinderdagverblijf: 1 kinderdagverblijf lager dan 50 %, 17 kinderdagverblijven 50 % - 74 %, 5 kinderdagverblijven 75 % - 84 %, 3 kinderdagverblijven 85 % - 94 % en tenslotte twee kinderdagverblijven 95% of hoger. Van vijf kinderdagverblijven ontbreken de gegevens om de bezetting per vestiging te bepalen.

Wachlijsten bij kinderdagverblijven

Ondanks dat de meeste kinderdagverblijven onderbezet zijn, heeft toch de helft van de kinderdagverblijven kinderen op een actieve wachtlijst. Het totaal aantal kinderen dat nog niet op een kinderdagverblijf zit maar daar die meteen geplaatst zouden moeten worden bedraagt 76 kinderen.

Er is één kinderdagverblijf met een groot aantal kinderen op de wachtlijst, te weten 32 kinderen. In 2004 waren er drie kinderdagverblijven met een groot aantal kinderen op een wachtlijst.

De grootte van de actieve wachtlijst bij een beperkt aantal kinderdagverblijven en de onderbezetting op een veel groter aantal kinderdagverblijven, duidt erop dat ouders sterke voorkeuren hebben voor sommige kinderdagverblijven.

3.3 Peuterspeelzalen

Het aanbod en de spreiding

Nijmegen telt in week 12 van 2005 44 peuterspeelzalen, waarvan 43 peuterspeelzalen behoren tot de stichting Kinderopvang Nijmegen. Elf peuterspeelzalen zijn zogenaamde intensieve peuterspeelzalen. Er zijn gegevens beschikbaar van 43 peuterspeelzalen.

De peuterspeelzalen zijn redelijk verspreid over de stad. In de wijken waar geen peuterspeelzaal aanwezig is, wonen over het algemeen geen of betrekkelijk weinig kinderen van 2-3 jaar. De wijken Centrum en Lankforst zijn hierop een uitzondering.

Om te bepalen in hoeverre het aantal opvangplaatsen goed verdeeld is over de stad, is per wijk het percentage peuters berekend dat in de eigen wijk 2,4 dagdelen gebruik kan maken van een peuterspeelzaal. Het aantal 2,4 dagdelen betreft het gemiddeld aantal dagdelen dat in 2004 een peuterspeelzaal wordt bezocht.

Door 62% van de Nijmeegse 2-3 jarigen kan 2,4 dagdelen per week gebruik gemaakt worden van een peuterspeelzaal. Wijken waar betrekkelijk weinig 2-3 jarigen in hun eigen wijk een peuterspeelzaal 2,4 dagdelen kunnen bezoeken, zijn Hengstdal (30 %), Biezen (35 %), Hazenkamp (33 %), Grootstal (33 %) en Heseveld (25 %). Deze wijken grenzen aan wijken waar betrekkelijk veel peuters naar een speelzaal in eigen wijk kunnen. Dit geldt ook voor de wijken Centrum en Lankforst.

Het gebruik

In week 12 van 2005 maken 1675 kinderen gebruik van een peuterspeelzaal. Van deze gebruikers zijn 25 kinderen (1,5%) afkomstig van buiten Nijmegen.

Het gemiddeld aantal dagdelen per week dat de peuterspeelzaal wordt bezocht is 2,4 dagdelen.

Van de Nijmeegse kinderen van 2 en 3 jaar maakt bijna de helft (49 %) gebruik van een peuterspeelzaal.

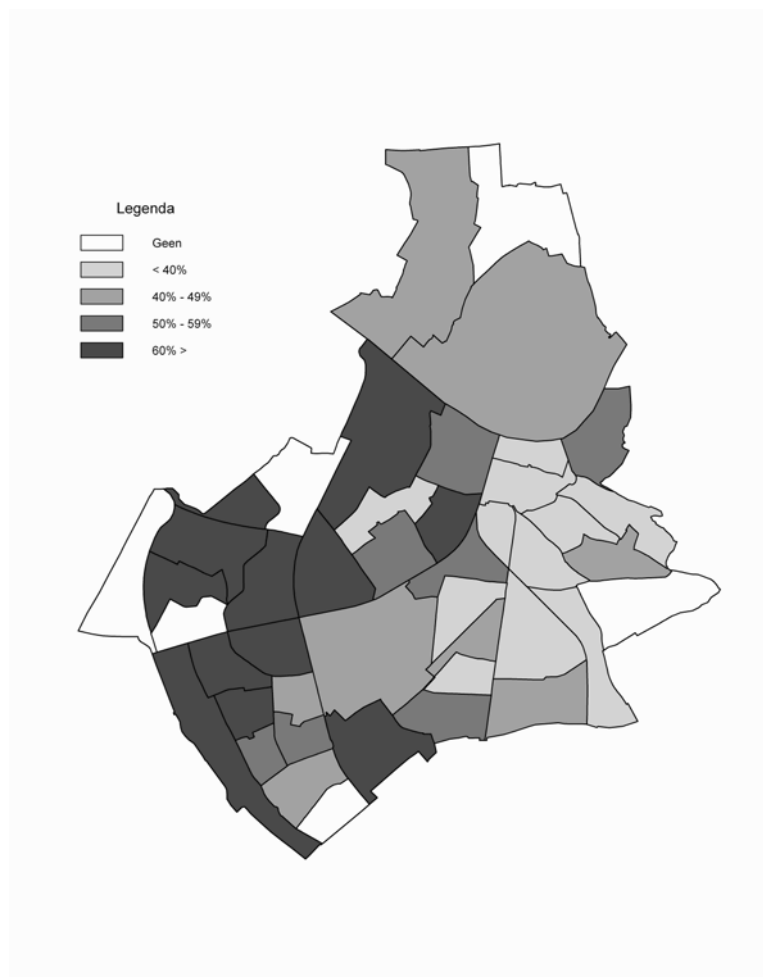
Het gebruik varieert sterk per wijk.

In de wijken Wolfskuil, Hatert, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meihorst, 't Acker, De Kamp en 't Broek wordt veel gebruik gemaakt van de peuterspeelzaal (percentages gebruik door 2-3 jarigen van 60 of hoger).

In de wijken Centrum, Benedenstad, Bottendaal, Altrade, Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp, Heijendaal, Hatertse Hei en Hees wordt door minder dan 40% van de 2-3 jarigen van een peuterspeelzaal gebruik gemaakt. Volgens tabel 2 in de bijlage kent de wijk Hunnerberg een deelname van slechts 6%.

Verondersteld kan worden dat het percentage zo laag is omdat van één peuterzaal in deze wijk geen gegevens zijn opgenomen.

Kaart 3.2 Deelnamepercentages peuterspeelzalen per wijk

Gegevens over het gebruik per etnische groep zijn niet beschikbaar. Voor 2005 is niet bepaald in welke mate men gebruik maakt van een peuterspeelzaal in eigen wijk.

Deelname aan taalstimulering

Op 21 peuterspeelzalen nemen 823 kinderen (49% van de psz-gebruikers) deel aan programma's voor taalstimulering.

Bezetting

De peuterspeelzalen bieden in totaal 2084 kinderen de gelegenheid om 2,4 dagdelen per week een peuterspeelzaal bezoeken. In week 12 bezoeken 1675 kinderen (inclusief 25 kinderen van buiten Nijmegen) bezoeken de peuterspeelzaal 2,4 dagdelen. Dit betekent een gemiddelde bezettingsgraad van 80 %.

De bezetting varieert sterk per peuterspeelzaal. De meeste peuterspeelzalen zijn onderbezet maar drie peuterspeelzalen kennen een overbezetting.

De gemiddelde bezettingsgraad in 2004 bedroeg 87 %.

Wachlijsten

Van de 44 Kion-peuterspeelzalen hebben 26 peuterspeelzalen kinderen op een actieve wachtlijst. In totaal gaat het hierbij om 49 kinderen. De omvang van de wachtlijst bij de 26 peuterspeelzalen varieert per speelzaal van 1 tot 6 kinderen. Gemiddeld genomen hebben de 26 peuterspeelzalen 1,9 kinderen op een wachtlijst.

Er staan 35 kinderen op een wachtlijst bij peuterspeelzalen die onderbezet zijn. Er kan vanuit gegaan worden dat deze wachtlijst van tijdelijke aard is. Verder staan er 14 kinderen op een wachtlijst bij peuterspeelzalen die overbezet zijn.

3.4 Het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen

Kinderen van 2-3 jaar kunnen gebruik maken van een kinderdagverblijf, een peuterspeelzaal of van beide voorzieningen. Tabel 3 van de bijlage bevat de percentages deelname door de 2 en 3 jarige kinderen. Opgemerkt dient te worden dat van 1 peuterspeelzaal en van 1 kinderdagverblijf de gegevens ontbreken.

Van de Nijmeegse kinderen van 2-3 jaar maakt in begin 2005 31% alleen gebruik van een kinderdagverblijf, 48 % alleen van een peuterspeelzaal en 1% maakt gebruik van beide voorzieningen. Het gezamenlijk bereik van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen is dus 79%.

Ten opzichte van 2004 zijn er nauwelijks veranderingen opgetreden in de deelname door 2-3 jarigen aan kinderdagverblijven en peuterspeelzalen .

Wijken waar relatief veel kinderen (10% of meer boven de stedelijke deelname) bereikt worden zijn Bottendaal en Galgenveld. Wijken waar relatief weinig kinderen (10% of meer onder de stedelijke deelname) bereikt worden zijn Centrum, Hunnerberg, Kwakkenberg, Lankforst en Aldenhof.

In een aantal wijken behorend tot Oud Oost en Midden Zuid wordt veel gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en weinig van een peuterspeelzaal. In een aantal wijken behorend tot Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt is het omgekeerd. Hier wordt betrekkelijk weinig gebruik gemaakt van een kinderdagverblijf en veel van een peuterspeelzaal. De verschillen tussen wijken in het gebruik van voorzieningen zullen te maken hebben met verschillen tussen wijken met betrekking tot de werksituatie van de ouders met jonge kinderen.

Het bereik is bepaald uitgaande van de deelname aan kinderopvang in week 12 van 2005 Aantallen kinderen die gebruik maken van kdv en of psz zijn gerelateerd aan de

aantallen kinderen op 1 januari 2005. Kinderen die gedurende relatief korte tijd op een kinderdagverblijf of een peuterspeelzaal hebben gezeten, worden niet meegenomen in de berekening.

3.5 Gastouderopvang

Nijmegen telt in 2005 vijf gastouderbureaus. In 2004 waren er drie gastouderbureaus. Er zijn voor 2005 te weinig gegevens beschikbaar om aan te kunnen geven hoeveel procent van de kinderen van 0-12 jaar worden opgevangen bij gastouders. In week 6 van 2004 werden 498 kinderen opgevangen bij gastouders. Ten opzichte van het aantal Nijmeegse kinderen van 0-12 jaar is dat 3%.

3.6 Buitenschoolse opvang

Het aanbod en de spreiding

Nijmegen telt volgens het kinderopvangregister van januari 2005 18 voorzieningen voor buitenschoolse opvang (bso).

Van 17 voorzieningen zijn gegevens beschikbaar over het aantal opvangplaatsen en het gebruik.

De 17 bso's zitten op 18 locaties.

Het aantal middagen dat de bso's geopend zijn, is als volgt: vijf middagen 14 bso's, vier middagen 2 bso's en drie middagen 2 bso's.

Bij het huidige gemiddelde gebruik van 1,8 middagen per week, kunnen er 2350 kinderen geplaatst worden. Het aantal plaatsbare kinderen in 2004 bedroeg 2000 kinderen.

De bso's en de opvangplaatsen zijn niet gelijkmatig verspreid over de stad.

In een beperkt aantal wijken zijn bijzonder veel plaatsen aanwezig. Er zijn daarnaast wijken waar geen plaatsen zijn. De wijken waar geen bso is, grenzen in vele gevallen aan wijken waar deze voorziening wel aanwezig is.

In verhouding tot het aantal kinderen van 4-12 jaar dat in eigen stadsdeel 1,8 middagen op bso geplaatst kan worden, hebben de stadsdelen Centrum, Oud West, Zuidrand en Nieuw West beduidend minder opvangmogelijkheden dan de overige stadsdelen.

Tabel 4 van de bijlage bevat cijfers met betrekking tot het aantal opvangplaatsen per wijk.

Het gebruik

In week 12 van 2005 maken 1321 kinderen gebruik van bso. Van de gebruikers van bso is 4% afkomstig van buiten Nijmegen.

Het gemiddeld aantal middagen per week dat de bso wordt bezocht is 1,8.

Van de Nijmeegse kinderen van 4-12 jaar maakt 9,0 % gebruik van bso. Het gebruik bedroeg in 2004 8%. Het gebruik varieert evenals in 2004 sterk per wijk.

Bezetting

De bso in Nijmegen biedt in totaal 2211 kinderen de gelegenheid om 1,8 middagen per week bso te bezoeken. Een aantal van 1321 kinderen (inclusief kinderen van buiten Nijmegen) bezoekt in week 6 de bso 1,8 middagen. Dit betekent een bezettingsgraad van 60%.

Alle voorzieningen voor bso zijn onderbezet. De bezetting varieert sterk per middag. Op maandag, dinsdag en donderdag is de bezetting redelijk hoog, respectievelijk 85, 91 en 88 procent. Op de woensdag en de vrijdag is de bezetting daarentegen resp. slechts 24 en 25 procent.

Wachtlijsten

Een aantal van acht voorzieningen heeft kinderen op een actieve wachtlijst. In totaal gaat het hierbij om 22 kinderen.

Drie voorzieningen hebben kinderen op een interne wachtlijst. In totaal gaat het om slechts zes kinderen.

In 2004 stonden er nog 104 kinderen op een actieve wachtlijst en 40 kinderen op een interne wachtlijst.

4 Primair onderwijs

4.1 Inleiding

Het primair onderwijs omvat sinds 1998 het basisonderwijs (bo), het speciaal basisonderwijs (sbo), het speciaal onderwijs (so) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso). In dit hoofdstuk komen basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs aan de orde en niet het voortgezet speciaal onderwijs. De leeftijden van leerlingen in de onderwijssoorten bo, sbo en so komen nagenoeg overeen.

Het voortgezet speciaal onderwijs komt in het hoofdstuk voortgezet onderwijs aan de orde. De leeftijden van leerlingen in het vso (12 tot maximaal 20 jaar) stemmen overeen met de leeftijden van leerlingen in het voortgezet onderwijs.

Dit hoofdstuk begint met een beschrijving van de onderwijssoorten. Vervolgens wordt ingegaan op:

- de aantallen scholen en leerlingen;
- de etniciteiten en de gewichten in het basisonderwijs;
- de VVE-, GOA- en Open Wijk Scholen;
- de basisscholen en hun leerlingensamenstelling;
- de wijken en de leerlingen basisonderwijs;
- de indicatoren om achterstand te meten: vertraging, cito-eindtoetsscores en schooladviezen;
- de citoscores van GOA-scholen en de andere scholen;
- de citoscores van Open Wijk Scholen en andere scholen;
- de citoscores van Nijmeegse scholen in vergelijking met scholen elders en verzuim.

4.2 De onderwijssoorten

Het reguliere basisonderwijs is bedoeld voor alle kinderen van 4 tot circa 12 jaar. Dit onderwijs legt de grondslag voor het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Een aantal kinderen heeft meer hulp nodig bij de opvoeding en het leren dan het reguliere basisonderwijs kan bieden. Voor deze kinderen is er speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs.

Het speciaal basisonderwijs is bedoeld voor:

- kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (het voormalige so-lom);
- moeilijk lerende kinderen (het voormalige so-mlk);
- in hun ontwikkeling bedreigde kleuters (voorheen iobk verbonden aan so-lom en so-mlk).

Het speciaal onderwijs is bedoeld voor kinderen met een handicap of onderwijsbelemmering anders dan genoemd bij het sbo. Het speciaal onderwijs wordt onderverdeeld op basis van de soort handicap of onderwijsbelemmering in diverse verschillende onderwijssoorten. De scholen voor speciaal onderwijs in Nijmegen verzorgen onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok), zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk), slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden.

4.3 Scholen en leerlingen in het primair onderwijs

De gemeente Nijmegen telt in het schooljaar 2004-2005 41 basisscholen, twee scholen voor speciaal basisonderwijs en vijf scholen voor speciaal onderwijs¹.

De deelname aan het basisonderwijs (zie tabel 4-1) is voornamelijk afhankelijk van de demografische ontwikkelingen. Vanaf 1995 tot en met 2002 is het aantal leerlingen in Nijmegen met 9% toegenomen. In 1998 is het grondgebied van Nijmegen uitgebreid met de kern Lent. In de laatste twee jaar is het aantal basisschoolleerlingen iets afgenomen.

Het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs is in Nijmegen vanaf het schooljaar 1995-1996 elk jaar afgenomen. Over alle jaren tesamen is het aantal leerlingen met iets meer dan 30% afgenomen. In schooljaar 2004-2005 is het aantal scholen teruggedaan van zes naar twee.

Bij het overig speciaal onderwijs in Nijmegen komt afwisselend groei en afname voor.

In de periode 1995 tot en met 2001 is landelijk sprake van een toename van het aantal leerlingen in het basisonderwijs van 2% en na 2001 is een lichte daling te zien.

In de periode 1995 tot en met 2003 is landelijk sprake van een afname van het aantal leerlingen in het speciaal basisonderwijs van slechts 5%.

Landelijk is het aantal leerlingen sterk gegroeid van 23,5 duizend in schooljaar 1995-1996 naar 33,6 duizend in schooljaar 2003-2004, een toename van 43%.

Tabel 4-1: Scholen en leerlingen in het Nijmeegs primair onderwijs, absoluut en percentages¹

		95-96	98-99	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05						
regulier (bo)	scholen	41	40	40	41	41	41	41						
	leerlingen	11.401	91%	12.177	92%	12.239	93%	12.341	93%	12395	93%	12387	93%	12345
speciaal (sbo)	scholen	7	6	6	6	6	6	2						
	leerlingen	698	6%	628	5%	553	4%	534	4%	496	4%	489	4%	474
speciaal (so)	scholen	5	5	4	4	5	4	5						
	leerlingen	406	3%	439	3%	412	3%	408	3%	469	4%	428	3%	453
totaal	scholen	53	51	50	51	52	51	48						
	leerlingen	12.505	100%	13.244	100%	13.204	100%	13.283	100%	13360	100%	13304	100%	13304

¹ leerlingaantallen zijn ontleend aan Centrale Financiën Instellingen

Binnenleerlingen en buitenleerlingen

Op de scholen in de gemeente zitten zowel kinderen die in de gemeente wonen, als kinderen van buiten de gemeente. We noemen dit 'binnenleerlingen', respectievelijk 'buitenleerlingen'. Andersom volgt een deel van de kinderen, die in de gemeente wonen, onderwijs op scholen buiten de gemeente.

Het aantal buitenleerlingen dat basisscholen in Nijmegen bezoekt bedraagt in het schooljaar 2002-2003 384 leerlingen. Het gaat om 3% van het leerlingenbestand op de Nijmeegse basisscholen. Van deze buitenleerlingen volgt 80% basisonderwijs in Oud Oost. In het schooljaar 2002-2003 bedraagt het aantal buitenleerlingen in het speciaal basisonderwijs 34 leerlingen (7% van het aantal sbo leerlingen in Nijmegen) en in het

¹ De St Maartenschool en de Paedologisch Instituutschool zijn gerekend tot de gemeente Ubbergen. In schooljaar 2002-2003 had de St Maartenschool een dependance in Nijmegen. In schooljaar 2004-2005 heeft de Paedologisch Instituutschool een dependance in Nijmegen.

overig speciaal onderwijs 250 leerlingen (53% van het aantal so leerlingen in Nijmegen).

Gegevens met betrekking tot het aantal buitenleerlingen in het Nijmeegs primair onderwijs van meer recente jaren zijn niet van alle scholen verzameld. Hun aantal zal niet veel gewijzigd zijn.

Op basis van het leerplichtbestand 2004-2005 komen we tot de volgende aantallen leerlingen op buitenscholen in voorjaar 2005: in bo 106 leerlingen, in sbo 11 leerlingen en in so 224 leerlingen. De helft van de Nijmeegse leerlingen, die speciaal onderwijs volgen, bezoekt dus scholen buiten Nijmegen.

Verhoudingen tussen basis- en speciaal onderwijs

Belangrijke beleidsdoelstellingen zijn het terugdringen van plaatsingen in het speciaal basisonderwijs (sbo) en het overig speciaal onderwijs (so) en het bevorderen van een evenredige deelname van groepen aan de diverse onderwijstypen.

Het terugdringen van plaatsingen in het sbo lijkt in Nijmegen te lukken gezien de afname van sbo leerlingen.

Om de Nijmeegse verdeling van de leerlingen in het primair onderwijs te kunnen vergelijken met de landelijke verdeling dienen we uit te gaan van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op scholen in Nijmegen én op buitenscholen.

Tabel 4-2: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so in Nijmegen en niet-Nijmegen, 04-05 ¹

	bo	sbo	so	N
Centrum	91,9	4,1	4,1	246
Oud Oost	96,4	1,2	2,4	1930
Oud West	89,2	5,3	5,5	1543
Nieuw West	92,6	4,3	3,0	1385
Midden Zuid	97,7	0,6	1,7	1490
Zuidrand	93,4	2,8	3,8	1910
Dukenburg	91,3	4,7	4,1	2184
Lindholt	90,8	5,7	3,5	1918
Waalsprong	96,4	2,0	1,6	748
onbekend	100	0	0	5
Nijmegen	93,2	3,5	3,4	13359

¹ leerlingaantallen zijn niet per 1 oktober 2004 maar naar de situatie van voorjaar 2005

Ten opzichte van het schooljaar 2002-2003 zijn de percentages in het basisonderwijs en in het speciaal basisonderwijs in 2004-2005 licht gedaald (in bo van 93,4 tot 93,2 en in het sbo van 3,7 tot 3,5). Het aandeel speciaal onderwijs is licht toegenomen van 3,0% naar 3,4%.

In het schooljaar 2004-2005 is Oud West, Dukenburg en Lindenholt de deelname aan het speciaal basisonderwijs en aan het speciaal onderwijs relatief hoog. In 2002-2003 was de deelname in deze stadsdelen eveneens relatief hoog.

Voor geheel Nederland is de verdeling van leerlingen over de onderwijssoorten in het schooljaar 2004-2005 als volgt: bo 94,8 %, sbo 3,1 % en so 2,1 %. De in Nijmegen woonachtige kinderen gaan in het schooljaar 2004-2005 meer dan landelijk naar speciaal basisonderwijs (3,5% vs 3,1%) en meer naar speciaal onderwijs (3,4% vs 2,1%).

Ten opzichte van schooljaar 2002-2003 is het verschil in deelname aan speciaal onderwijs tussen Nijmegen en Nederland in het sbo iets afgenomen maar in het so is het verschil juist groter geworden.

De Surinaamse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse leerlingen nemen relatief vaak deel aan het speciaal basisonderwijs. Voor de Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse leerlingen gold dit ook twee jaar geleden.

De Antilliaanse en Turkse leerlingen en de leerlingen behorend tot de groep overige allochtonen nemen relatief veel deel aan het speciaal onderwijs. Dit was twee jaar geleden ook het geval.

Tabel 4-3: Percentage leerlingen (binnenleerlingen) dat deelneemt aan bo, sbo en so naar etnische groepen, op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen (schooljaar 04-05) ¹

	bo	sbo	so	N
Nederlands ²	93,6	3,3	3,1	9877
Surinaams	93,3	4,4	2,2	180
Antilliaans	89,6	4,8	5,5	289
Turks	88,8	5,3	6,0	857
Marokkaans	93,9	4,0	2,2	555
ov. allochtonen	92,9	3,2	3,8	1601
Totaal	93,2	3,5	3,4	13359

¹ leerlingaantallen zijn niet per 1 oktober 2004 maar naar de situatie van januari 2005

² incl. westers allochtoon

Jongens en meisjes in het primair onderwijs

In tabel 4-6 wordt de verhouding jongens meisjes in het primair onderwijs voor Nijmegen en voor Nederland gepresenteerd.

Tabel 4-4: Perc. jongens meisjes per schoolsoort in het primair onderwijs, Nijmegen ¹ en landelijk, 02-03 en 03-04

		2002-2003		2003-2004	
		Nijmegen	landelijk	Nijmegen	landelijk
bo	jongens	50,4	50,8	50,3	50,9
	meisjes	49,6	49,2	49,7	49,1
sbo	jongens	66,3	67,2	67,2	66,9
	meisjes	33,7	32,8	32,8	33,1
so	jongens	74,6	69,7	75,5	70,2
	meisjes	25,4	30,3	24,5	29,8

¹ Er is voor Nijmegen uitgegaan van het aantal leerlingen in het primair onderwijs op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen

De deelnamepercentages van jongens en meisjes aan basisonderwijs zijn in Nijmegen vrijwel gelijk. In Nijmegen nemen tweemaal zoveel jongens als meisjes deel aan het speciaal basisonderwijs. In Nijmegen nemen bijna driemaal zoveel jongens als meisjes deel aan het speciaal onderwijs.

De verhouding jongen-meisje in het bo, sbo en so voor Nijmegen komt redelijk overeen met de landelijke verhoudingen.

4.4 Etnische groepen en gewichten in het basisonderwijs

Etnische groepen

In het schooljaar 2004-2005 behoren 3097 leerlingen (25,9%) tot de niet-westerse allochtonen. (In het schooljaar 2002-2003 was dit percentage eveneens 25,9 en in schooljaar 2001-2002 25,6). De percentages verschillen per stadsdeel. Het percentage niet-westerse allochtone leerlingen is in Oud West, Nieuw West en Dukenburg aanzienlijk hoger dan het stadsgemiddelde. In Oud West en Nieuw West wonen veel Turkse en Marokkaanse leerlingen. In Dukenburg wonen veel overig allochtone leerlingen.

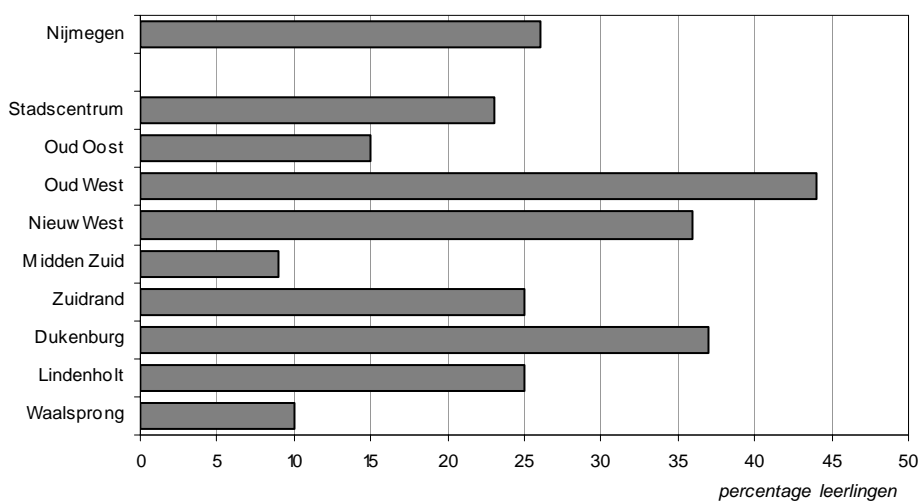
Tabel 4-5: Etnische groepen in basisonderwijs (perc. verdeling 2004-2005)

	nederlands ¹	surinaams	antillaans	turks	marokkaans	ov.allocht. ²	abs. totaal
Centrum	76,7		1,4	2,4	2,4	17,1	216
Oud Oost	85,2	0,5	1,1	2,9	1,1	9,2	1784
Oud West	56,5	0,9	2,7	19,8	8,5	11,6	1324
Nieuw West	64,2	1,7	1,6	9,6	9,5	13,5	1230
Midden Zuid	91,4	0,4	0,6	1,3	0,4	5,9	1399
Zuidrand	74,6	1,0	1,3	8,2	3,9	11,0	1723
Dukenburg	62,8	2,8	4,5	5,0	6,2	18,7	1927
Lindholt	74,9	2,3	2,9	2,3	2,5	15,0	1674
Waalsprong	89,7	1,1	0,9	1,7	0,9	5,6	679
onbekend	79,8					20,1	5
Nijmegen	74,1	1,4	2,1	6,2	4,1	12,1	11961

¹ incl. westers allochtoon

² niet-westers

Figuur 4.1 Percentage niet-westerse allochtone leerlingen per stadsdeel (2004-2005)

Bepaald is hoeveel basisschoolleerlingen er wonen per stadsdeel en hoeveel procent hiervan behoort tot de allochtone doelgroep. Daarnaast is per stadsdeel bepaald hoeveel leerlingen er naar school gaan en hoeveel procent hiervan behoort tot de allochtone doelgroep.

Tabel 4-6: Percentages niet-westerse allochtonen in het basisonderwijs per woon- en per schoolstadsdeel, 2004-2005

	in dit stadsdeel wonende leerlingen basisonderwijs (woonstadsdeel)	hiervan % niet- westerse allochtone leerlingen	in dit stadsdeel schoolgaande basisschoolleerlingen (schoolstadsdeel)	hiervan % niet – westerse allochtone leerlingen
Centrum	216	23,3	233	16,3
Oud Oost	1784	14,8	2609	13,7
Oud West	1324	43,5	865	56,2
Nieuw West	1230	35,8	1231	33,5
Midden Zuid	1399	8,6	1565	10,8
Zuidrand	1723	25,4	1145	35,7
Dukenburg	1927	37,2	1966	37,2
Lindenholt	1674	25,1	1667	25,6
Waalsprong	679	10,3	680	9,9
onbekend	5	20,2		
Nijmegen	11961	25,9	11961	25,9

Wanneer we de aantallen leerlingen van de woon-stadsdelen vergelijken met de schoolstadsdelen valt op dat in Oud Oost aanzienlijk meer leerlingen naar school gaan dan het aantal leerlingen dat in dit stadsdeel woont. De scholen in Oud West en Zuidrand tellen aanzienlijk minder leerlingen dan het aantal in deze stadsdelen woonachtige leerlingen. De scholen in Oud West en Zuidrand hebben daarnaast een hoger percentage niet-westerse allochtonen dan er op basis van de in deze stadsdelen woonachtige leerlingen verwacht kan worden.

De verschillen in de percentages niet-westerse allochtonen tussen de woonstadsdelen en de schoolstadsdelen zijn in de afgelopen vier jaar groter geworden in met name Centrum, Oud West en Zuidrand. Dit betekent dat de segregatie naar etniciteit in hewt basisonderwijs is toegenomen.

In Centrum is het percentage allochtone leerlingen dat in dit stadsdeel een school bezoekt afgenomen terwijl het percentage allochtone leerlingen dat hier woont gelijk is gebleven. In Oud West is het percentage allochtone leerlingen dat in dit stadsdeel een school bezoekt toegenomen terwijl het percentage allochtone leerlingen dat er woont gelijk is gebleven. In Zuidrand is het percentage allochtone leerlingen dat hier naar school gaat toegenomen terwijl het percentage leerlingen dat er woont is afgenomen.

In het speciaal basisonderwijs in Nijmegen bedraagt het percentage niet-westerse allochtonen in het schooljaar 2004-2005 31 procent.

Gewichten

Voor de leerlingen met een verhoogd risico op onderwijsachterstanden ontvangen basisscholen extra formatie, de zogenaamde gewichtenformatie. Leerlingen krijgen een gewicht toegekend.

De gewichten die aan leerlingen worden toegekend, zijn (globaal omschreven):

- gewicht 1,25, voor Nederlandse leerlingen van wie beide ouders een laag opleidings- en beroepsniveau hebben;
- gewicht 1,40, voor schipperskinderen;

- gewicht 1,70, voor woonwagen- en zigeunerkinderen;
- gewicht 1,90, voor een aantal categorieën allochtone leerlingen waarvan minstens een van de ouders een laag opleidingsniveau heeft of de meest verdienende ouder een laag beroepsniveau;
- gewicht 1,00, voor alle overige leerlingen.

Het aandeel gewichtenleerlingen (1,25 t/m 1,90) in Nijmegen is vanaf schooljaar 94-95 met 14,6% afgenomen. De afname hangt samen met het stijgende opleidingsniveau van ouders. Opgemerkt dient te worden dat de criteria voor de 1,25-leerlingen in 1997 zijn aangescherpt.

Vanaf schooljaar 96-97 neemt het aandeel 1,25-leerlingen jaarlijks sterk af. Het aandeel 1,90-leerlingen blijft ongeveer hetzelfde. In de eerste jaren neemt het percentage 1,90-leerlingen licht toe en in de laatste jaren neemt het af.

In het schooljaar 2004-2005 heeft 11,5 % van de leerlingen de gewichtsfactor 1,25 of 1,4 of 1,7. Het betreft 10,8 % 1,25-leerlingen, 0,2 % 1,4 leerlingen en 0,3% 1,7 leerlingen. Het percentage 1,90-leerlingen is 15,3.

Voor geheel Nederland is de verdeling in het schooljaar 2004-2005 11,1 % 1,25-leerlingen, 0,1 % 1,40-leerlingen, 0,2 % 1,70-leerlingen en 12,4 % 1,90-leerlingen.

Tussen gemeenten doen zich grote verschillen voor in het aandeel gewichtsleerlingen. In 2001 had een kwart van de gemeenten (124) meer dan 20% 1,25-leerlingen, driekwart zit daar dus onder. In slechts 16 gemeenten is het percentage 1,90-leerlingen meer dan 20 % , terwijl van het totale aantal 1,90-leerlingen 40 % in de vier grootste steden naar de basisschool gaat. Nijmegen had in schooljaar 2000-2001 13,7 % 1,25-leerlingen en 16,3 % 1,90-leerlingen.

De leerlingen met een gewichtsfactor zijn zeer ongelijkmatig verdeeld over de schoolstadsdelen (stadsdelen waar leerlingen naar school gaan). Stadsdelen waar een bovengemiddeld aantal gewichtsleerlingen naar school gaan zijn Oud West, Nieuw West, Zuidrand en Dukenburg. Een zeer opvallende positie neemt het schoolstadsdeel Oud West in. In schooljaar 2004-2005 heeft 86% van de leerlingen, die in dit stadsdeel naar school gaan, een gewicht.

Tabel 4-7: Aantallen in stadsdeel schoolgaande basisschoolleerlingen (schooljaren 01-02 t/m 04-05) ¹

	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005
Centrum	229	237	236	235
Oud Oost	2.993	2951	2992	2923
Oud West	1.009	982	929	869
Nieuw West	1.241	1195	1209	1233
Midden Zuid	1.497	1555	1555	1579
Zuidrand	1.126	1138	1112	1158
Dukenburg	1.950	1982	1973	1981
Lindenholt	1.781	1747	1724	1671
Waalsprong	515	608	657	696
Nijmegen	12.341	12395	12387	12345

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

Tabel 4-8: Gewichtsleerlingen in het basisonderw. per schoolstadsdeel, schoolj. 01-02 t/m 04-05 ¹

	% leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70				% leerlingen met gewicht 1,90			
	01-02	02-03	03-04	04-05	01-02	02-03	03-04	04-05
Centrum	20,5	16,5	12,3	11,5	7,0	5,5	4,2	2,6
Oud Oost	2,5	2,5	2,2	1,9	6,9	6,7	5,8	4,1
Oud West	42,2	40,0	37,1	33,9	49,4	50,3	50,9	51,6
Nieuw West	16,3	15,6	15,1	14,8	25,9	26,0	25,6	26,4
Midden Zuid	6,6	5,7	6,9	6,7	3,2	3,3	3,1	3,2
Zuidrand	20,9	20,4	20,3	18,2	25,3	25,7	22,6	27,5
Dukenburg	14,6	14,2	12,7	12,5	22,9	22,8	21,1	21,0
Lindenholt	14,6	15,1	15,3	16,0	12,9	12,2	11,9	11,4
Waalsprong	4,5	4,1	4,9	4,2	3,5	2,8	1,7	1,6
Nijmegen	13,4	12,8	12,1	11,5	16,8	16,5	15,3	15,3

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen*

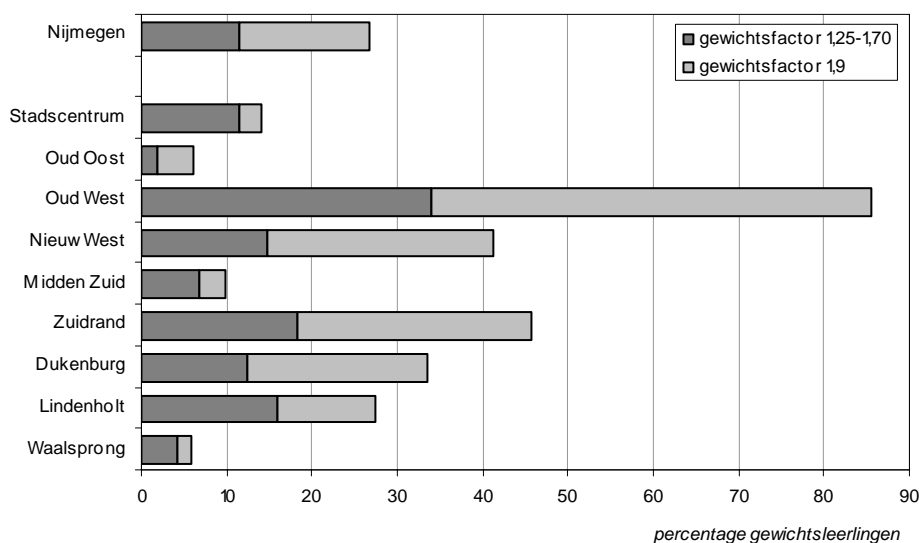
De ontwikkeling van het aandeel gewichtsleerlingen verloopt niet in alle stadsdelen eender.

In Centrum neemt het aandeel gewichtsleerlingen sterk af zowel van de leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70 als met 1,90.

Het aandeel leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70 is in het stadsdeel Oud West sterk afgenomen, het aandeel 1.90-leerlingen is licht toegenomen. Het aandeel leerlingen met gewicht 1,25/1,40/1,70 is in het stadsdeel Lindenholt niet afgenomen maar licht toegenomen.

De spreiding van gewichtsleerlingen over de stad die zeer ongelijkmatig is, is in de afgelopen vier jaar weinig gewijzigd.

Figuur 4.2 Percentage gewichtsleerlingen per stadsdeel (schooljaar 2004-2005)

Het toekennen van gewichten aan leerlingen gebeurt landelijk alleen in het reguliere basisonderwijs. In Nijmegen worden ook aan de leerlingen in het speciaal basisonderwijs gewichten toegekend. In het schooljaar 2002-2003 was de verdeling naar gewichtsfactor in groep 8 als volgt: 1,00 28,9 %, 1,25 51,3 % en 1,90 19,7 %. Het aandeel gewichtsleerlingen in het speciaal basisonderwijs is ten opzichte van het aandeel gewichtsleerlingen in het reguliere basisonderwijs in het schooljaar 2002-2003 erg hoog.

4.5 VVE-, GOA- en Open Wijk Scholen

Met beleid rond voor- en vroegschoolse educatie (VVE) wordt beoogd taal- en ontwikkelingsachterstanden in een vroeg stadium aan te pakken, om zo de startpositie in het basisonderwijs te verbeteren. Doelgroep van de VVE-regeling zijn kinderen met achterstanden vanwege hun sociaal-economische of sociaal-culturele achtergrond, de gewichtenleerlingen uit het basisonderwijs en kinderen in de voorschoolse periode die naar het oordeel van de gemeente aan de criteria voldoen. De scholen, die onder het GOA-beleid vallen, vallen tevens onder het VVE-beleid.

De volgende basisscholen vallen onder het GOA-beleid:

Hidaya, Groot Nije Veld, Aquamarijn, Michiel de Ruyterschool, De Wieken, De Zonnewende, Het Octaaf, Sint Nicolaasschool, De Kleine Wereld, De Klumpert, De Vossenburcht, De Dukendonck, Prins Mauritschool, De Meiboom, Nutsschool Lankforst, De Aldenhove, De Bloemberg en De Wingerd.

Onder het VVE-beleid vallen daarnaast nog twee andere basisscholen, te weten De Driemaster en De Lindenhoeve.

Er zijn twaalf Open Wijk Scholen (OWS): vier in Oud West, vier in Dukenburg, twee in Nieuw West, één in Zuidrand en één in Lindenholt. In totaal zijn er 14 basisscholen bij betrokken: Michiel de Ruyter, De Wieken, Aquamarijn, Groot Nijeveld, De Zonnewende, Het Octaaf, De Klumpert, De Vossenburcht, De Dukendonck, Prins Mauritschool, De Meiboom, De Aldenhove, De Bloemberg en De Lindenhoeve. De scholen De Klumpert

en De Vossenburcht vormen samen OWS Hatert. De scholen De Bloemberg en De Lindenhoeve vormen samen OWS Interacker.

Er zijn derhalve 20 basisscholen vallend onder VVE, 18 scholen behorend tot GOA en 14 scholen betrokken bij OWS. Een aantal van 13 scholen valt onder VVE, GOA en OWS.

De omvang van de doelgroep van het VVE-beleid in het basisonderwijs wordt hieronder gepresenteerd.

Tabel 4-9: Vier- en vijfjarige leerlingen op basisscholen, vallend onder VVE-beleid cq GOA-beleid, absoluut en relatief, 2003-2004 en 2004-2005 ¹

03-04	VVE		niet-VVE	totaal
	GOA	niet-GOA		
4	547	109	992	1648
5	540	104	923	1567
totaal	1087	213	1915	3215

04-05	VVE		niet-VVE	totaal
	GOA	niet-GOA		
4	532	98	939	1569
5	546	103	994	1643
totaal	1078	201	1933	3212

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen; de leerlingen van Petrus Canisius zijn meegeteld bij VVE omdat deze school in de Integrale Leerlingtellingen niet wordt onderscheiden van De Driemaster.*

Tabel 4-10: Aantallen vier- en vijfjarige leerlingen op alle basisscholen en scholen vallend onder VVE-beleid cq GOA-beleid, naar gewicht, schooljaar 2004-2005 ¹

alle scholen						
	1,00-II	1,25-II	1,40-II	1,70-II	1,90-II	totaal
4	1187	134	2	2	244	1569
5	1218	204	3	5	213	1643
totaal	2405	338	5	7	457	3212

scholen vallend onder VVE						
	1,00-II	1,25-II	1,40-II	1,70-II	1,90-II	totaal
4	317	101	2	2	208	630
5	315	141	3	5	185	649
totaal	632	242	5	7	393	1279

scholen vallend onder GOA						
	1,00-II	1,25-II	1,40-II	1,70-II	1,90-II	totaal
4	240	88	2	2	200	532
5	236	127	2	5	176	546
totaal	476	215	4	7	376	1078

¹ ontleend aan *Integrale Leerlingtellingen en zijn inclusief buitenleerlingen; de leerlingen van Petrus Canisius zijn meegeteld bij VVE omdat deze school in de Integrale Leerlingtellingen samen met De Driemaster als één school beschouwd wordt.*

Het percentage gewichtsléerlingen bedraagt voor alle scholen 25,1, bij de VVE-scholen 50,6 en bij de GOA-scholen 55,8.

De verdeling van de 4- en 5- jarige leerlingen naar gewicht wordt wel gebruikt om de omvang van de doelgroep van VVE te bepalen in de voorschoolse periode.

4.6 Scholen en leerlingen basisonderwijs

In bijlage 1 staan in tabel 5 alle Nijmeegse basisscholen vermeld met hun leerlingenaantallen, het percentage leerlingen afkomstig uit de eigen wijk, het percentage niet-westerse allochtone leerlingen en het percentage gewichtsl leerlingen.

Tussen de scholen doen zich grote verschillen voor in omvang. Hidayah, een Islamitische basisschool, valt op vanwege zijn klein aantal leerlingen. De Jenaplanscholen De Sterredans en De Lanteerne hebben een bijzonder groot aantal leerlingen. De Montessorischolen trekken veel leerlingen. De scholen De Oversteek en Het Talent in de Waalsprong zijn nieuwe scholen.

Het aantal leerlingen in het Nijmeegse basisonderwijs in het schooljaar 2004-2005 wijkt nauwelijks af van de vier voorgaande schooljaren. Per school bezien zijn er veel veranderingen opgetreden. Een afname van 10% of meer leerlingen ten opzichte van schooljaar 2000-2001 zien we bij 10 scholen: De Buut, de scholen in Oud West, Hidayah, De Klumpert, Nutsschool Lanforst, De Bloemberg en Kampus. Voor bijna al deze scholen geldt dat ze behalve met een afname van het aantal kinderen in de basisschoolleeftijd in voor deze scholen belangrijke wijken ook te maken hebben gekregen met een afname in belangstelling.

Een toename van 10% of meer leerlingen zien we bij zeven scholen: De Driemaster, De Sterredans, De Akker, Brakkenstein, Prins Maurits, Prins Claus en De Oversteek(school in nieuwbouwwijk).

Ongeveer de helft van de scholen betreft zijn leerlingen voor ten minste 70% uit de eigen wijk, dat wil zeggen uit de wijk waar de school gevestigd is. Opvallend hoge percentages leerlingen uit eigen wijk (tenminste 90%) hebben Het Octaaf, De Vossenburcht, Prins Maurits en de scholen in de Waalsprong.

De Jenaplanscholen en de Montessorischolen hebben een veel groter voedingsgebied dan de wijk waar de school ligt. Het percentage leerlingen van deze scholen afkomstig uit de eigen wijk is over het algemeen klein. Opvallend lage percentages leerlingen uit eigen wijk hebben Hidayah en Vrije School. Deze beide scholen hebben de regio als voedingsgebied.

Voor twee scholen, te weten De Buut en Groot Nijveld, kan niet aangegeven worden hoeveel leerlingen zij hebben afkomstig uit de wijk waar de school ligt.

De Buut heeft een locatie in wijk 5 en in wijk 3. Groot Nijveld heeft een locatie in wijk 10 en in wijk 11. We beschikken niet over naar locatie gespecificeerde gegevens.

Op 13 scholen is het percentage leerlingen uit eigen wijk met 5% of meer gewijzigd.

Op drie scholen is het percentage leerlingen uit eigen wijk opvallend veel gewijzigd.

Aquamarijn heeft in 2004-2005 75% uit eigen wijk, in 2000-2001 was dit 50%. Bij De Wieken is het percentage van 83 afgenomen naar 63 en bij Nutsschool Lanforst is het percentage van 45 afgenomen naar 28.

Iets meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen in Nijmegen is niet-westerse allochtoon (in 2000-2001 25% en in 2004-2005 26%). Het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen op de scholen varieert sterk.

Er waren in 2000-2001 acht scholen die meer dan 50% niet-westerse allochtone leerlingen hadden. In 2004-2005 hebben deze scholen, uitgezonderd één school, ook meer dan 50% niet-westerse allochtone leerlingen. Er zijn geen andere scholen bijgekomen.

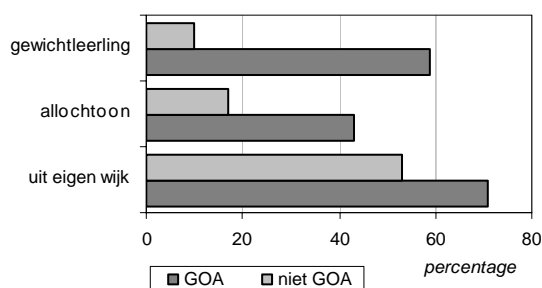
Op vijf scholen met meer dan 50% niet-westerse allochtonen in 2001-2002 is het percentage niet-westerse allochtonen meer toegenomen dan te verwachten zou zijn op basis van de ontwikkeling van allochtonen in de vestigingswijk van de school.

In het schooljaar 2004-2005 heeft 27% van de basisschoolleerlingen in Nijmegen een gewichtsfactor groter dan 1,00. In schooljaar 2000-2001 was dit nog 31%. Het percentage gewichtleerlingen is meer dan gemiddeld afgenomen op de volgende scholen: Petrus Canisius, De Driemaster, De Sterredans, Michiel de Ruyter, De Hazesprong, Vossenburcht, De Meiboom, Montessori Lindenholt en De Wingerd. Het percentage gewichtleerlingen is behoorlijk toegenomen op de volgende drie scholen: De Akker, Brakkenstein, en De Lindenhoeve. Tussen de scholen doen zich grote verschillen voor in de samenstelling van de schoolpopulatie naar leerlinggewicht. In 2000-2001 hadden 14 scholen 50 procent of meer gewichtleerlingen. In 2004-2005 hebben nog 12 van deze 14 scholen 50 procent of meer gewichtleerlingen. In 2004-2005 heeft verder één school 50% gewichtleerlingen die in 2000-2001 nog 34% gewichtleerlingen had.

In het schooljaar 2004-2005 komt van de leerlingen op GOA basisscholen 71% uit de eigen wijk. Van de leerlingen op de niet-GOA scholen komt 53% uit de eigen wijk. Op de GOA scholen zitten relatief veel niet-westerse allochtone leerlingen (43% vs 17% op niet-GOA scholen). Dat heeft te maken met het relatief grote aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de wijken waar de GOA scholen gevestigd zijn maar ook met verschillen in schoolkeuzegedrag tussen groepen ouders. Autochtone leerlingen gaan vaker dan niet-westerse allochtone leerlingen buiten de eigen wijk naar school.

Voor alle GOA scholen samen geldt dat ruim 59% gewichtleerling is. Het aandeel gewichtleerlingen voor de groep overige basisscholen ligt op 10%. Ook dit verschil heeft te maken met de leerlingensamenstelling van wijken waar de GOA scholen liggen en met verschillen in schoolkeuzegedrag. Leerlingen met gewicht 1,00 gaan vaker dan 1,25- en 1,90-leerlingen buiten de eigen wijk naar school.

Figuur 4.3 Verschillen schoolpopulatie GOA-scholen en niet-GOA-scholen (2004-2005)

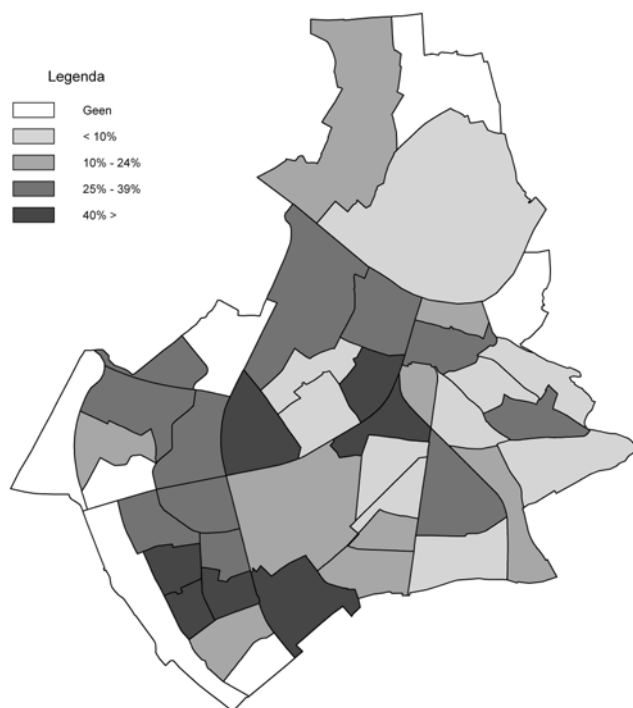

4.7 Wijken en leerlingen basisonderwijs

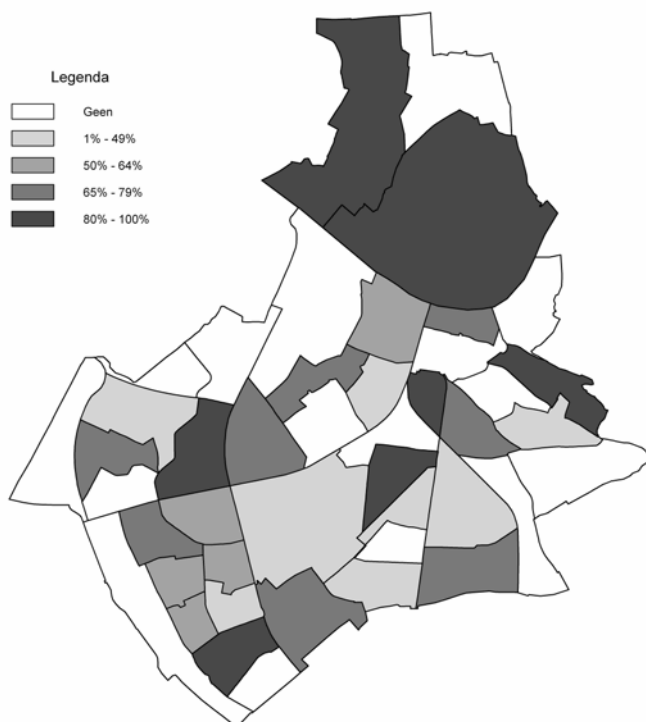
De kaarten 4.1 en 4.2 geven tesamen met tabel 6 in de bijlage een uitgebreid overzicht van leerlinggegevens per wijk.

In het schooljaar 2004-2005 bedraagt het aantal Nijmeegse leerlingen in basisonderwijs 12070. Van dit totaal gaan 106 leerlingen naar basisscholen buiten Nijmegen.

Kaart 4.1 Aandeel allochtone basisschoolleerlingen per wijk

Kaart 4.2 Aandeel basisschoolleerlingen dat in eigen wijk naar school gaat

Enkele bevindingen zijn:

- Nijmegen telt een aantal wijken waar geen of heel weinig basisschoolleerlingen wonen. Wijken met een klein aantal basisschoolleerlingen zijn Centrum en Kwakkenberg. In 2004-2005 wonen er in het Centrum 61 en in Kwakkenberg 75 leerlingen
- Iets meer dan een kwart van de basisschoolleerlingen is niet-westers allochtoon.
- In 2004-2005 wonen in de wijken Centrum, Nije Veld, Wolfskuil, Biezen, Hatert, Heseveld, Neerbosch Oost, de Dukenburgse wijken, behalve Weezenhof, en De Kamp relatief meer niet-westers allochtone basisschoolleerlingen dan in gehele stad.
- Bijna 60 % van de leerlingen bezoekt basisonderwijs in de eigen wijk. Er treden grote verschillen op tussen de wijken.
- Wijken waar een zeer hoog percentage leerlingen in eigen wijk naar school gaat, zijn Bottendaal, Hunnerberg, Hazenkamp, Weezenhof, De Kamp, Oosterhout en Lent. Wijken waar een (zeer) laag percentage leerlingen (50% of minder) in eigen

wijk naar school gaat zijn Hengstdal, Nije Veld, Wolfskuil, Goffert, St. Anna, Grootstal, Heseveld, Malvert en 't Acker. (Het exacte percentage voor de wijk Nije Veld is niet bekend). Opgemerkt dient te worden dat in de wijken Centrum, Kwakkenberg, Groenewoud, Heijendaal en Haterse Hei geen basisschool is gevestigd. Dit geldt ook voor alle wijken, met geen of heel weinig basisschoolleerlingen, die niet opgenomen zijn in tabel 6 van bijlage1.

De niet-westerse allochtone leerlingen bezoeken vaker een school in de eigen wijk dan de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen. Voor de gehele stad bedraagt het verschil 7%. Met name in wijken met relatief veel niet-westerse allochtone leerlingen bezoeken de allochtone leerlingen vaker een school in de eigen wijk.

Van de 18 scholen die in het schooljaar 2004-2005 70% of meer van de leerlingen hebben uit de wijk waarin de school ligt, blijkt dat 13 scholen meer allochtone leerlingen hebben dan op basis van de wijksamenstelling verwacht kan worden.

De cijfers voor het schooljaar 2004-2005 met betrekking tot het aantal leerlingen per wijk, het aandeel allochtone leerlingen en het aandeel leerlingen dat in eigen wijk naar school gaat, wijken over het algemeen weinig af van die van het schooljaar 2001-2002. Het aantal leerlingen in de nieuwbouwwijk Oosterhout is sterk toegenomen van 171 naar 242 leerlingen. Het aantal leerlingen in Oud West is sterk afgenomen met 144 leerlingen.

4.8 Indicatoren om achterstand te meten

Vertraging in het basisonderwijs

Leerlingen uit groep 8 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 13 hebben bereikt.

Leerlingen kunnen vertraging oplopen door te doubleren. Leerlingen kunnen ook vertraging oplopen doordat ze op gemiddeld oudere leeftijd het basisonderwijs instromen (zonder te doubleren). Het gaat hierbij met name om allochtone nieuwkomers.

Het percentage vertraagde leerlingen is in schooljaren 2000-2001 tot en met 2002-2003 toegenomen van 3,3% naar 4,6%. Een toename is te zien in de stadsdelen Zuidrand en Lindenholt en ook in Dukenburg, bij de Nederlanders + westers allochtonen, Turken en Marokkanen, bij de 1,25- en 1,90-leerlingen en tenslotte bij de autochtone jongens en de allochtone meisjes.

In 2003-2004 is het percentage vertraagde leerlingen gedaald naar 2,8%. Deze afname doet zich voor in alle stadsdelen, maar niet in Oud West, en bij alle onderscheiden groepen leerlingen.

Tussen de stadsdelen doen zich grote verschillen voor in het percentage vertraagde leerlingen. Behalve Oud West hebben ook Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt schooljaren met relatief veel vertraagde leerlingen. Oud West heeft elk jaar veel vertraagde leerlingen.

Er zijn grote verschillen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen. In 2000-2001 was het percentage vertraagde leerlingen bij de overige niet-westerse allochtonen met 13,0 opvallend hoog.

In de schooljaren 2002-2003 en 2003-2004 is er bij de niet-westerse allochtonen geen etnische groep die er nog opvallend uitspringt. (De aantallen Surinaamse en Antilliaanse groep 8 leerlingen zijn klein, waardoor het toeval veel invloed heeft op de uitkomsten).

Het percentage vertraagde leerlingen is bij de leerlingen met de gewichten 1,25 en 1,90 elk jaar aanzienlijk hoger dan bij de 1,00-leerlingen. Het percentage vertraagde leerlingen is bij de 1,90-leerlingen is op zijn beurt aanzienlijk hoger dan bij de 1,25-leerlingen. De aantallen leerlingen met gewicht 1,4 en 1,7 zijn te gering om te kunnen bepalen in welke mate bij deze leerlingen vertraging voorkomt.

Er zijn weliswaar percentageverschillen tussen jongens en meisjes maar niet volgens een duidelijk patroon.

Tabel 4-11: Vertraging in het basisonderwijs (gemeten in groep 8)

	2000-2001	%	2001-2002	%	2002-2003	%	2003-2004	%
	aantal II	vertraagde	aantal II	vertraagde	aantal II	vertraagde	aantal II	vertraagde
	groep 8	leerlingen	groep 8	leerlingen	groep 8	leerlingen	groep 8	leerlingen
Centrum	27	0	26	3,8	16	0	17	0
Oud Oost	208	0,5	203	1,0	207	1,0	224	0,9
Oud West	167	9,0	164	6,1	184	7,1	158	8,2
Nieuw West	102	6,9	149	5,4	127	6,3	127	0
Midden Zuid	125	0,8	129	0	154	1,3	166	0,6
Zuidrand	151	2,6	188	2,7	197	5,6	176	3,4
Dukenburg	257	3,5	199	7,0	213	6,6	204	2,9
Lindenholt	194	2,6	203	5,4	166	6,6	168	4,2
Waalsprong	40	0	41	0	52	0	65	1,5
onbekend	31	0	19	0	3	0	1	100
Totaal	1.302	3,3	1.321	3,9	1319	4,6	1306	2,8
nederlands ¹	1.037	1,9	976	2,5	969	2,7	970	1,8
surinaams	18	5,6	19	0	19	0	13	0
antilliaans	17	0	30	10,0	23	0	22	0
turks	63	7,9	82	6,1	93	10,8	73	5,5
marokkaans	50	4,0	67	9,0	71	11,3	57	7,0
ov. allochtonen	115	13,0	128	10,2	141	12,1	163	7,4
onbekend	2	0	19	0	3	0	8	0
Totaal	1.302	3,3	1.321	3,9	1319	4,6	1306	2,8
1,00	846	1,2	766	2,0	784	1,9	734	1,1
1,25	200	5,0	210	5,7	212	6,1	175	4,0
1,90	192	11,5	237	10,1	238	13,0	212	8,5
onbekend	53	0	103	0	78	2,6	175	1,7
Totaal	1.291	3,3	1.321	3,9	1319	4,6	1306	2,8
jongens ned.	497	1,4	492	2,6	484	3,5	483	2,1
jongens allocht.	133	10,5	152	7,2	168	9,5	157	7,6
jongens totaal	630	3,3	644	3,7	652	5,1	658	3,4
meisjes ned.	508	2,4	484	2,3	485	1,9	485	1,4
meisjes allocht.	127	7,1	174	9,2	180	10,6	172	4,7
meisjes totaal	635	3,3	658	4,1	668	4,2	661	2,3
Totaal	1.265	3,3	1.302	3,9	1319	4,6	1306	2,8

¹ incl. westers allochtoon

Het percentage vertraagde leerlingen in het speciaal basisonderwijs, geoperationaliseerd als het percentage 13-jarigen per 31 december, bedroeg in het schooljaar 2002-2003 18,2%. In het schooljaar 2003-2004 is het percentage slechts 3,8 en dus nauwelijks hoger dan in het reguliere basisonderwijs. Een specificatie naar stadsdelen en groepen leerlingen is niet mogelijk vanwege het kleine aantal leerlingen.

Resultaten eindtoets basisonderwijs (cito-toets) en schooladviezen

De Cito-eindtoetsscore geeft het prestatieniveau van de leerling weer op de basisvaardigheden (taal, rekenen/wiskunde en informatieverwerking), uitgedrukt in een schaaftscore. De scores kunnen uiteenlopen van 501 tot en met 550. Landelijk gezien behaalt ongeveer 70% van de leerlingen een score tussen 525 en 545 (een 20 punten gebied).

Globaal beschouwd zijn de gemiddelde cito-eindtoetsscores van Nijmegen, met uitzondering van de schooljaren 1998-1999 en 2002-2003, in de tijd vrij constant. Nijmegen scoort in een reeks van jaren hoger dan het Nederlandse gemiddelde.

Tabel 4-12: De gemiddelde standaardscore eindtoets basisonderwijs (cito-scores) van Nijmegen en Nederland

	Nijmegen	Nederland
1995-1996	534,9	534,5
1996-1997	535,2	534,7
1997-1998	535,2	534,6
1998-1999	536,5	534,4
1999-2000	535,9	534,5
2000-2001	535,2	535,1
2001-2002	535,4	535,0
2002-2003	534,6	535,0
2003-2004	535,6	535,2

De reeks Nijmeegse citoscores zou uiteengelegd kunnen worden in drie perioden:

Periode 95-96 t/m 97-98

Nijmeegse scores die 0,4, 0,5 en 0,6 punten boven de landelijke score zitten.

Periode 98-99 t/m 99-00

Nijmeegse scores die resp. 1,4 en 2,1 punten boven de landelijke score zitten.

Periode 00-01 t/m 03-04

Nijmeegse scores die achtereenvolgens 0,1, 0,4 punten boven, 0,4 punt onder en 0,4 punt boven de landelijke score zitten. De Nijmeegse scores zijn achteruitgegaan ten opzichte van de periode 98-99 t/m 99-00 en de landelijke scores zijn vooruitgegaan.

De gemiddelde citoscores worden nog nader gespecificeerd naar een aantal uiteenlopende kenmerken waardoor de ontwikkeling in het stedelijk gemiddelde nader geduid kan worden. Enkele bevindingen zijn:

- ❑ Op basis van de citoscores naar stadsdeel waar kinderen naar school gaan, weten we dat vanaf 98-99 de scores in Oud West ruim twee punten omhoog zijn gegaan.
- ❑ De laagste score in de reeks gemiddelden is in 2002-2003. In dit schooljaar zien we dat de 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders en de 1,90-leerlingen slecht gescoord hebben (daling van resp. 2,2 en 1,1 punten ten opzichte van de score van een jaar eerder).
- ❑ In 2003-2004 is het gemiddelde 1 punt hoger dan in 2002-2003. De score van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders is ten opzichte van een jaar eerder verder gedaald (3,1 punten). Daartegenover staat een zeer hoge gemiddelde score van leerlingen op scholen met voornamelijk 1,00-leerlingen (toename van 1,2 punten ten opzichte van een jaar eerder). De doorwerking van de score van deze leerlingen op de stedelijk gemiddelde score is groot omdat deze scholen veel leerlingen tellen.

Het aantal scholen, waarvan de citoscores zijn meegenomen in de berekening van de stedelijk gemiddelden, zal per schooljaar enige mate variëren. Dit kan de stedelijk gemiddelde citoscore beïnvloeden. We hebben niet eerder dan vanaf 2000-2001 een duidelijk beeld van welke scholen zijn meegeteld. Vanaf dit schooljaar worden door de gemeente de gegevens ingezameld.

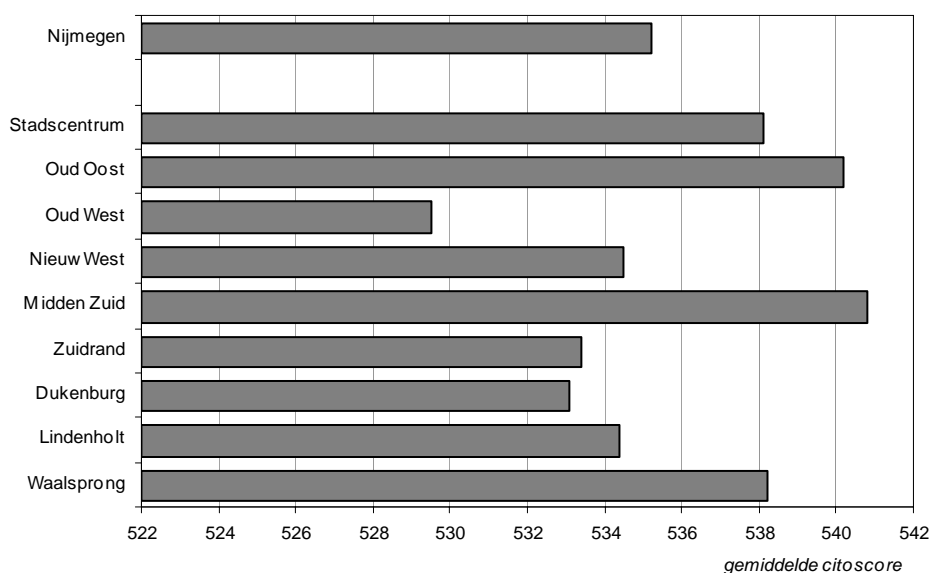
In het schooljaar 2003-2004 zijn vijf scholen met relatief weinig gewichtsl leerlingen niet meegenomen in de berekening. Vier van de vijf scholen hebben geen cito-eindtoets afgenomen.

Van drie scholen zijn vanaf 2001-2002 jaarlijks geen gegevens beschikbaar.

Citoscores en schooladviezen naar stadsdeel waar leerlingen wonen

De cito-scores in Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong zitten in de afgelopen vier schooljaren boven het stadsgemiddelde. De scores in de overige stadsdelen zitten in deze jaren, met uitzondering van Lindenholt in het schooljaar 2002-2003, onder het stedelijk gemiddelde. Met name de scores Oud West zijn opvallend laag. In tabel 7 van bijlage 1 zijn per jaar gespecificeerde gegevens opgenomen over citoscores naar doelgroep en stadsdeel.

Figuur 4.4 Gemiddelde citoscore over 3 schooljaren naar stadsdeel (01-02; 02-03; 03-04)

Een andere indicator voor het door een leerling behaalde resultaat in het basisonderwijs is het schooladvies. In het vo-advies, het advies aan de leerling om toe te treden tot het vo op een bepaald niveau (vso t/m vwo), houdt de school behalve met de leerprestaties ook rekening met andere vaardigheden en omstandigheden van een leerling.

Tabel 4-13: Schooladviezen naar stadsdeel in schooljaar 2003-2004 (percentages)

	vso	pro	vmbo	vmbo-t/ havo	havo	havo/ vwo	vwo	anders	N
Centrum	0	0	35	0	24	12	29	0	17
Oud Oost	0	1	22	6	16	20	35	0	224
Oud West	0	1	61	7	13	10	7	0	158
Nieuw West	0	0	54	7	17	6	17	1	127
Midden Zuid	0	0	23	8	15	20	33	1	166
Zuidrand	0	0	52	11	11	7	18	1	176
Dukenburg	0	0	48	12	9	14	17	0	204
Lindenholt	0	0	51	5	18	13	13	0	168
Waalsprong	0	0	31	14	8	23	25	0	65
Nijmegen	0	0	42	8	14	14	21	0	1306

In de vorige onderwijsmonitor is geconstateerd dat de leerlingen in de stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt in schooljaar 2002-2003 naar verhouding vaker een vmbo-advies hebben gekregen en dat in het stadsdeel Oud West het hoogste percentage leerlingen een vmbo-advies heeft gekregen. Voor het schooljaar 2003-2004 kan hetzelfde geconstateerd worden. De in 2003-2004 verstrekte schooladviezen zijn iets hoger dan het schooljaar ervoor.

In 2003-2004 heeft 10% van de leerlingen een advies voor leerwegondersteuning binnen het vmbo gekregen. In 2002-2003 bedroeg dit percentage eveneens 10. In drie stadsdelen is het percentage leerlingen met advies voor leerwegondersteuning binnen het vmbo boven de 10: in Oud West 19, in Zuidrand 13 en in Dukenburg 16.

De vmbo-adviezen kunnen nader gespecificeerd worden naar leerwegen: basisberoepsgericht (b), kaderberoepsgericht (k), gemengd (g) en theoretisch (t) en combinaties van leerwegen.

Tabel 4-14: VMBO-schooladviezen naar leerweg en naar stadsdeel in schooljaar 2003-2004 (percentages)

	b	b/k	k	k/g	k/t	g	g/t	t	N
Centrum	17	0	17	0	0	0	0	67	6
Oud Oost	8	12	14	0	0	0	2	63	49
Oud West	33	0	30	0	1	4	0	32	97
Nieuw West	19	1	31	0	0	4	3	41	68
Midden Zuid	29	0	5	3	3	5	3	53	38
Zuidrand	30	3	21	2	1	1	2	40	91
Dukenburg	29	4	11	4	4	4	2	41	97
Lindenholt	21	5	21	6	1	6	1	40	86
Waalsprong	10	10	20	0	15	0	0	45	20
Nijmegen	25	4	20	2	2	3	2	42	552

Van de leerlingen met vmbo-advies hebben de leerlingen in Oud West het meest vmbo-b, -bk en -k gekregen en het minst vmbo-t. Ook in Zuidrand hebben veel leerlingen de adviezen vmbo-b en vmbo-k gekregen.

In tabel 8 van bijlage 1 zijn de percentages schooladviezen lager dan vmbo-t/havo opgenomen naar doelgroep en stadsdeel.

De verschillen in schooladviezen tussen de stadsdelen sluiten aan bij de gevonden verschillen in cito-scores. De hogere schooladviezen krijgen leerlingen in Centrum, Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong en de lagere adviezen krijgen de leerlingen in Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt

De scholen voor speciaal basisonderwijs hebben in het schooljaar 2003-2004 niet deelgenomen aan de cito-eindtoets. De schooladviezen zijn als volgt verdeeld: pro 54,7% en lwoo binnen het vmbo 45,3%.

Citoscores naar stadsdeel waar leerlingen naar school gaan

Om de ontwikkeling van de citoscores per stadsdeel in de tijd te laten zien, hebben we de citoscores, voor de stadsdelen waar de leerlingen naar school gaan, opgenomen. Deze citoscores zijn beschikbaar vanaf 1996.

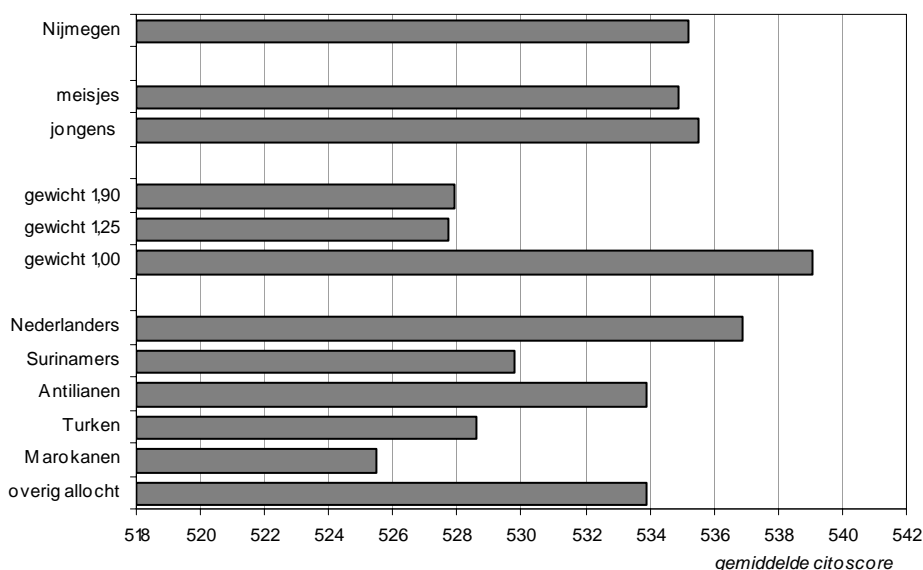
Tabel 4-15: Citoscores naar stadsdeel waar kinderen naar school gaan, 1996-2004

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Centrum						537,1	535,1	539,4	537,8
Oud Oost						539,2	540,5	540,0	540,7
Oud West	526,0	523,6	524,2	528,5	527,8	526,0	527,8	527,1	526,9
Nieuw West	534,7	534,7	535,4	534,8	536,2	534,2	534,7	534,0	535,0
Midden Zuid	537,8	539,6	539,4	538,8	540,1	539,8	539,1	539,1	539,2
Zuidrand	529,6	533,9	531,7	532,9	533,4	529,8	531,8	530,6	530,3
Dukenburg	534,7	534,3	533,9	536,1	534,0	534,8	532,5	532,2	535,1
Lindholt	537,9	535,6	535,5	537,3	536,3	535,4	534,3	534,9	534,0
Waalsprong						539,4	540,1	537,4	537,3
Nijmegen	534,9	535,2	535,2	536,5	535,9	535,2	535,4	534,6	535,6

De positie van de stadsdelen ten opzichte van het stadsgemiddelde is relatief stabiel. De positie van Oud West is in de gehele periode het laagst. De gemiddelde score in dit stadsdeel is in de periode 1999-2004 ruim 2 punten hoger dan in de periode 1996 - 1998. Afgezet tegen de beperkte spreiding van de eindtoetscores is dit een flink verschil. Maar in de periode 1999-2004 zijn de scores niet meer toegenomen. Meteen boven Oud West komt Zuidrand. De scores in Zuidrand zitten behoorlijk boven die in Oud West, maar ze zijn vanaf 2001 slechter dan voorheen. De scores Lindenholt zijn in de laatste drie jaar lager geworden.

In Oud West en Zuidrand zijn de citoscores van de leerlingen die hier naar school gaan, aanzienlijk lager dan de scores van de leerlingen die in deze stadsdelen wonen. In Zuidrand zijn de verschillen in de afgelopen vier jaar groter geworden. De verklaring hiervoor moet gezocht worden in leerlingstromen die ertoe leiden dat de samenstelling van leerlingen naar ondermeer etniciteit en leerlinggewicht verandert. In Oud West en Zuidrand gaan relatief minder groep 8 leerlingen met gewicht 1,00 naar school dan er in deze stadsdelen wonen.

Figuur 4.5 Gem. citoscore over drie jaren naar etniciteit, leerlinggewicht en geslacht (01-02; 02-03; 04-05)

Verschillen naar etnische groepen

Cito-scores naar etnische groepen voor Nijmegen zijn beschikbaar vanaf schooljaar 2000-2001. We zien bij een aantal etnische groepen behoorlijke schommelingen optreden in de scores. Vanwege de kleine aantallen deelnemers zijn de scores gevoelig voor toeval.

Voor de beoordeling van de verschillen tussen de etnische groepen gaan we uit van de gemiddelde scores, berekend over de laatste drie schooljaren. De verschillen in cito-scores tussen etnische groepen zijn erg groot. De Marokkaanse leerlingen hebben de laagste score (525,5). De score van de Turkse leerlingen (528,6) is drie punten hoger. De score van de Surinaamse leerlingen (529,8) is ruim vier punten hoger. De scores van overige niet-westerse allochtone leerlingen (533,9) en van de Antilliaanse leerlingen (533,9) zitten hoog boven de scores van de Marokkaanse, Turkse en Surinaamse leerlingen maar ze zitten drie punten onder de score van de autochtone + westerse allochtone leerlingen (536,9).

Het verschil tussen de hoogste en laagst scorende groep bedraagt 11,4 punten.

De positie van de onderscheiden etnische groepen is ten opzichte van de vorige onderwijsmonitor betrekkelijk weinig gewijzigd. De gemiddelde citoscores berekend over de schooljaren 2001-2002 t/m 2003-2004 wijken iets af van het gemiddelde berekend over de jaren 2000-2001 t/m 2002-2003. De hoogste afwijkingen doen zich voor bij de autochtonen en westers allochtone leerlingen (+0.3 punten) en de Turken (+0.7 punten). Bij de andere groepen gaat het om een verschil van ten hoogste 0.2 punten.

De Marokkanen krijgen gemiddeld genomen de laagste schooladviezen, vervolgens de Turken en dan de Surinamers. Na de Surinaamse leerlingen komt de Antilliaanse groep en vervolgens de groep overige niet-westerse allochtonen. De autochtonen, incl. westerse allochtone leerlingen krijgen de hoogste schooladviezen.

Verschillen naar leerlinggewicht

De gemiddelde cito-scores van de 1,00-, 1,25- en 1,90-leerlingen blijven vrij constant in de periode 2001 tot en met 2004.

De verschillen in cito-scores tussen enerzijds de leerlingen met gewicht 1,0 en anderzijds de leerlingen met gewicht 1,25 of 1,9 zijn jaarlijks zeer groot (verschillen van 11 á 12 punten).

De scores van de 1,25-leerlingen en de 1,90-leerlingen zitten dicht bij elkaar. Met uitzondering van het jaar 2003 zijn de scores van de 1,90-leerlingen iets hoger dan de scores van de 1,25-leerlingen.

De 1,00-leerlingen krijgen de hogere schooladviezen. De 1,25 en 1,90-leerlingen krijgen de lagere schooladviezen. Met uitzondering van het jaar 2003 krijgen de 1,90-leerlingen gemiddeld iets hogere schooladviezen dan de 1,25-leerlingen.

Verschillen naar geslacht

Over de afgelopen jaren met uitzondering van schooljaar 2003-2004 behalen jongens iets hogere scores bij de cito-eindtoets dan meisjes. Ook landelijk doen jongens het iets beter dan meisjes.

In het schooljaar 2002-2003 wijken de scores van jongens en meisjes meer van elkaar af dan in andere schooljaren.

Bij de schooladviezen is globaal genomen eenzelfde patroon van verschillen te zien. In schooljaar 2001-2002 kregen de jongens gemiddeld iets lagere adviezen dan de meisjes ondanks dat hun gemiddelde citoscore hoger was.

4.9 Citoscores van GOA-scholen vergeleken met de andere scholen

Wanneer we de citoscores en schooladviezen van GOA scholen en niet-GOA met elkaar vergelijken dienen we rekening te houden met de leerlingsamenstelling.

Bij de vergelijking is rekening gehouden met de gewichtsfactor van leerlingen.

Tabel 4-16: Cito-scores en schooladviezen van GOA- en niet-GOA scholen

	gemiddelde cito-eindtoetscore			% advies lager dan vmbo-t/havo		
	GOA	niet-GOA	totaal	GOA	niet-GOA	totaal
2000-2001						
gewicht 1,00	535,2	540,4	539,2	54,4	23,2	29,9
gewicht 1,25	526,0	531,7	527,1	82,6	63,9	79,2
gewicht 1,90	527,2	530,6	527,7	68,1	60,9	67,2
totaal	529,5	539,5	535,2	67,3	26,9	45,0
2001-2002						
gewicht 1,00	535,4	540,3	539,1	46,4	24,3	29,5
gewicht 1,25	527,0	531,4	528,0	77,6	77,1	77,5
gewicht 1,90	528,3	529,8	528,5	70,2	69,8	70,1
totaal	530,3	539,2	535,4	64,3	30,5	44,9
2002-2003						
gewicht 1,00	533,8	540,3	538,8	54,5	22,3	29,6
gewicht 1,25	527,2	530,0	527,7	76,5	71,4	75,5
gewicht 1,90	526,3	532,4	527,4	82,7	57,4	77,7
totaal	529,1	539,1	534,6	71,7	27,7	46,1
2003-2004						
gewicht 1,00	535,9	540,3	539,3	45,5	23,7	29,0
gewicht 1,25	527,4	528,0	527,5	80,6	75,0	79,4
gewicht 1,90	526,7	531,2	527,7	79,4	60,0	75,2
totaal	529,9	539,2	535,6	67,5	27,7	42,9

Zoals verwacht zijn de cito-scores en adviezen, wanneer niet gelet wordt op de leerlingsamenstelling, op GOA scholen lager dan op de niet-GOA scholen.

Wanneer gekeken wordt naar de resultaten per groep gewichtsl leerlingen doen zich evenwel ook verschillen voor:

Groep 1,00-leerlingen

De citoscores van de 1,00-leerlingen op GOA scholen zijn in alle jaren aanzienlijk lager dan de scores van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen.

In 2002-2003 is de score van de 1,00-leerlingen op de GOA-scholen laag ten opzichte van de andere schooljaren.

Ook bij het schooladviezen doen zich grote verschillen voor. In 2002-2003 krijgt 55% van de 1,00-leerlingen op GOA scholen advies lager dan vmbo-t/havo tegenover 22% van de leerlingen op de niet-GOA scholen. In schooljaar 2003-2004 is het verschil kleiner (resp 46 en 24 procent).

Groep 1,25-leerlingen

De citoscores van de 1,25-leerlingen op GOA scholen zijn eveneens aanzienlijk lager dan de scores van de 1,25-leerlingen op de niet-GOA scholen.

De verschillen tussen GOA scholen en niet-GOA scholen zijn wel elk jaar afgenomen. In de vier opgenomen schooljaren zijn de verschillen achtereenvolgens 5,7 , 4,4, 2,8 en 0,6 punten.

Met uitzondering van schooljaar 2001-2002 zien we geen grote verschillen in de schooladviezen tussen GOA scholen en niet-GOA scholen.

Groep 1,90-leerlingen

Met uitzondering van 2001-2002 zijn de citoscores en de schooladviezen van de 1,90-leerlingen op de GOA scholen aanzienlijk lager dan op de andere scholen.

Resumerend

De verschillen in leerlingresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,00-leerlingen zijn in elk schooljaar zeer groot bij zowel de citoscores als de schooladviezen.

Het beeld bij de 1,25- en 1,90-leerlingen is anders. De verschillen in leerresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,25-leerlingen zijn elk jaar kleiner geworden bij de citoscores en ze zijn bij de schooladviezen in de laatste drie jaar nagenoeg verdwenen. De verschillen in leerresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,90-leerlingen waren in 2000-2001 zowel bij de citoscores als bij de schooladviezen niet groot. In de andere jaren zijn de verschillen daarentegen zeer groot.

De verschillen in scores van GOA- en niet-GOA-scholen in de totalen (waarbij geen onderscheid wordt gemaakt naar leerlinggewicht) zijn opvallend groter dan de verschillen tussen de afzonderlijke groepen gewichtsl leerlingen. De verklaring hiervoor is dat de niet-GOA-scholen relatief veel meer 1,00-leerlingen tellen en deze 1,00-leerlingen scores gemiddeld flink hoger op de GOA-scholen

Verklaring voor de grote verschillen bij de 1,00-leerlingen

Een mogelijke verklaring voor de jaarlijks grote verschillen in leerlingresultaten tussen GOA scholen en de andere scholen bij de 1,00-leerlingen, is dat de groep 1,00-leerlingen op GOA scholen afwijkt van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen. Er kan vanuit gegaan worden dat de groep 1,00-leerlingen meer heterogeen is samengesteld dan de 1,25- en de 1,90- leerlingen. (Ook de groep 1,90-leerlingen is niet zondermeer als een homogene groep te beschouwen).

Tot de 1,00-leerlingen dienen te worden gerekend de leerlingen waarvan één van de ouders een mavo opleiding heeft maar ook de leerling waarvan beide ouders universitair zijn opgeleid. Dat betekent dat de sociaal economische achtergrond van 1,00-leerlingen onderling sterk kan verschillen. Verondersteld kan worden dat de ouders van 1,00-leerlingen op de GOA-scholen minder goed zijn opgeleid dan de ouders van de 1,00-leerlingen op de niet-GOA scholen en dat dit het grote verschil in leerlingresultaten met zich meebrengt.

Met de voorhanden zijnde gegevens kan dit niet aangetoond worden. Wel kunnen we de schoolprestaties van de 1,00-leerlingen laten zien in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders en in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders².

Tabel 4-17: Cito-scores en schooladviezen van 1,00-leerlingen in qua opleiding verschillende wijken

	1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders	1,00-leerlingen in tussenwijken	1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders
citoscore in 2000-2001	542,3	538,5	536,3
citoscore in 2001-2002	541,7	538,4	537,1
citoscore in 2002-2003	542,4	538,1	534,9
citoscore in 2003-2004	541,5	536,1	531,7
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2000-2001	12,7%	35,0%	43,7%
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2001-2002	14,9%	33,9%	39,8%
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2002-2003	10,8%	32,3%	47,6%
vo-schooladvies lager dan vmbo-t/havo in 2003-2004	13,3%	31,5%	36,6%

De gemiddelde score van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders is aanzienlijk hoger dan van de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders. De 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders hebben veel minder vaak een schooladvies lager dan vmbo-t/havo dan de 1,00-leerlingen in de wijken met relatief minder hoger opgeleide ouders.

Van de 18 GOA scholen ligt één school (Sint Nicolaasschool) in een wijk met relatief veel hoger opgeleide ouders, vier scholen waaronder Hidayah in een zogenaamde tussenwijk en 13 scholen in een wijk met relatief weinig hoger opgeleide ouders. De islamitische basisschool Hidayah is verhuisd. Tot aan schooljaar 2003-2004 lag deze school in een wijk met relatief veel hoger opgeleide ouders maar betrok nauwelijks kinderen uit deze wijk.

Van de 23 niet-GOA scholen liggen 10 scholen in een wijk met relatief veel hoger opgeleide ouders, 12 scholen in een zogenaamde tussenwijk en slechts één school in een wijk met relatief weinig hoger opgeleide ouders.

Vanwege deze verschillen tussen de vestigingswijken van scholen zullen er verschillen optreden in de leerlingssamenstelling van scholen.

Daarnaast speelt dat er selectieve leerlingstromen kunnen optreden die de leerlingssamenstelling ook beïnvloeden.

² Gebaseerd op gegevens uit de Stadspeiling 2001.

Uit een onderzoek naar de leerlingstromen in Nijmegen is bekend dat 1,00-leerlingen vaker een school buiten de wijk bezoeken dan de 1,25- en de 1,90-leerlingen. Verondersteld kan worden dat ook binnen de groep 1,00-leerlingen selectieve stromen optreden. Het is voorstelbaar dat ouders in een relatief sterke sociaal economische positie verhoudingsgewijs vaak een school kiezen, waar veel leerlingen zitten met een soortgelijke achtergrond. Ook binnen de groep 1,90-leerlingen kunnen selectieve stromen optreden.

4.10 Citoscores van OWS-scholen vergeleken met de andere scholen

Wanneer we de citoscores en schooladviezen van Open Wijk Scholen en niet-Open Wijk Scholen met elkaar vergelijken dienen we ook hier weer rekening te houden met de leerlingsamenstelling.

Bij de vergelijking is wederom rekening gehouden met de gewichtsfactor van leerlingen.

Tabel 4-18: Cito-scores en schooladviezen van OWS- en niet-OWS

	gemiddelde cito-eindtoetsscore			% advies lager dan vmbo-t/havo		
	OWS	niet-OWS	totaal	OWS	niet-OWS	totaal
2000-2001						
gewicht 1,00	535,7	539,7	539,2	45,8	27,4	29,9
gewicht 1,25	524,9	531,2	527,1	84,7	68,2	79,2
gewicht 1,90	527,2	528,9	527,7	70,1	59,6	67,2
totaal	528,7	538,2	535,2	69,0	33,3	45,0
2001-2002						
gewicht 1,00	534,6	539,8	539,1	49,1	26,5	29,7
gewicht 1,25	527,2	529,1	528,0	77,3	77,8	77,5
gewicht 1,90	528,4	528,8	528,5	70,6	70,9	70,7
totaal	529,7	537,9	535,4	66,9	35,6	45,2
2002-2003						
gewicht 1,00	532,4	539,8	538,8	61,1	24,6	29,6
gewicht 1,25	526,7	530,6	527,7	79,2	65,5	75,5
gewicht 1,90	526,6	529,2	527,4	85,2	61,8	77,7
totaal	528,2	538,1	534,6	76,6	31,3	46,1
2003-2004						
gewicht 1,00	536,7	539,8	539,3	44,1	26,8	29,0
gewicht 1,25	526,7	529,1	527,5	80,2	78,0	79,4
gewicht 1,90	526,7	529,6	527,7	78,4	69,0	75,2
totaal	529,7	538,3	535,6	67,8	32,9	42,9

De leerlingengroepen op GOA en OWS en op niet-GOA en niet-OWS overlappen elkaar in grote mate. Bijna alle OWS scholen zijn tevens GOA scholen. Het is daarom niet verwonderlijk dat het algemene beeld van de leerresultaten van OWS en niet-OWS scholen hetzelfde is als bij de GOA- en niet-GOA-scholen; grote verschillen tussen de totaal gemiddelde scores en ook tussen de gemiddelde scores van de afzonderlijke groepen gewichtslernen.

Bij de 1,25-leerlingen zijn de verschillen in scores op GOA en niet-GOA elk jaar afgenomen. Dit is niet het geval bij de 1,25-leerlingen op OWS en niet-OWS.

De gegeven verklaringen voor de grote verschillen tussen de 1,00-leerlingen op GOA en niet-GOA gelden ook voor OWS en niet-OWS.

De OWS scholen liggen alle in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders.

4.11 Citoscores scholen van Nederland, G4 en Nijmegen vergeleken

Bureau Cito rapporteert over de landelijke resultaten en de resultaten van de vier grote steden van de cito-eindtoets per schoolgroep.

Een aantal uitkomsten is uit deze rapportages overgenomen om te bezien hoe de Nijmeegse scholen er voorstaan.

De scholen worden ingedeeld in een schoolgroep op basis van de leerlinggewichten. Hierbij hanteert de Cito de volgende indeling:

groep	percentage	gewicht	leerlingen
7	76-100	1,90	leerlingen
6	51-75	1,90	leerlingen
5	26-50	1,90	leerlingen
4	0-50	1,00	leerlingen
3	51-75	1,00	leerlingen
2	76-99	1,00	leerlingen
1	100	1,00	leerlingen

Bij de indeling in schoolgroepen kijkt men eerst naar het percentage 1,90-leerlingen op een school. Als een school niet in schoolgroep 7, 6 of 5 valt, dan wordt gekeken naar het percentage 1,00-leerlingen en worden de scholen in één van de overgebleven groepen ingedeeld. Uitgegaan wordt van de leerlinggewichten van de leerlingen die deelnemen aan de cito-eindtoets.

De scholen die schoolgroep 1 vormen (100% 1,00-leerlingen) bestaan voor een deel uit de scholen die in feite hun leerlingen geen leerlinggewicht toekennen, maar stellen dat al hun leerlingen 1,00-leerlingen zijn.

Het leerlinggewicht 1,25 wordt door de Cito niet gebruikt bij de indeling. Wanneer resultaten op de cito-eindtoets van Nijmegen per schoolgroep vergeleken worden met de landelijke uitkomsten, is het nodig rekening te houden met eventuele verschillen in het aandeel 1,25-leerlingen.

In volgende tabel wordt een overzicht geboden van de verdeling van leerlingen van Nederland, de vier grote steden en Nijmegen over de schoolgroepen. Voor Nijmegen is tevens opgenomen het aantal scholen per groep.

Tabel 4-19: Leerlingen per schoolgroep van Nederland, G4-totaal en Nijmegen in 2002-2003 en 2003-2004, percentages ¹

	Schoolgroepen							
	1	2	3	4	5	6	7	onbekend
02-03								
Landelijk	10,1	36,0	28,9	6,4	9,3	3,7	4,7	0,9
G4-totaal	6,5	13,5	9,6	4,2	18,5	14,2	32,0	1,5
Nijmegen	17,7	31,9	8,5	12,1	16,9	12,5	0,4	
(aantal scholen)	(6)	(11)	(3)	(5)	(7)	(5)	(1)	
03-04								
Landelijk	10,3	38,9	27,3	4,9	9,5	3,0	4,7	1,4
G4-totaal	6,4	15,9	10,8	2,0	17,6	12,3	32,8	2,2
Nijmegen	14,8	40,0	11,2	4,7	19,6	9,2	0,4	
(aantal scholen)	(4)	(12)	(5)	(2)	(8)	(4)	(1)	

¹ In schooljaar 2003-2004 hebben vier scholen in Nijmegen niet hebben deelgenomen aan de cito-eindtoets. Deze zijn dus niet opgenomen in de tabel. Deze vier scholen behoren alle tot schoolgroep 1. Van één school die wel heeft deelgenomen aan de cito-eindtoets de gegevens, ontbreken de gegevens. Deze school behoort eveneens tot schoolgroep 1.

De verdeling van leerlingen over de schoolgroepen van Nederland, de grote vier steden en Nijmegen wijkt onderling sterk af.

De drie schoolgroepen met de meeste leerlingen zijn landelijk gezien de groepen 1,2 en 3, in de vier grote steden 5, 6 en 7 en in Nijmegen 1,2 en 5. In de vier grote steden zit ruim 30% van de leerlingen in schoolgroep 7.

Nijmegen heeft ten opzichte van Nederland relatief veel leerlingen zitten in schoolgroep 1. Het percentage leerlingen in schoolgroep 2 in Nijmegen in schooljaar 2002-2003 is iets lager dan het landelijk cijfer, in schooljaar 2003-2004 is dit percentage aanzienlijk hoger. Nijmegen heeft relatief weinig leerlingen zitten in schoolgroep 3. Het percentage leerlingen in schoolgroep 4 in Nijmegen in schooljaar 2002-2003 is aanzienlijk hoger dan het landelijk cijfer, in schooljaar 2003-2004 komt het percentage overeen met het landelijke cijfer.

Nijmegen heeft relatief veel leerlingen zitten in de groepen 5 en 6 en weinig in groep 7.

De scholen in Nijmegen die vallen onder VVE- en GOA-beleid behoren alle tot de schoolgroepen 3 en hoger.

We hebben voor het schooljaar 2003-2004 nagegaan of de verdeling van de gewichtsl leerlingen in de Nijmeegse schoolgroepen overeenstemt met de landelijke verdeling.

Tabel 4-20: Gewichtsl leerlingen naar schoolgroepen van Nederland en Nijmegen in 03-04, percentages

groep	Nederland			Nijmegen		
	1,00-II	1,25-II	1,90-II	1,00-II	1,25-II	1,90-II
7	6	5	89	0	0	100
6	20	16	63	21	19	60
5	44	21	35	29	35	36
4	41	48	11	50	37	13
3	66	25	9	64	19	16
2	86	10	4	87	7	7
1	100	0	0	100	0	0

De verdeling van de gewichtsl leerlingen in de groepen 1,2,3 en 6 stemmen redelijk overeen .

De Nijmeegse schoolgroep 4 telt relatief meer 1,00-leerlingen en minder 1,25-leerlingen. Op basis hiervan zou verwacht kunnen worden dat het Nijmeegse gemiddelde iets hoger is dan het landelijk gemiddelde. De Nijmeegse schoolgroep 5 telt relatief minder 1,00-leerlingen en meer 1,25-leerlingen. Op basis hiervan zou verwacht kunnen worden dat het Nijmeegse gemiddelde lager is dan het landelijk gemiddelde.

In bovenstaande tabel zien we dat naarmate de schoolgroepsnummer oploopt, het totale leerlinggewicht van de schoolpopulatie toeneemt.

Tabel 4-21: Cito-scores naar schoolgroepen van Nederland, G4-totaal en Nijmegen vanaf 2000-2001

		Schoolgroepen						
		1	2	3	4	5	6	7
00-01	Totaal	1	2	3	4	5	6	7
Landelijk	535,1	538,0	536,9	535,5	533,4	532,5	529,9	528,0
G4-totaal	531,8	541,5	537,5	535,2	532,3	532,0	529,9	527,9
Nijmegen	535,2	541,2	538,8	534,4	529,6	531,3	525,7	
01-02	Totaal	1	2	3	4	5	6	7
Landelijk	535,0	537,6	536,7	535,2	533,1	532,6	530,1	528,2
G4-totaal	532,1	540,1	537,6	535,5	532,9	532,1	530,2	528,1
Nijmegen	535,4	541,5	538,1	534,2	529,4	531,8	528,4	
02-03	Totaal	1	2	3	4	5	6	7
Landelijk	535,0	537,8	536,7	535,0	533,0	532,6	529,4	528,2
G4-totaal	532,0	541,2	538,1	535,0	532,3	531,9	529,5	528,0
Nijmegen	534,6	542,0	538,5	533,3	530,1	530,8	525,4	
03-04	Totaal	1	2	3	4	5	6	7
Landelijk	535,2	538,0	536,6	535,1	532,9	533,0	530,2	528,2
G4-totaal	532,5	541,2	538,2	535,2	531,2	532,7	530,4	528,1
Nijmegen	535,6	539,9	539,7	533,2	528,0	529,3	531,3	

Het Nijmeegs stedelijk gemiddelde is al vele jaren hoger dan het landelijk gemiddelde. Een uitzondering hierop was het schooljaar 2002-2003.

Landelijk en voor de G4 geldt dat naarmate de schoolgroep hoger is (en dus het totaal gewicht) de citoscore lager is. Voor Nijmegen geldt dit voor de eerste vier schoolgroepen. De citoscore van schoolgroep 5 is elk jaar hoger dan de score in schoolgroep 4.

In de schoolgroepen 1 en 2 is de gemiddelde citoscore van Nijmegen alle jaren duidelijk hoger dan het landelijk gemiddelde.

In de schoolgroepen 3, 4, 5 en 6 (voornamelijk scholen vallend onder VVE- en GOA-beleid) is het gemiddelde van Nijmegen duidelijk lager dan het landelijke gemiddelde. Dit geldt eveneens voor alle jaren met één uitzondering: het gemiddelde van de Nijmeegse schoolgroep 6 in 2003-2004 is hoger dan het landelijk gemiddelde. De resultaten van schoolgroep 7 zijn niet opgenomen omdat het slechts één school betreft.

Bij vergelijking van Nijmegen met de vier grootste gemeenten zien we het volgende.

In schoolgroep 1 verschilt de Nijmeegse score betrekkelijk weinig van de score van de G4 (twee jaar is de score hoger, twee jaar iets lager). In schoolgroep 2 is de score van Nijmegen alle jaren hoger, waarvan drie jaren behoorlijk hoger. In de schoolgroepen 3 t/m 6 zijn de Nijmeegse scores alle jaren behoorlijk lager, met uitzondering de score in schoolgroep 6 in schooljaar 2003-2004.

De indeling naar schoolgroepen doet veronderstellen dat voldoende rekening is gehouden met de leerlingsamenstelling van scholen en dat derhalve de citoscores van de Nijmeegse schoolgroepen vergeleken kunnen worden met die van andere steden en van Nederland. De uitkomsten voor Nijmegen suggereren dat de Nijmeegse scholen vallend in de schoolgroepen 3 en hoger minder presteren dan landelijk en dan in de vier grote steden.

Het overgrote deel van de 1,25- en de 1,90-leerlingen zit op scholen behorend tot de schoolgroepen 3 en hoger. Als het inderdaad zo is dat de Nijmeegse schoolgroepen 3 en hoger slechter presteren, dan kunnen we verwachten dat de scores van de 1,25- en 1,90-leerlingen in Nijmegen lager zijn dan elders.

Gemiddelde citoscores van 1,25- en 1,90-leerlingen zijn niet beschikbaar voor Nederland maar wel van enkele steden.

Tabel 4-22: Cito-scores van 1,25- en 1,90-leerlingen in Utrecht, Den Haag en Nijmegen

	1,25-leerlingen				1,90-leerlingen			
	00-01	01-02	02-03	03-04	00-01	01-02	02-03	03-04
Utrecht	527,2	528,4			527,2	528,0		
Den Haag	527,5	528,0	528,6	527,2	526,4	526,7	526,7	527,4
Nijmegen	527,1	528,0	527,7	527,5	527,7	528,5	527,4	527,7

De Nijmeegse scores van de 1,25-leerlingen komen overeen met de scores in Utrecht en Den Haag. De Nijmeegse scores bij de 1,90-leerlingen zijn iets hoger. Dit betekent dat de Nijmeegse schoolgroepen 3 en hoger niet minder presteren.

De lagere citoscores op de Nijmeegse scholen behorende tot de schoolgroepen 3 en hoger hebben te maken met de slechtere scores van de 1,00-leerlingen. De veronderstelling is dat ze voor wat betreft de 1,00-leerlingen ongunstiger zijn samengesteld dan elders. In Nijmegen liggen de scholen in schoolgroep 3 en hoger relatief vaak in wijken met weinig hoger opgeleide ouders. Exacte gegevens over de samenstelling van de 1,00-leerlingen zijn niet voorhanden.

De gemiddelde citoscore van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief veel hoger opgeleide ouders zit elk jaar rond de 542. De gemiddelde score van de 1,00-leerlingen in wijken met relatief weinig hoger opgeleide ouders bedroeg in 2000-2001 536,3 en deze score is vervolgens jaarlijks flink gedaald.

4.12 Verzuim in het primair onderwijs

In Jaarverslagen Leerplicht worden de aantallen leerlingen die relatief en absoluut verzuimd hebben, vermeld.

Relatief verzuim

Bij relatief verzuim gaat het om leerplichtigen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar hiervan langer dan drie dagen, of 1/8 deel van de lessen in vier weken, afwezig zijn zonder vrijstelling (conform Leerplichtwet).

Tabel 4-23: Absolute aantallen en percentages relatief schoolverzuim in het primair onderwijs in 2000-2001 tot en met 2002-2003

	00-01	01-02	02-03	03-04	00-01	01-02	02-03	03-04
regulier (bo)	118	180	140	161	1,1%	1,8%	1,3%	1,5%
speciaal (sbo)	22	38	29	23	4,1%	8,0%	6,1%	4,9%
speciaal (so)	14	12	25	11	3,9%	3,7%	6,3%	2,8%
totaal	154	230	194	195	1,3%	2,1%	1,6%	1,7%

In bovenstaande tabel gaat het om leerlingen die door scholen als verzuimer zijn aangemeld bij afdeling Leerplicht van de gemeente. (Ook leerlingen aangemeld bij Leerplicht vanwege gedragsproblemen zijn als verzuimer meegeteld). Niet alle verzuim volgens de leerplichtwet wordt doorgegeven aan afdeling Leerplichtzaken. Verondersteld kan worden, dat met name de meer ernstige vormen van verzuim worden gemeld.

Bij de berekening van de percentages relatief verzuim in bovenstaande tabel is als percenteerbasis het totaal aantal leerplichtige leerlingen op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen voor primair onderwijs.

Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige leerlingen, zonder vrijstelling te hebben gekregen, niet zijn ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling. In de afgelopen drie schooljaren zijn de volgende aantallen absoluut verzuimers geregistreerd in het primair onderwijs: in het schooljaar 2000-2001 drie kinderen, in 2001-2002 10 kinderen, in 2002-2003 geen kinderen en in schooljaar 2003-2004 vier kinderen

5 Voortgezet onderwijs

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk komt het voortgezet onderwijs (vo) en het voortgezet speciaal onderwijs (vso) aan de orde. Na een beschrijving van de diverse onderwijssoorten wordt een overzicht geboden van de scholen in Nijmegen en de leerlingen. Aan de orde komen vervolgens: aantal binnen- en buitenleerlingen, de zorg voor risicoleerlingen, de verhouding jongens en meisjes en de etnische groepen waaronder de cumi-leerlingen. In dit hoofdstuk zijn de volgende onderwijsindicatoren opgenomen die achterstanden van groepen leerlingen in beeld brengen: deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar, doubleren, vertraging en slaagresultaten. Bij het bepalen van deze indicatoren is uitgegaan van de in Nijmegen woonachtige leerlingen ongeacht in welke gemeente zij een school bezoeken. De percentages leerlingen in leerjaar 3 en van 3^e leerjaar naar diploma, zonder zittenblijven, afkomstig van de onderwijsinspectie, hebben betrekking op alle leerlingen van een schoolvestiging. De slaagresultaten zijn behalve van de in Nijmegen woonachtige leerlingen tevens bepaald van de leerlingen op de Nijmeegse scholen.

Tenslotte wordt het verzuim en voortijdig schoolverlaten vermeld.

5.2 De onderwijssoorten

Het **voortgezet onderwijs** kent vanaf 1998 de volgende onderwijstypen:

- het praktijkonderwijs (pro);
- het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo);
- het hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo);
- het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo).

Praktijkonderwijs

Het praktijkonderwijs is bedoeld voor leerlingen voor wie het gezien hun capaciteiten niet mogelijk is een diploma te behalen. Het praktijkonderwijs is geen voorbereiding op vervolgonderwijs maar op de arbeidsmarkt.

Dit type onderwijs maakte voorheen deel uit van het voortgezet speciaal onderwijs.

VMBO

Het vmbo kent vier leerwegen:

- de basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b);
- de kaderberoepsgericht leerweg (vmbo-k);
- de gemengde leerweg (vmbo-g);
- de theoretische leerweg (vmbo-t).

De basis- en de kaderberoepsgerichte leerwegen leiden toe naar het middelbaar beroepsonderwijs. De basisberoepsgerichte leerweg leidt toe naar een één- of tweejarige opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs. De kaderberoepsgerichte leerweg leidt toe naar een driejarige of vierjarige opleiding in het middelbaar beroepsonderwijs.

De theoretische leerweg leidt toe naar het middelbaar beroepsonderwijs of het havo. De theoretische leerweg wordt wel vergeleken met het mavo.

De gemengde leerweg is een onderwijsvorm waarin algemene vakken en beroepsgerichte vakken worden gecombineerd.

Voor leerlingen met achterstanden of gedrags- en motivatieproblemen die extra begeleiding nodig hebben om hun diploma te behalen, is er leerwegondersteunend

onderwijs (**lwoo**) binnen de leerwegen. Het lwoo is de opvolger van het ivbo (individueel voorbereidend beroepsonderwijs).

Het vmbo is geleidelijk ingevoerd. In het schooljaar 2002-2003 zijn voor het eerst de examens in de leerwegen van het vmbo afgelegd. De mavo en het vbo zijn inmiddels komen te vervallen.

HAVO-VWO

Aan het eind van het derde leerjaar maken de leerlingen in havo en vwo een profielkeuze. De leerling kiest een van de vier profielen "cultuur en maatschappij, economie en maatschappij, natuur en gezondheid, natuur en techniek". Het vwo kan nog uitgesplitst worden naar atheneum of gymnasium.

Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Dit onderwijs is bestemd voor kinderen met een handicap of onderwijsbelemmering. De scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Nijmegen verzorgen onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (zmok), zeer moeilijk lerende kinderen (zmlk), slechthorende kinderen en kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden. Het voortgezet speciaal onderwijs is niet bedoeld voor kinderen met leer- en opvoedingsmoeilijkheden (het voormalige vso-lom) en voor moeilijk lerende kinderen (het voormalige vso-mlk). Deze kinderen zullen veelal aan het leerwegondersteunend onderwijs of aan het praktijkonderwijs deelnemen.

5.3 Scholen en leerlingen in het voortgezet (speciaal) onderwijs

Tabel 5-1: Scholen en leerlingen in het Nijmeegse voortgezet (speciaal) onderwijs ¹

		1995-1996	1998-1999	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005
vo	scholen	14	14	14	14	14	14	14
	leerlingen	12284	12129	12881	13194	13393	13683	13756
	index	100	99	105	107	109	111	112
vso	scholen	5	5	4	4	4	4	4
	leerlingen	414	498	403	403	403	410	474
	index	100	120	97	97	97	99	114
totaal	scholen	19	19	18	18	18	18	18
	leerlingen	12698	12627	13284	13597	13796	14093	14230
	index	100	99	105	107	109	111	112

¹ uitgegaan is van de huidige definities van voortgezet (speciaal) onderwijs en de huidige scholensituatie voor alle jaren

De gemeente Nijmegen telt in het schooljaar 2004/2005 14 scholen voor voortgezet onderwijs en vier scholen voor voortgezet speciaal onderwijs. In totaal zijn er in het schooljaar 2004-2005 14.230 leerlingen in het Nijmeegse vo + vso. Van dit totaal gaan 13.756 leerlingen (97%) naar het vo en 474 leerlingen (3%) naar het vso.

Het aantal leerlingen in het Nijmeegs voortgezet onderwijs is vanaf schooljaar 1995-1996 toegenomen, hetgeen voornamelijk het gevolg is van demografische ontwikkelingen. (In Nijmegen is de leeftijdsgroep 10 tot 15 jaar tussen 1995 en 2004 met 20 % toegenomen. In de gemeenten Beuningen, Groesbeek, Heumen, Ubbergen en Wijchen bedroeg de toename in totaal 4%).

Het landelijke leerlingaantal is vanaf schooljaar 1995-1996 tot en met 2000-2001 nauwelijks gewijzigd. Vervolgens treedt er een lichte groei op. In 2003-2004 bedraagt het aantal leerlingen, geïndexeerd naar het aantal leerlingen in 1995-1996, 103.

In het voortgezet speciaal onderwijs is tot schooljaar 2000-2001 sprake geweest van een groei en vervolgens een afname van het aantal leerlingen. In schooljaar 2000-2001 is een school voor vso, welke veel buitenleerlingen telde, gevestigd in een andere gemeente. In de schooljaren 2000-2001 tot en met 2003-2004 blijft het aantal vso leerlingen constant. In 2004-2005 treedt weer een groei op. Landelijk is het aantal vso leerlingen sterk gegroeid van 11,5 duizend in schooljaar 1995-1996 naar 20,5 duizend in schooljaar 2003-2004.

Voor een beoordeling van de deelname aan het vso ten opzichte van het vo in Nijmegen en hoe zich dit verhoudt tot de landelijke gegevens dienen ook de gegevens van in Nijmegen woonachtige leerlingen die buiten Nijmegen scholen bezoeken, meegenomen te worden. Dit komt aan de orde bij de deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar.

Tabel 5-2: Scholen voor voortgezet onderwijs in Nijmegen en aantallen leerlingen ¹

school	schooltype	95-96	98-99	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05
Canisius ²	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1823	1324	1834	2033	2071	2046	2028
Kandinsky	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1439	1351	1210	1145	1165	1242	1343
NSG	vmbo-t,havo,vwo	1600	1628	1579	1593	1712	1778	1791
Dominicus ³	vmbo-t,havo,vwo	1213	1162	1077	1084	1044	1021	939
Jonkerbosch	lwoo, geen vmbo-t	548	419	426	366	348	328	278
Lindenholt ⁴	vmbo-t,havo,vwo	1076	1124	1074	1058	1084	1166	1242
Maaswaal (Dukenburg)	vmbo, incl. lwoo	556	590	609	605	598	556	541
Gymnasium	gymnasium	949	1134	1320	1298	1359	1420	1431
SSGN	vmbo-t,havo,vwo	968	1121	1228	1264	1267	1293	1341
Montessori	vmbo, incl lwoo,havo,vwo	1278	1302	1373	1543	1598	1580	1574
Karel de Grote	vrije school	339	375	530	571	589	587	603
Joannes	praktijkonderwijs	103	121	112	114	136	149	166
Zonnegaard	praktijkonderwijs	86	122	126	134	141	131	150
Groenschool	vmbo, incl lwoo, geen vmbo-t	306	356	383	386	378	386	379
Totaal		12284	12129	12881	13194	13490	13683	13756

¹ het overzicht is samengesteld uitgaande van de scholen en hun onderwijstypen in schooljaar 2004-2005

² inclusief internationale schakelklas

³ inclusief Monnikskap

⁴ inclusief Eigenwijs

De scholen in tabel 5-2 zijn geordend volgens de schoolbesturen-indeling van de vo scholen. De scholen Canisius College, Kandinsky College en NSG behoren tot het Rijk van Nijmegen. De scholen Dominicus College, Jonkerbosch, Lindenholt College, Maaswaal College, Stedelijk Gymnasium en SSGN vallen onder Alliantie Voortgezet Onderwijs. De scholen Montessori, Karel de Grote en Groenschool hebben ieder hun eigen bestuur. Joannesschool en Zonnegaard behoren tot de stichting Praktijkonderwijs.

De vrije school Karel de Grote College is in 2000 omgezet van een vijfjarige mavo naar een scholengemeenschap met de onderwijssoorten vmbo (leerwegen vmbo-k, vmbo-g en vmbo-t), havo en vwo.

Vanaf schooljaar 2000-2001 is jaarlijks een groei van het aantal leerlingen te zien. Wanneer we naar de leerlingaantallen van afzonderlijke scholen kijken, zien we zeer uiteenlopende ontwikkelingen. Op een aantal scholen is het aantal leerlingen sterk gedaald terwijl op een aantal andere scholen juist een sterke toename van leerlingen is opgetreden. Een duidelijk beeld van waarom de verschillende scholen in leerlingaantal zijn toe- of afgenomen is er in het algemeen niet. De afname van het aantal leerlingen op Jonkerbosch kan toegeschreven worden aan de ook landelijk afgenomen belangstelling voor de sector techniek. Jonkerbosch biedt uitsluitend onderwijs in deze sector. Daarnaast heeft het beleid om leerwegondersteunend onderwijs te integreren in het voortgezet onderwijs invloed. Jonkerbosch biedt leerwegondersteunend onderwijs binnen het vmbo. Alle scholen met een vmbo-licentie mogen voortaan ook lwoo bieden.

Tabel 5-3 biedt een overzicht van de scholen en leerlingenaantallen in het voortgezet speciaal onderwijs

Tabel 5-3: Scholen voor voortgezet speciaal onderwijs in Nijmegen en aantallen leerlingen

school	schooltype	1995-1996	1998-1999	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005
De Marwindt	vso sh en esm	44	63	69	67	63	65	84
Talita Koemi	vso zmlk	58	59	68	71	76	83	90
Tarcisusschool	vso zmok	37	50	43	47	41	39	48
Mr Johan Visserschool	vso zmok	144	148	223	218	223	223	252
De Sonnewijser	vso zmok	131	178					
Totaal		414	498	403	403	403	410	474

Het leerlingaantal is vanaf het schooljaar 2000-2001 tot aan 2004-2005 voor elke school bijna constant geweest. In 2004-2005 zien we op alle vier scholen een toename.

5.4 Binnenleerlingen en buitenleerlingen

Alle scholen hebben een aanzienlijk aandeel buitenleerlingen. Scholen met meer dan 50 procent buitenleerlingen in 2003-2004 zijn het Stedelijk Gymnasium, Montessori College, Karel de Grote College en Groenschool. In het schooljaar 2004-2005 is op de scholen voor voortgezet onderwijs in Nijmegen 47 % buitenleerling.

Het aantal binnenleerlingen is 53 %. Van de binnenleerlingen komen de grootste aantallen leerlingen uit Oud Oost, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt. Uit de stadsdelen Centrum en Waalsprong komen de minste aantallen binnenleerlingen.

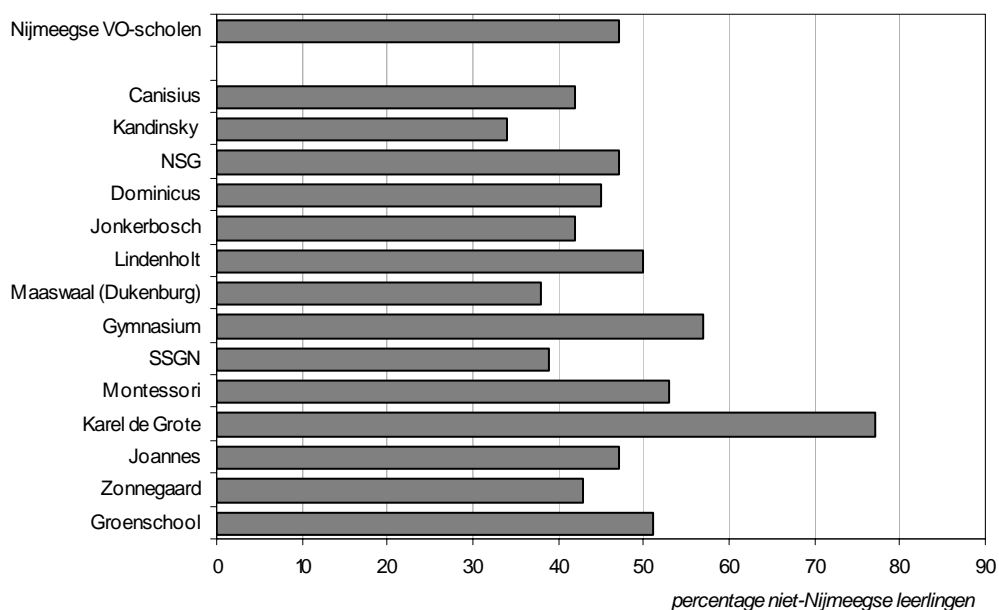
De scholen hebben over het algemeen uit veel stadsdelen leerlingen. De leerlingen van Maaswaal College (Dukenburg) en Lindenholt College komen voornamelijk uit de stadsdelen Dukenburg en Lindenholt.

Het percentage buitenleerlingen en de percentages leerlingen per stadsdeel van de verschillende scholen zijn in de schooljaren 2001-2002 tot en met 2004-2005 vrijwel onveranderd.

Tabel 5-4: Herkomst van de leerlingen op de Nijmeegse vo scholen (04-05), percentages

school	aantal leerlingen	Centrum	Oud Oost	Oud West	Nieuw West	Midden Zuid	Zuidrand	Dukenburg	Lindholt	Waalsprong	onbekend	buiten Nijmegen
Canisius	2027	1	15	6	4	9	7	6	5	4	0	42
Kandinsky	1158	0	2	12	8	3	23	14	4	0	0	34
NSG	1791	1	18	3	4	11	9	4	1	1	0	47
Dominicus	941	1	1	9	16	3	4	7	14	0	0	45
Jonkerbosch	278	0	3	12	7	3	10	14	9	0	1	42
Lindholt	1183	0	0	0	2	0	0	13	34	0	0	50
Maaswaal (Dukb)	534	0	0	2	3	0	5	27	23	0	2	38
Gymnasium	1431	1	11	2	2	11	5	6	4	2	0	57
SSGN	1344	1	3	12	7	7	10	14	9	1	0	39
Montessori	1572	2	13	5	4	7	7	4	3	3	0	53
Karel de Grote	603	0	6	3	3	4	4	2	1	1	0	77
Joannes	165	1	7	16	9	1	3	6	9	0	2	47
Zonnegaard	150	1	3	11	5	3	12	12	10	0	0	43
Groenschool	340	0	4	7	4	2	12	10	9	0	0	51
Totaal	13517	1	9	6	5	6	8	9	8	2	0	47

Figuur 5.1 Aandeel niet-Nijmeegse leerlingen per VO-school (2004-2005)

In het schooljaar 2002-2003 is op de Nijmeegse scholen voor voortgezet speciaal onderwijs 52 % buitenleerling. In het schooljaar daarvoor bedroeg het aantal buitenleerlingen 55%.

5.5 De zorg voor risicoleerlingen

In 2003 is het initiatief genomen om te komen tot de realisatie van een Centrum voor Opvang en Onderwijs met als doelstelling het opvangen van (potentiële) voortijdig schoolverlaters, die elders in het regulier onderwijs niet meer terecht kunnen. Volgens de planning is deze bovenschoolse voorziening in augustus 2005 gestart. Het ligt in de bedoeling om gegevens met betrekking tot de deelname aan Centrum voor Opvang en Onderwijs op te gaan nemen in de Onderwijsmonitor Nijmegen.

Het Centrum voor Opvang en Onderwijs bouwt voort op de reeds bestaande infrastructuur en expertise in Nijmegen, maar is geen onveranderde voortzetting daarvan.

5.6 Jongens en meisjes

In tabel wordt de verhouding jongens meisjes in het voortgezet onderwijs voor Nijmegen en voor Nederland gepresenteerd.

Tabel 5-5: Perc. jongens meisjes per schoolsoort in het voortgezet onderwijs, Nijmegen ¹ en landelijk, 03-04

		Nijmegen	landelijk
vo	jongens	50,6	50,5
	meisjes	49,4	49,5
vso	jongens	66,7	68,8
	meisjes	33,3	31,2

¹ Er is voor Nijmegen uitgegaan van het aantal leerlingen op Nijmeegse en niet-Nijmeegse scholen

De deelnamepercentages van jongens en meisjes aan voortgezet onderwijs zijn in Nijmegen vrijwel gelijk. Aan het voortgezet speciaal onderwijs daarentegen nemen bijna tweemaal zoveel jongens als meisjes deel.

De verhoudingen jongen-meisje in het vo en vso in Nijmegen komen overeen met de landelijke verhoudingen.

In Nijmegen nemen minder jongens dan meisjes deel aan het praktijkonderwijs (46,4 % vs 53,6 %). Landelijk nemen meer jongens deel aan het praktijkonderwijs (60,6 % vs 39,4 %).

De scholen Canisius, locatie Goffertweg, en Jonkerbosch, met overwegend opleidingen in de sector techniek, tellen aanmerkelijk meer jongens dan meisjes.

5.7 Allochtone leerlingen

Op de leerlingen die gerekend worden tot Surinamers, Antillianen/Arubanen, Turken, Marokkanen en overig niet-westerse allochtonen is de onderwijsachterstandenbestrijding in algemene zin van toepassing. Alleen van de in Nijmegen woonachtige leerlingen kunnen we de etniciteit bepalen.

In het schooljaar 2004-2005 behoort 24,5 % tot de allochtone doelgroep. Van 215 leerlingen (1,6 %) is de etniciteit onbekend.

Uit de bevolkingscijfers van Nijmegen is duidelijk dat het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen in de afgelopen jaren is toegenomen in het voortgezet onderwijs. In 1995 behoort van de 13-17 jarigen in Nijmegen 19% tot een niet-westerse allochtone bevolkingsgroep. In 2005 is dit percentage 26. In de laatste twee jaar is het percentage nog licht toegenomen.

Tabel 5-6: Leerlingen woonachtig in Nijmegen op Nijmeegse scholen naar etnische groepen, percentages (2004-2005)

school	nederlands ¹	surinaams	antilliaans	turks	marokkaans	ov.allocht. ²	onbekend	abs. totaal
Canisius	79,5	0,5	1,0	2,8	3,2	10,6	2,4	1170
Kandinsky	52,4	1,3	1,8	18,3	9,8	15,2	1,2	764
NSG	84,3	1,0	1,5	2,9	0,7	8,7	0,8	957
Dominicus	63,2	2,5	2,1	8,1	7,0	14,7	2,3	516
Jonkerbosch	68,3	2,5	5,0	6,8	9,9	5,6	1,9	161
Lindenholt	74,2	2,3	1,8	1,3	2,7	17,1	0,5	597
Maaswaal (Dukenb.)	61,1	3,6	3,9	5,4	8,7	13,8	3,6	334
Gymnasium	86,9	1,3	1,1	2,3	0,3	7,9	0,2	618
SSGN	72,6	1,2	2,1	8,3	3,7	11,2	0,8	827
Montessori	75,7	1,0	1,4	5,4	3,7	11,2	1,6	734
Karel de Grote	92,8	0	1,4	0	0	3,6	2,2	139
Joannes	50,0	4,5	0	6,8	10,2	12,5	15,9	88
Zonnegaard	59,3	1,2	5,8	12,8	8,1	10,5	2,3	86
Groenschool	92,2	0,6	1,2	1,2	1,8	2,4	0,6	166
Totaal	73,9	1,4	1,8	5,9	4,1	11,3	1,6	7157

¹ nederlanders + westerse allochtonen

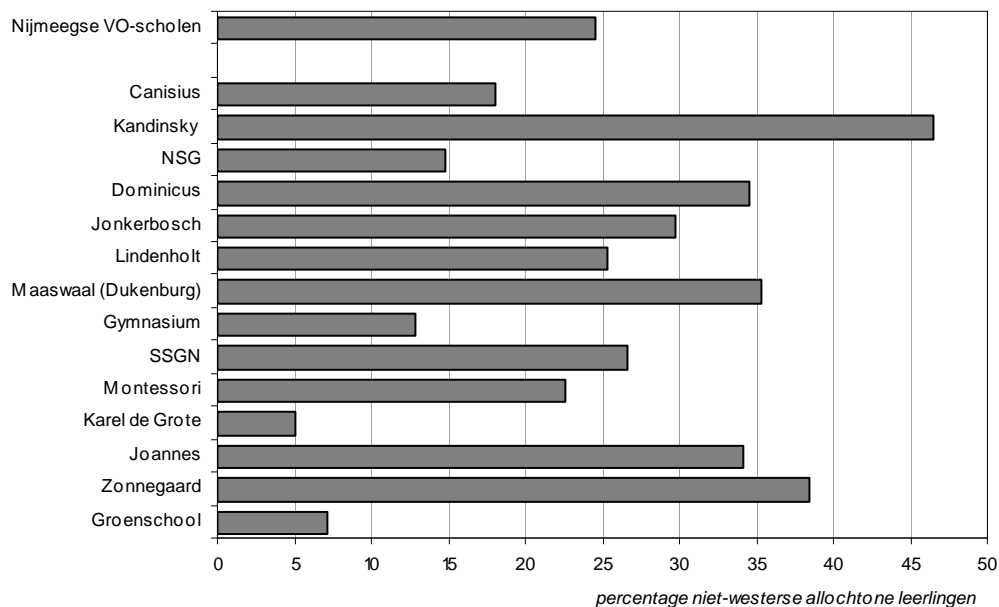
² niet-westerse allochtonen

Tussen de scholen voor voortgezet onderwijs zijn grote verschillen in het aandeel niet-westerse allochtone leerlingen. De volgende scholen hebben betrekkelijk weinig allochtone leerlingen: NSG, Gymnasium en Karel de Grote en Groenschool. Scholen met relatief veel allochtone leerlingen zijn: Kandinsky, Dominicus, Maaswaal Dukenburg en de praktijkscholen Joannes en Zonnegaard.

Een belangrijk deel van de verklaring voor de verschillen dient gezocht te worden in het onderwijsaanbod van de scholen. Allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in het praktijkonderwijs en in het vmbo.

De verdeling van de leerlingen naar etnische groepen in de schooljaar 2004-2005 wijkt weinig af van de verdeling in eerdere schooljaren. In het schooljaar 2001-2002 was van een relatief grote groep leerlingen de etniciteit niet bekend waardoor dit jaar minder geschikt is om te vergelijken.

Figuur 5.2 Aandeel niet-westerse allochtone leerlingen per VO-school (2001-2002)

In de volgende tabel wordt het percentage niet-westerse allochtone leerlingen per school gespecificeerd naar schoollocatie en het type onderwijs.

Tabel 5-7: Percentage niet-westerse allochtonen van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op Nijmeegse scholen, gespecificeerd naar locatie (01-02, 02-03 en 03-04)

school	locatie	type onderwijs	% niet-west.allochtonen 03-04			
			01-02	02-03	03-04	04-05
Canisius	Berg en Dalseweg	vmbo-t, havo, vwo	12,6	14,8	19,0	11,6
	Goffert	vmbo-bk, incl lwoo	19,2	21,8	23,4	21,5
	Akkerlaan	isk	68,8	72,1	64,5	78,6
Kandinsky	Malderburcht	vmbo-t, havo, vwo	30,3	27,1	31,9	32,6
	Haterseweg	vmbo-bk, incl. lwoo	45,8	47,0	48,6	57,9
	Prins Hendrikstraat	vmbo-t, uitsluitend lwoo	12,2	10,1		9,5
NSG		vmbo-t, havo, vwo	7,9	10,2	12,4	14,8
Dominicus		vmbo-t, havo, vwo	28,5	36,1	35,4	35,1
Jonkerbosch		vmbo-bk, uitsluitend lwoo	27,1	28,2	25,5	29,8
Lindholt ¹		vmbo-t, havo, vwo		22,3	22,9	25,3
Maaswaal Dukenburg		vmbo, incl. lwoo	27,5	33,9	34,7	35,3
Gymnasium		vwo	8,0	10,3	11,0	12,9
SSGN		vmbo-t, havo, vwo	21,6	27,4	27,4	26,6
Montessori ²	Berg en Dalseweg	vmbo, incl lwoo	35,4		38,0	41,2
	Kwakkenberg	alle brugklastypen	14,1		17,5	15,6
	Vlierestraat	vmbo-t, havo, vwo	8,0		8,4	13,2
Karel de Grote		vmbo-t, havo, vwo	2,1	5,6	4,9	5,0
Joannes		praktijkonderwijs		26,4	35,1	34,1
Zonnegaard		praktijkonderwijs	36,8	32,5	35,4	38,4
Groenschool ¹		vmbo-bk, incl lwoo		3,1	5,8	7,2
Totaal			19,9	23,6	23,4	24,5

¹ percentage niet-westerse allochtonen in schooljaar 2001-2002 ontbreekt

² specificatie naar locatie in schooljaar 2002-2003 ontbreekt

³ percentage niet-westerse allochtonen in 2003-2004 ontbreekt

De hogere percentages niet-westerse allochtone leerlingen worden aangetroffen bij de isk (internationale schakelklas), het vmbo en het praktijkonderwijs. (Van relatief veel isk-leerlingen is de etniciteit niet vastgesteld).

Op acht schoollocaties wordt vmbo-t, havo en vwo geboden. Ook tussen deze locaties treden grote verschillen op in de percentages niet-westerse allochtone leerlingen. Deze verschillen hebben te maken met de ligging, het voedingsgebied van de scholen en de spreiding van de allochtone leerlingen over de stad. De scholen Canisius (Berg en Dalseweg) en Montessori (Vlierestraat) in Oud Oost hebben relatief veel leerlingen uit stadsdelen waar relatief weinig allochtone leerlingen wonen. Kandinsky (Malderburcht) in Zuidrand heeft relatief veel leerlingen uit stadsdelen waar relatief veel allochtone leerlingen wonen.

De verschillen in de percentages tussen de schooljaren kunnen we niet goed interpreteren. Dat heeft te maken met aantal leerlingen waarvan de etniciteit onbekend is. De percentages van de laatste twee schooljaren verschillen over het algemeen niet veel. Op de locatie Canisius, Berg en Dalseweg, is het percentage niet-westerse allochtonen echter behoorlijk afgenomen van 19,0 naar 11,6. Op de locatie Kandinsky, Haterseweg is het percentage toegenomen van 48,6 naar 57,9.

Voor het voortgezet onderwijs geldt een regeling waarbij scholen een vergoeding in de personeelskosten kunnen verkrijgen voor leerlingen uit culturele minderheidsgroepen en anderstalige leerlingen. Deze regeling wordt aangeduid met cumi-regeling en de leerlingen worden aangeduid met cumi-leerlingen. De criteria van de cumi-regeling zijn zodanig dat delen van vooral de niet-westerse allochtonen tot doelgroep van

onderwijsachterstandenbestrijding gerekend kunnen worden. Er worden meer categorieën cumileerlingen onderscheiden: 3a tot en met 3f. Beperkende bepalingen hebben te maken met de etniciteitsbepaling (voor categorie 3a wordt uitgegaan van de herkomst van beide ouders) en de verblijfsduur in Nederland. Het schooljaar 2004-2005 is een herziening van de cumi-regeling ingegaan. Cumi-leerlingen die langer dan 8 jaar in Nederland zijn komen niet meer in aanmerking voor aanvullende bekostiging op basis van cumi-regeling vo.

Tabel 5-8: Percentages cumi-leerlingen op Nijmeegse scholen

school	alle leerlingen op Nijmeegse scholen					binnen- leerlingen 2001-2002	buiten- leerlingen 2001-2002
	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05		
Canisius	20	17	15	12	6	26	7
Kandinsky	18	17	18	20	3	29	6
NSG	3	3	3	3	2	4	2
Dominicus	9	9	12	12	2	17	1
Jonkerbosch	13	16	17	9	8	22	9
Lindholt	2	2	2	2	1	6	0
Maaswaal (Dukenburg)						19	11
Gymnasium	1	1	2	2	0	2	1
SSGN	9	9	10	11	3	14	2
Montessori	15	9	8	8	3	15	3
Karel de Grote	1	1	1	1	0		
Joannes	21	18	20	23	31	27	9
Zonnegaard	48	44	46	48	43	49	21
Groenschool						1	1
Totaal	10	9	9	9	3	15	3

De totaalpercentages cumi-leerlingen zijn tot en met schooljaar 2003-2004 vrij constant. In 2004-2005 zijn de percentages cumi-leerlingen fors lager. De forse daling is toe te schrijven aan de herziening van de cumi-regeling. Bij een drietal scholen (Jonkerbosch en de scholen voor praktijkonderwijs) is het percentage cumi-leerlingen echter nauwelijks gedaald of zelfs nog toegenomen ten opzichte van het schooljaar ervoor.

Zoals verwacht doen zich tussen scholen grote verschillen voor in het aandeel cumi-leerlingen. Tussen scholen zijn immers ook grote verschillen met betrekking tot het aandeel allochtone leerlingen.

In schooljaar 2001-2002 is van de binnenleerlingen (in Nijmegen woonachtig en schoolgaand) is een aanzienlijk groter deel cumi-leerling dan bij de buitenleerlingen.

Van meer recente jaren ontbreken de gegevens.

Het aandeel leerlingen met cumi-faciliteit was in 2001-2002 behoorlijk lager dan het aandeel allochtone leerlingen. Vanwege de recente herziening van de cumi-regeling is het verschil tussen cumi-leerlingen en niet-westerse allochtone leerlingen aanzienlijk groter geworden.

Voor het voortgezet onderwijs zal per 1 januari 2007 een nieuw onderwijsachterstandenbeleid in werking treden: Het Leerplusarrangement VO. Dit Leerplusarrangement vervangt de huidige Cumi-VO-regeling.

5.8 Indicatoren om achterstand te meten

Deelname aan onderwijstypen in het derde leerjaar

De verdeling over de onderwijstypen van het voortgezet onderwijs in het derde leerjaar aangevuld met de 15-jarigen uit het voortgezet speciaal onderwijs, geeft een beeld van de onderwijspositie van groepen leerlingen. Een meer evenredige deelname naar vo-niveaus is een van de landelijke doelstellingen van het GOA. In verband met gecombineerde brugklassen in leerjaar 1 en 2 is hier geen zuivere meting mogelijk. Evenmin is dit mogelijk in leerjaar 4, 5 en 6. Dit laatste vanwege het overstappen van vmbo-t-gediplomeerden naar de havo en van havo-gediplomeerden naar vwo en het niet voorkomen van die leerjaren in bepaalde schooltypen.

Tabel 5-9: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en stadsdeel, percentages (2004-2005) ¹

	aantal ll.	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo
Centrum	28	4	4	14	32	32	14
Oud Oost	262	7	2	16	16	24	35
Oud West	183	7	7	44	17	16	8
Nieuw West	167	5	1	29	22	19	24
Midden Zuid	163	4	2	13	10	26	45
Zuidrand	241	3	2	35	18	21	21
Dukenburg	265	2	2	39	17	23	16
Lindenholt	260	4	3	34	18	21	19
Waalsprong	55	4	0	18	11	33	35
onbekend	7	0	29	43	14	14	0
Nijmegen	1631	5	3	30	17	22	24

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en ook bij het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15- jarigen.

Van de leerlingen in het derde leerjaar van de vrije school is het type onderwijs niet nader gespecificeerd. Deze zijn zoals in in andere schooljaren ingedeeld in de categorie vmbo-t. De vrije school heeft inmiddels ook andere onderwijstypen dan vmbo-t. Een deel van de vmbo leerlingen volgt leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). De gegevens hierover van de leerlingen woonachtig in Nijmegen zijn niet volledig.

De Nijmeegse verdeling over de onderwijstypen wijkt sterk af van de landelijke verdeling. De landelijke verdeling van derdeklassers over de onderwijstypen in schooljaar 2003-2004 is als volgt: vso 2%, pro 2%, vmbo, excl. vmbo-t 38%, vmbo-t 18%, havo 19% en vwo 20%. De Nijmeegse verdeling in 2003-2004 is als volgt: vso 4%, pro 2%, vmbo, excl. vmbo-t 29%, vmbo-t 19%, havo 21% en vwo 25%. In Nijmegen nemen minder leerlingen deel aan het praktijkonderwijs (-0,8%) en aan het vmbo, excl. vmbo-t (- 8,7%) en meer leerlingen nemen deel aan het vso (+ 1,4%), vmbo-t (+ 0,6%), havo (+ 1,8%) en vwo (+ 5,5%). De deelname aan vso en pro samen bedraagt landelijk 4,6 % en in Nijmegen 5,5 %.

Het percentage vso leerlingen in het schooljaar 2004-2005 is hoger dan 2003-2004 en eerdere schooljaren. De hogere deelname aan vso in Nijmegen ligt in lijn met de deelname aan het so in Nijmegen, welke eveneens hoger is dan de landelijke deelname aan so.

In Oud West is in 2004-2005 de deelname aan vso en daarnaast aan pro hoog. In de stadsdelen Oud Oost, Midden Zuid en Waalsprong is de deelname aan havo/vwo hoog. In het schooljaar 2001-2002 was dit deelnamepatroon ook te zien. De hoge deelname aan vso in Oud Oost in 2004-2005 kan vermoedelijk worden toegeschreven aan de aanwezigheid van een instituut in dit stadsdeel.

In tabel 9 van bijlage 1 is hetzelfde overzicht opgenomen als in tabel 5.8, maar nu per wijk. De verdeling naar onderwijstypen naar wijk is overigens voor toeval. Het absolute aantal leerlingen per wijk is immers klein.

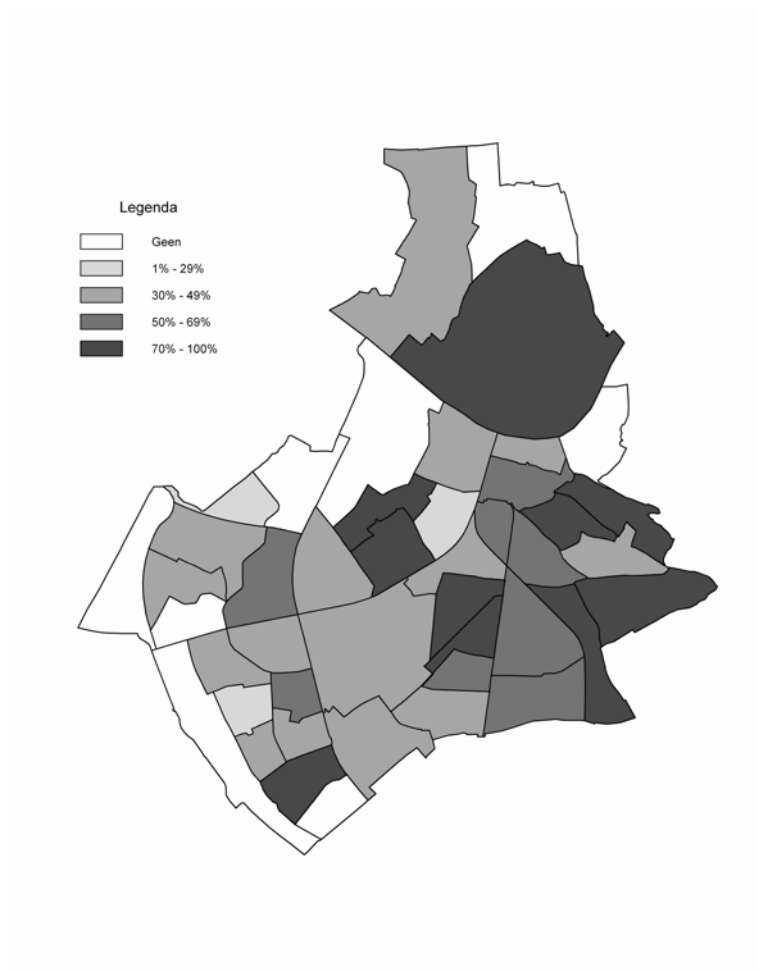
In de wijken Hunnerberg, Nije Veld, Goffert, Biezen, Wolfskuil, Heseveld, Aldenhof, Neerbosch West en Oosterhout is de deelname aan het voortgezet speciaal onderwijs relatief hoog. In de wijken Hunnerberg en Neerbosch West speelt waarschijnlijk de aanwezigheid van een instituut een rol.

In de wijken Hengstdal, Nije Veld, Goffert, Biezen, Wolfskuil, Meijhorst en Lankforst is de deelname aan het praktijkonderwijs relatief hoog.

Een hoge deelname aan de vmbo, excl. vmbo-t zien we in de wijken Nije Veld, Wolfskuil, Biezen, Goffert, Hatertse Hei, Grootstal, Hatert, Heseveld, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Aldenhof, Malvert, Staddijk, 't Acker, De Kamp en Neerbosch West.

In de wijken Kwakkenberg, Groenewoud, Hazenkamp, Heijendaal, Hees, Weezenhof en Lent is de deelname aan havo/vwo aanmerkelijk hoger dan het percentage van de gehele stad.

Kaart 5.1 Aandeel havo-vwo-leerlingen onder Nijmeegse leerlingen derde leerjaar vo (2004-2005)

We hebben de percentages 3 havo/vwo leerlingen voor Nijmegen bepaald vanaf het schooljaar 2000-2001. Conform de uitgangspunten bij de verdeling van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs door CBS, hebben we hierbij als percenteerbasis genomen: leerlingen in het vo, exclusief leerlingen in het praktijkonderwijs en exclusief vmbo afdelingen aan de agrarische opleidingscentra. De percentages havo/vwo leerlingen in leerjaar 3 zijn in afgelopen vijf jaar niet veel gewijzigd.

Tabel 5-10: Deelname Nijmeegse derdeklassers aan havo/vwo naar stadsdeel (percentages)

	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05
Centrum	58	43	57	45	48
Oud Oost	71	66	65	62	60
Oud West	28	26	29	29	26
Nieuw West	41	37	41	32	42
Midden Zuid	74	75	68	73	73
Zuidrand	37	41	37	46	42
Dukenburg	42	41	37	43	40
Lindenholt	38	34	41	37	41
Waalsprong	68	61	56	69	67
Nijmegen	47	45	45	47	47

Er zijn voortschrijdende driejaarlijkse gemiddelde percentages 3 havo/vwo per wijk berekend vanaf het schooljaar 2000-2001. Deze gemiddelden per wijk zijn opgenomen in tabel 10 van bijlage 1.

Per wijk bezien is er sprake van een daling van het percentage 3 havo/vwo in de volgende wijken: Centrum, Galgenveld, Hunnerberg, Groenewoud, St. Anna, Grootstal, Tolhuis, Aldenhof en Oosterhout. In de wijken Heijendaal, Hatert, Brakkenstein, Lankforst, Malvert, De Kamp, 't Broek en Lent is het percentage toegenomen.

De allochtone leerlingen nemen relatief veel deel aan het vmbo, excl. vmbo-t en weinig aan het vwo.

Tabel 5-11: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en etniciteit (2004-2005)

	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo	aantal leerlingen
autochtoon ¹	4	2	27	16	24	28	1184
allochtoon	5	4	38	21	18	14	419
totaal	5	3	30	17	22	24	1631

¹ incl. westerse allochtonen

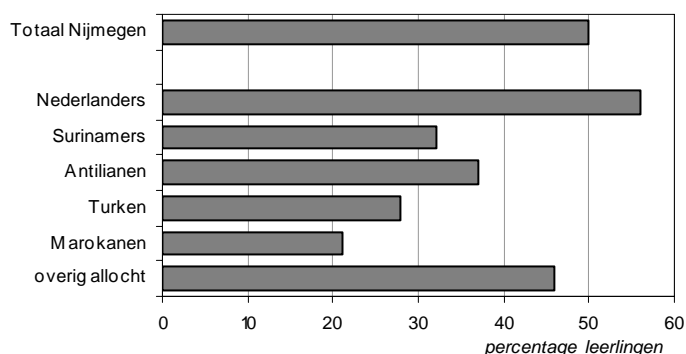
Over alle onderwijstypen bezien is de onderwijspositie van de Marokkaanse leerlingen het laagst en van de groep overige allochtone leerlingen het hoogst.

Tabel 5-12: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en etnische groep, percentages (2004-2005) ¹

	aantal ll.	vso	pro	vmbo, excl. vmbo-t	vmbo-t	havo	vwo
Nederlands	1184	4	2	27	16	24	28
Surinaams	23	9	4	48	13	17	9
Antilliaans	33	0	6	38	23	15	18
Turks	101	6	2	41	21	17	9
Marokkaans	78	8	6	49	26	15	3
ov. allochtonen	184	4	3	31	19	21	22
onbekend	28	0	21	29	20	18	7
Totaal	1631	4	3	30	17	22	24

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15- jarigen.

Figuur 5.3 Aandeel havo-vwo-leerlingen derde leerjaar Nijmeegse vo-leerlingen naar etnische groep (04-05)

In schooljaar 2000-2001 is het percentage van alle leerlingen, dat in de havo/vwo zit, ten opzichte van het jaar ervoor fors toegenomen van 41 naar 47. Vervolgens wijzigt het percentage weinig. Per etnische groep doen zich behoorlijke verschillen voor. Het percentage havo/vwo leerlingen bij de Nederlanders, incl. westers allochtonen nam toe in schooljaar 2000-2001 en blijft vervolgens vrij constant. Het percentage havo/vwo leerlingen bij de Surinamers is vanaf 1999-2000 vrij constant. Het percentage havisten/vwo-ers bij de Antillianen nam toe in 2000-2001 en blijft vervolgens toenemen. Het percentage havisten/vwo-ers bij de Turken is aanvankelijk sterk toegenomen maar vanaf 2001-2002 is er afname. Het percentage havisten/vwo-ers bij de Marokkanen is tot aan schooljaar 2004-2005 jaarlijks toegenomen. In 2003-2004 is hun achterstand ten opzichte van een paar andere etnische groepen ingelopen. In 2004-2005 is er een terugval. Het percentage havo/vwo leerlingen bij de groep overige allochtone leerlingen is in 2001-2002 en 2002-2003 afgenomen en is vervolgens weer toegenomen. De verschillen tussen etnische groepen zijn weliswaar afgenomen maar de verschillen blijven groot.

Tabel 5-13: Deelname Nijmeegse derdeklassers aan havo/vwo naar etnische groep (percentages)

	00-01	01-02	02-03	03-04	04-05
Ned	52	49	49	51	52
Sur	32	29	31	33	26
Antill	21	23	29	29	35
Turks	22	35	34	29	26
Marok	15	13	16	28	19
ov.allochtoon	45	37	44	42	44
Totaal	47	45	45	47	47

Deelname aan onderwijstypen in het derde en vierde leerjaar

In de afgelopen vijf jaar zijn de percentages derdeklassers op vmbo-bk, vmbo-gt en havo/vwo tamelijk constant. In de laatste jaren is het percentage leerlingen in 3+4 havo/vwo nog iets toegenomen. Dit lijkt met elkaar in tegenspraak. Bedacht moet worden dat vmbo-gt-gediplomeerden de overstap naar 4 havo kunnen maken waardoor de verhoudingen tussen de onderwijstypen wijzigen. Daarnaast kan meespelen dat op de havo meer gedoubleerd wordt dan in het vmbo.

De gegevens over de deelname aan vmbo, havo en vwo in de leerjaren 3+4 over een langere periode (vanaf schooljaar 1987-1988) laten een verschuiving zien in de richting

van de hogere onderwijssoorten havo/vwo. Deze verschuiving stemt overeen met de landelijke trend. Havo en vwo zijn gegroeid ten koste van de (inmiddels vervallen) mavo en vbo. Vanaf schooljaar 1992-1993 gaat de groei van de havo/vwo vooral ten koste van de mavo en niet meer ten koste van vbo. Het percentage mavo leerlingen is vanaf 1987-1988 ongeveer gehalveerd.

Leeftijdsachterstand in vmbo, havo en vwo

Leerlingen uit leerjaar 1 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 14 hebben bereikt. Leerlingen uit leerjaar 4 zijn als vertraagde leerlingen beschouwd indien ze per 31 december de leeftijd van 17 hebben bereikt. Leerlingen kunnen vertraging oplopen door te doubleren. Leerlingen kunnen ook vertraging oplopen doordat ze op gemiddeld oudere leeftijd het voortgezet onderwijs instromen (zonder te doubleren). Vertraging in leerjaar 1 is in bijna alle gevallen gevolg van dit laatste.

In leerjaar 1 doen zich tussen de stadsdelen grote verschillen voor in het percentage vertraagde leerlingen. Vooral Oud West, Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt hebben zowel 2002-2003 als in 2003-2004 relatief veel vertraagde leerlingen.

In leerjaar 4 is het percentage vertraagde leerlingen ruim twee keer zo groot als in leerjaar 1. Het grote verschil zal het gevolg zijn van het zittenblijven in de leerjaren 2, 3 en 4. Ook in leerjaar 4 zijn er grote verschillen tussen de stadsdelen. Stadsdelen die in beide schooljaren relatief veel vertraagde leerlingen tellen zijn Oud West en Lindenholt. Er zijn grote verschillen tussen de Nederlandse + westerse allochtone leerlingen en de niet-westerse allochtone leerlingen zowel in leerjaar 1 als in leerjaar 4. De hoogste percentages vertraagde leerlingen komen voor bij de leerlingen behorend tot de overige niet-westerse allochtonen en de Antillianen. De groep Antillianen telt in schooljaar 2003-2004 in leerjaar 1 geen vertraagde leerlingen.

Tabel 5-14: Vertraging in vo in 2002-2003 en 2003-2004 (gemeten in leerjaar 1 en 4)

	2002-2003				2003-2004			
	leerjaar 1		leerjaar 4		leerjaar 1		leerjaar 4	
	leerlingen	% vertraagde leerlingen	leerlingen	% vertraagde leerlingen	leerlingen	% vertraagde leerlingen	leerlingen	% vertraagde leerlingen
Centrum	28	3,6	17	11,8	14	0,0	22	18,2
Oud Oost	235	1,3	221	13,6	215	1,4	229	7,4
Oud West	168	7,1	165	13,9	198	7,6	180	16,1
Nieuw West	167	6,6	148	12,2	147	5,4	172	18,6
Midden Zuid	151	0	155	7,1	152	1,3	167	11,4
Zuidrand	215	3,7	208	11,1	230	6,5	225	12,0
Dukenburg	242	7,9	277	14,1	227	6,6	291	13,1
Lindenholt	234	6,4	291	15,5	231	5,2	254	18,9
Waalsprong	44	0	29	17,2	43	2,3	55	3,6
onbekend	12	0	4	0	32	3,1	50	28,0
nederlands ¹	1100	3,0	1137	10,3	1087	2,8	1228	11,7
surinaans	22	4,5	22	13,6	19	0,0	28	17,9
antilliaans	31	9,7	36	22,2	26	0,0	31	25,8
turks	83	6,0	65	15,4	97	12,4	79	13,9
marokkaans	69	8,7	49	18,4	74	10,8	57	14,0
ov. allochtonen	149	12,8	178	21,9	155	12,9	172	23,3
onbekend	42	4,8	28	35,7	31	3,2	50	28,0
Nijmegen	1496	4,6	1515	12,9	1489	4,8	1645	14,0

¹ incl. westerse allochtonen

Bij de berekening van het percentage vertraagde leerlingen in 2003-2004 kunnen de gegevens van 1 kleine schoollocatie (St Jorisschool) niet meegenomen worden. Dit heeft overigens nauwelijks gevolgen voor de uitkomsten.

De gebruikte methode om de leeftijdsachterstand te berekenen is niet geschikt om vast te stellen welk percentage leerlingen doubleert.

Doubleren

Doubleren duidt op achterblijvende prestaties. Door doubleren treedt vertraging op in de schoolloopbaan. Uitgegaan is van de CBS-definitie van doubleren: het overdoen van een leerjaar in hetzelfde onderwijstype.

Het percentage zittenblijvers is berekend door het aantal zittenblijvers te delen door het totale aantal leerlingen dat in het vorige schooljaar in de betreffende onderwijstypen zat.

In leerjaar 1 en 2 is veelal sprake van gecombineerde brugklastypen waardoor geen zuiver beeld ontstaat van doubleren. Daarom is het doubleren bepaald voor de leerjaren 3 en hoger.

Tabel 5-15: Doubleren in het voortgezet onderwijs door leerlingen woonachtig in Nijmegen, percentages, 2002-2003

	vmbo	havo	vwo	totaal
Centrum	5,9	17,6	3,6	8,1
Oud Oost	3,3	12,1	2,9	5,6
Oud West	5,2	14,3	7,3	7,4
Nieuw West	7,0	14,4	6,4	8,9
Midden Zuid	0	8,7	1,6	3,5
Zuidrand	6,1	10,6	8,3	7,9
Dukenburg	3,6	14,5	5,5	7,1
Lindenholt	3,6	13,3	3,5	6,1
Waalsprong	0	15,4	2,6	6,5
onbekend	0	5,3	0	2,4
jongens	6,0	14,3	4,5	7,7
meisjes	2,3	10,7	3,9	5,1
autochtonen	3,9	12,5	4,1	6,2
allochtonen	6,6	19,6	5,4	9,5
onbekend	0	1,1	2,0	0,9
Nijmegen	4,3	12,5	4,2	6,5

Het stedelijk totaalpercentage zittenblijvers in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2002-2003 is 6,5. Tussen de stadsdelen doen zich behoorlijke verschillen voor. Het aantal leerlingen in de stadsdelen Stadscentrum en Waalsprong is klein waardoor hier de percentages zittenblijvers moeilijk zijn te interpreteren. De stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand en Dukenburg tellen meer zittenblijvers dan het stedelijk gemiddelde. Voor Oud West en Nieuw West geldt dit voor alle drie onderscheiden onderwijstypen. Midden Zuid telt het minste aantal zittenblijvers bij alle drie onderwijstypen.

Jongens blijven vaker zitten dan meisjes met name in het vmbo en de havo.

De niet-westerse allochtone leerlingen blijven aanmerkelijk meer zitten dan de autochtonen, incl. westerse allochtonen met name in het vmbo en de havo.

In de havo wordt bijna drie keer zo vaak gedoubleerd als in het vmbo en het vwo.

Percentage leerlingen in leerjaar 3 en van 3^e leerjaar naar diploma, zonder zittenblijven

De Inspectie van Onderwijs stelt jaarlijks opbrengstenkaarten samen van de scholen voor voortgezet onderwijs. Een opbrengstenkaart bevat gegevens over onder meer zittenblijven: het % leerlingen in leerjaar 3 zonder zittenblijven en het % leerlingen dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma behaalt.

De Inspectie van Onderwijs geeft bovendien aan hoe scholen het vergelijkenderwijze doen³. Hierbij wordt rekening gehouden met een aantal kenmerken van de schoolpopulatie.

De kenmerken waarmee rekening is gehouden zijn:

- het percentage leerlingen dat in de derde klas zit overeenkomstig het advies;
- het percentage leerlingen dat in de derde klas zit boven het advies;
- het percentage cumi-leerlingen in de leerjaren drie en hoger;
- het percentage leerlingen dat een tegemoetkoming in de studiekosten ontvangt en
- het percentage lwoo-leerlingen in het examenjaar.

Voor elke schoolvestiging wordt een percentage leerlingen, dat vanaf het derde leerjaar zonder zittenblijven het diploma behaalt, voorspeld. Vervolgens wordt de afwijking tussen het feitelijke en het verwachte percentage bepaald en wordt nagegaan of de afwijking significant is.

De gegevens van de opbrengstenkaarten hebben betrekking op alle leerlingen van een schoolvestiging. De gegevens worden dus niet gespecificeerd naar woongemeente van de leerlingen. Van de vrije school Karel de Grote zijn gegevens beschikbaar vanaf 2004-2005. Van de praktijkscholen worden geen opbrengstenkaart samengesteld.

³ Er zijn geen groepen vergelijkbare scholen samengesteld maar er is gebruik gemaakt van multi-pele regressie.

Tabel 5-16: Percentages leerlingen in leerjaar 3 en van 3e leerjaar naar diploma, zonder zittenblijven, per school (schooljaren 2002-2003, 2003-2004 en 2004-2005)

school		vmbo b		vmbo k		vmbo (g)t		havo		vwo	
		in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma	in 3 ^e lj	van 3 ^e naar diploma
Canisius, Berg en Dalseweg	02-03					100	79	100	49	100	49
	03-04					100	78	100	74	99	64
	04-05					100	89	99	71	99	76
Canisius, Goffertweg	02-03										
	03-04	100	84	100	57						
	04-05	100	91	100	79	100	84				
Kandinsky, Malderburcht	02-03					91	69	94	30	100	45
	03-04					94	69	95	63	97	58
	04-05					100	84	100	53	100	67
Kandinsky Hatertseweg	02-03	100									
	03-04	100	94	100							
	04-05		92								
Kandinsky St Joris	02-03										
	03-04										
	04-05					100	97				
NSG	02-03					86	84	87	73	99	84
	03-04					95	92	96	74	99	87
	04-05					99	83	99	77	100	82
Dominicus	02-03					100	80	100	48	100	66
	03-04					95	71	98	54	94	66
	04-05					97	82	95	51	97	64
Jonkerbosch	02-03	100									
	03-04	100	91								
	04-05		92								
Lindenholt	02-03					92	88	97	66	97	53
	03-04					94	99	97	63	98	82
	04-05					95	97	91	67	98	67
Maaswaal (Dukenburg)	02-03	100		100							
	03-04	100	93	100	87						
	04-05	97	96	97	91						
Gymnasium	02-03									93	83
	03-04									94	65
	04-05									93	70
SSGN	02-03					93	81	94	54	98	71
	03-04						84		61		81
	04-05					100	73	97	64	100	68
Montessori, Nijmegen	02-03	100		100		100	95	100	73	100	68
	03-04		97		93	96	92	100	63	100	56
	04-05	100	99	100	96	98	94	100	66	100	76
Karel de Grote	02-03										
	03-04										
	04-05					100		100			
Groenschool	02-03										
	03-04	100	86	100	62	100	88				
	03-04	100	88	100	93	100					

In de twee eerste leerjaren van het voortgezet onderwijs wordt betrekkelijk weinig gedoubleerd. In de vervoljaren van het voortgezet onderwijs komt doubleren daarentegen veelvuldig voor.

Tussen de scholen doen zich grote verschillen voor in het percentage leerlingen dat zonder zittenblijven slaagt voor zijn examen. Om de verschillen te beoordelen is het nodig rekening te houden met de verschillen in samenstelling van de leerlingen.

Het aantal leerlingen dat vertraging oploopt in de leerjaren drie en hoger wijkt, rekening houdend met leerlingkenmerken, in veel gevallen niet af van het verwacht aantal vertrapte leerlingen.

In het schooljaar 2004-2005 zijn er van 36 schoolafdelingen gegevens beschikbaar over het percentage leerlingen dat onvertraagd het diploma behaalt.

Het percentage leerlingen dat zonder zittenblijven slaagt voor zijn examen is lager dan verwacht op 4 afdelingen: vmbo-k van Canisius, vmbo-gt van SSGN en havo van Kandinsky en Dominicus.

Het percentage leerlingen dat zonder zittenblijven slaagt voor zijn examen is hoger dan verwacht op 11 afdelingen: vmbo-b van Maaswaal en Montessori, vmbo-k van Montessori en Groenschool, vmbo-gt van Kandinsky St Joris, Lindenholt College en Montessori, havo van NSG en vwo van Canisius, NSG en Montessori.

Op de overige afdelingen is het percentage leerlingen dat onvertraagd het diploma behaalt volgens verwachting.

Canisius en Kandinsky, Malderburcht en Groenschool hebben in afgelopen twee jaar het zittenblijven sterk terug weten te dringen. Groenschool heeft het lage percentage leerlingen dat onvertraagd het diploma haalde in schooljaar 2003-2004 zeer sterk opgehaald in het schooljaar daarop. Bij de overige scholen schommelen de percentages maar de verschillen zijn van jaar tot jaar minder groot.

Slaagresultaten

Het examen is een belangrijke stap in de schoolloopbaan. Een diploma maakt immers de weg vrij naar vervolgopleidingen.

Voor de slaagresultaten is gebruik gemaakt van cijfermateriaal van het CBS, opgenomen in tabellen 5-18 en 5-19, en daarnaast zijn slaagpercentages berekend op basis van de Nijmeegse gegevensverzameling bij scholen.

In tabel 5-18 zijn de slaagresultaten opgenomen van de leerlingen op Nijmeegse scholen, van de leerlingen die in Nijmegen woonachtig zijn (binnenleerlingen) en de landelijke resultaten.

Het totaal aantal afgewezen en geslaagde examenkandidaten is als percenteerbasis genomen.

Tabel 5-17: Slaagresultaten van leerlingen op Nijmeegse vo scholen en van de Nijmeegse vo leerlingen

Leerlingen op Nijmeegse vo scholen ¹	vbo/ vmbo-b en -k	mavo/ vmbo-g en -t	havo	vwo
1998-1999	92	97	84	87
1999-2000	92	93	91	89
2000-2001	94	95	89	92
2001-2002	93	96	89	94
2002-2003	92	94	89	93

Nijmeegse vo-leerlingen (binnenleerlingen)	vbo/ vmbo-b en -k	mavo/ vmbo-g en -t	havo	vwo
1998-1999	91		80	87
1999-2000	92	93	89	90
2000-2001	95	93	89	92
2001-2002	93	95	87	95
2002-2003	93	92	89	92

Nederland totaal	2002-2003	94	95	91	94
------------------	-----------	----	----	----	----

¹ uitgegaan is van de leerlingen die een school bezoeken waarvan de hoofdvestiging in Nijmegen staat

In schooljaar 2002-2003 zijn voor het eerst de examens in de leerwegen van het vmbo afgelegd.

De slaagresultaten van de binnenleerlingen en van alle leerlingen op Nijmeegse scholen wijken onderling in geringe mate af. Op vbo/vmbo-b en -k en op vwo is het verschil ten hoogste 1 procent. Op mavo/vmbo-g en -t en havo slagen alle leerlingen op de Nijmeegse scholen iets meer dan de leerlingen woonachtig in Nijmegen (verschillen van ten hoogste 2 procent op de mavo/vmbo-g en -t en een verschil van 4 procent op de havo in 1998-1999 en van ten hoogste 2 % in de latere schooljaren).

De slaagresultaten van Nijmegen wijken ook nauwelijks af van de landelijke cijfers. Volgens het CBS wijken de slaagpercentages van Nijmegen over de vijf schooljaren niet af van de gemeenten met meer dan 100.000 inwoners met uitzondering van het slaagpercentage van de leerlingen woonachtig in Nijmegen op de havo in schooljaar 1998-1999 en het slaagpercentage van de leerlingen op Nijmeegse scholen voor vbo/vmbo-b en -k in 2002-2003.

De slaagpercentages schommelen in de afgelopen vijf jaar. Er is geen sprake van een bepaalde tendens.

Tabel 5-19 laat zien dat zowel landelijk als in Nijmegen de niet-westerse allochtone leerlingen minder voor het examen slagen dan de autochtonen.

Zowel bij de autochtonen als bij de niet-westerse allochtonen schommelen de slaagpercentages. Alleen bij de niet-westerse allochtone leerlingen op het vmbo-bk zien we een toename van het aantal geslaagden.

Volgens het CBS wijken de slaagpercentages van de autochtonen en niet-westerse allochtonen van Nijmegen niet significant af van die van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners.

Tabel 5-18: Slaagresultaten van de Nijmeegse vo leerlingen naar etniciteit en de landelijke cijfers

Nijmeegse leerlingen (binnenleerlingen)	vbo/ vmbo-b en -k	mavo/ vmbo-g en -t	havo	vwo
Autochtone leerlingen				
1998-1999	94			83
1999-2000	94	95		91
2000-2001	95	96		92
2001-2002	95	99		90
2002-2003	92	95		91
Niet-westerse allochtonen				
1998-1999	84			61
1999-2000	88	88		78
2000-2001	93	80		74
2001-2002	90	81		72
2002-2003	95	80		81
Nederland totaal				
Autochtonen	2002-2003	96	96	92
Niet-westerse allochtonen	2002-2003	88	87	79

De Nijmeegse verdeling van de eindexamenkandidaten over de schooltypen wijkt af van die van de landelijke verdeling.

In 2001-2002 nemen Nijmeegse leerlingen (binnenleerlingen) minder dan landelijk deel aan het eindexamen mavo (-7%) en meer aan het eindexamen vwo (+7%). Bij de autochtonen zijn de verschillen resp. -7% en +9% en bij de niet-westerse allochtonen -5% en +1%. De niet-westerse allochtonen in Nijmegen nemen +6% meer deel aan de havo.

In 2002-2003 namen in Nijmegen woonachtige leerlingen minder dan landelijk deel aan eindexamen vbo/vmbo-b en -k (-2%) en aan eindexamen mavo/vmbo-g en -t (-6%) en meer aan eindexamen havo (+3%) en vwo (+6%). Bij de autochtonen bedragen de verschillen met de landelijke cijfers voor de schooltypen achtereenvolgens -3, -7, +3 en +8 procent. Bij de niet-westerse allochtonen bedragen de verschillen resp. -3, -2, +3 en 0 procent.

Het CBS neemt het aantal geslaagden en afgewezen examenkandidaten als percenteerbasis. Wanneer we uitgaan van alle leerlingen in de examenklas (de geslaagde en afgewezen kandidaten voor het examen maar ook de leerlingen die niet hebben deelgenomen aan het examen) geeft dit behoorlijk lagere slaagresultaten.

Tabel 5-19: Slaagpercentages voor eindexamen van de vmbo-, havo- en vwo-leerlingen, woonachtig in Nijmegen (2002-2003) naar stadsdeel en geslacht

	vmbo-b k	vmbo-gt	havo	vwo
Centrum	60	100	67	67
Oud Oost	84	93	98	84
Oud West	57	88	83	69
Nieuw West	67	75	81	91
Midden Zuid	92	93	95	85
Zuidrand	81	84	85	92
Dukenburg	76	92	85	94
Lindholt	79	97	87	88
Waalsprong	83	50	71	71
jongens	68	91	89	84
meisjes	82	88	87	87
Nijmegen	74	90	88	86

Het aantal eindexamenleerlingen in de stadsdelen Stadscentrum en Waalsprong is klein waardoor hier de percentages moeilijk zijn te interpreteren.

In Oud West zijn de slaagpercentages in het vmbo-b en -k en het vwo behoorlijk lager dan de stedelijke cijfers. In Nieuw West zijn de slaagresultaten in het vmbo-b en -k en het vmbo-g en -t flink lager dan de stedelijke cijfers.

In het vmbo-b en -k slagen de jongens aanmerkelijk minder dan de meisjes (68% vs 82 %).

5.9 Verzuim in het voortgezet onderwijs

In Jaarverslagen Leerplicht worden de aantallen leerlingen die relatief en absoluut verzuimd hebben, vermeld.

Bij relatief verzuim gaat om leerplichtigen die staan ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar hiervan langer dan drie dagen, of 1/8 deel van de lessen in vier weken, afwezig zijn zonder vrijstelling (conform Leerplichtwet). Het gaat om leerlingen die als verzuimer zijn aangemeld bij afdeling Leerplicht van de gemeente. Van absoluut verzuim is sprake als leerplichtige leerlingen, zonder vrijstelling te hebben gekregen, niet zijn ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling.

Tabel 5-20: Relatief schoolverzuim in het voortgezet onderwijs

	2000-2001	2001-2002	2002-2003	2003-2004
vo	273	277	410	430
vso	26	32	25	21
totaal	299	309	435	451

Afgezet tegen het aantal het vo leerlingen volgens de registratie van Leerplicht bedraagt het relatief verzuim in het vo in 2000-2001 3,8%, in 2001-2002 4,1, in 2002-2003 5,5% en in 2003-2004 6,3%. In het praktijkonderwijs worden de hoogste verzuimpercentages aangetroffen.

In het vso worden verzuimcijfers gevonden van resp. 11,7, 15,4 9,4 en 9,9 procent in deze schooljaren. Het relatief verzuim is in het vo toegenomen.

Mogelijk is de toename (deels) een gevolg van een verbeterde registratie van verzuim.

Niet alle verzuim volgens de leerplichtwet zal worden doorgegeven aan afdeling Leerplichtzaken. Verondersteld kan worden dat met name de meer ernstige vormen van verzuim worden gemeld.

Het absoluut verzuim bedraagt in het schooljaar 2001-2002 voor het vo en het mbo tezamen 77 kinderen, in schooljaar 2002-2003 378 kinderen en in schooljaar 2003-2004 146 kinderen. Er wordt vanuit gegaan dat het voornamelijk om absoluut verzuim in het vo gaat. Verondersteld wordt dat de grote stijging van het aantal absoluut verzuimers in 2002-2003 vooral een gevolg is van een verbeterde registratieprocedure.

5.10 Voortijdig schoolverlaten

Er is sprake van voortijdig schoolverlaten indien bij het verlaten van het onderwijs niet aan de norm van de startkwalificatie is voldaan. Een startkwalificatie komt overeen met een havo- of vwo-diploma, dan wel een voltooide basisberoepsopleiding in het mbo. Geprobeerd wordt voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar te herplaatsen.

In het schooljaar 2003-2004 zijn er 1348 voortijdige schoolverlaters, die in Nijmegen woonachtig zijn, geregistreerd waarvan 29 % als laatste opleiding voortgezet onderwijs heeft gevolgd. Dit percentage kan iets hoger zijn omdat van een deel van de vsv-ers de laatste opleiding niet precies bekend is.

6 Middelbaar beroepsonderwijs en Educatie

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het huidige middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en de educatie (voorheen volwasseneneducatie) beschreven. Er wordt een overzicht geboden van de soorten opleidingen mbo, de aantallen mbo leerlingen en de deelname aan het mbo door 17-22 jarigen. Daarnaast wordt een overzicht geboden van het cursus- cq opleidingsaanbod van educatie en de aantallen deelnemers.

6.2 Soorten opleidingen mbo

In Nijmegen zijn twee instellingen voor middelbaar beroepsonderwijs gevestigd:

- Regionaal Opleidingen Centrum Nijmegen (ROC Nijmegen) en
- Helicon Opleidingen MBO Nijmegen.

Het mbo van het ROC zit op meer locaties in Nijmegen en daarnaast op een locatie in Boxmeer.

De mbo opleidingen zijn te clusteren in sectoren.

Het ROC kent de sectoren administratie, handel en dienstverlening, techniek en zorg en welzijn. De Helicon Opleidingen vallen alle in de sector landbouw.

Binnen het mbo zijn twee leerwegen mogelijk:

- de beroepsbegeleidende leerweg (BBL) waarbij het percentage beroepspraktijkvorming (stage) meer dan 60 procent van de totale opleidingsduur bedraagt.
- de beroepsopleidende leerweg (BOL) waarbij de omvang van de beroepspraktijkvorming tussen de 20 en 60 procent van de totale opleidingsduur ligt.

De kwalificatiestructuur onderscheidt vijf opleidingstypen op vier opklimmende niveaus:

- niveau 1: assistenopleidingen met een duur van een half tot één jaar;
- niveau 2: basisberoepsopleidingen met een duur van twee tot drie jaar;
- niveau 3: vakopleidingen met een duur van twee tot vier jaar;
- niveau 4: middenkaderopleidingen met een duur van drie tot vier jaar;
- niveau 4: specialistenopleidingen met een duur van één tot twee jaar.

De twee laagste niveaus zijn drempelloos, dat wil zeggen ook toegankelijk voor leerlingen zonder vbo/mavo- of vmbo-diploma. Er wordt voor niveau 2 wel gelet op de vakken die men gevolgd heeft. Voor niveau 3 en niveau 4 (middenkaderopleiding) is de vereiste vooropleiding vbo/mavo- of vmbo-diploma of overgangsbewijs van 3 naar 4 havo of vwo. Om toegelaten te worden tot een specialistenopleiding is een vakopleiding voor een zelfde beroep of beroepencategorie vereist.

Een havo- of vwo-diploma dan wel een diploma op tenminste het niveau basisberoepsopleiding (niveau 2), is een vereiste voor een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt.

6.3 Aantallen leerlingen mbo en deelname aan mbo door 17-22 jarigen

Het ROC telt per 1 oktober 2004 9582 mbo leerlingen waarvan 5584 de beroepsopleidende leerweg en 3998 de beroepsbegeleidende leerweg volgen. Van het totaal aantal leerlingen zijn 2659 leerlingen (28 %) binnenleerling ,dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

De Helicon Opleidingen mbo telt 860 leerlingen waarvan 699 de beroepsopleidende leerweg en 161 de beroepsbegeleidende leerweg volgen. Van het totaal aantal leerlingen zijn 81 leerlingen (9 %) binnenleerling ,dat wil zeggen woonachtig in Nijmegen.

Het aantal mbo leerlingen is ten opzichte van het schooljaar 2001-2002 met 15% toegenomen.

Tabel 6-1: Mbo leerlingen naar sector, niveau, leerweg en percentage binnenleerlingen (2004-2005) ¹

Sector	Niveau	aantal bol	waarvan Nijm. II	aantal bbl	waarvan Nijm. II
Administratie	Assistent	66	38%		
	Basisopleiding	374	46%	240	15%
	Vakopleiding	481	38%	32	22%
	Middenkader/Specialisten	436	39%	49	0%
Handel	Assistent	87	70%		
	Basisopleiding	323	46%	144	27%
	Vakopleiding	52	19%	173	16%
	Middenkader	852	31%	115	10%
Techniek	Assistent	138	54%	267	8%
	Basisopleiding	236	32%	1107	18%
	Vakopleiding	14	14%	719	15%
	Middenkader/Specialisten	459	22%	348	9%
Zorg en Welzijn	Assistent	17	59%		
	Basisopleiding	475	40%	159	42%
	Vakopleiding	534	27%	373	30%
	Middenkader/Specialisten	1040	28%	272	26%
Landbouw	Assistent			3	67%
	Basisopleiding	75	19%	50	8%
	Vakopleiding	172	15%	73	4%
	Middenkader/Specialisten	452	7%	35	6%
Totaal		6283	32%	4159	22%

¹ Aantallen zijn inclusief 545 leerlingen van de locatie van ROC in Boxmeer.

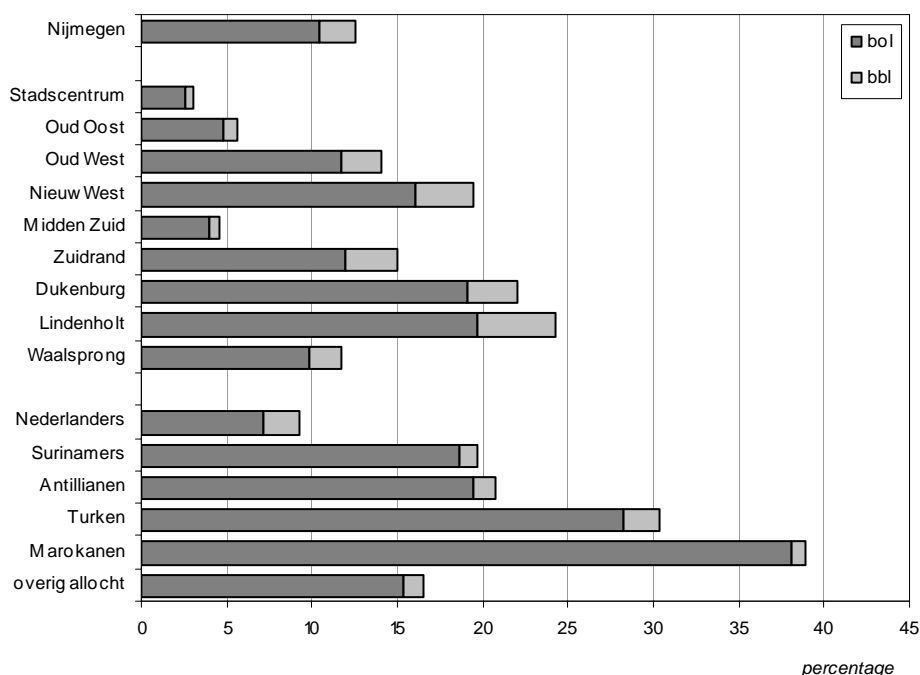
Van het totaal aantal mbo leerlingen volgt 60% een beroepsopleidende leerweg. (in 2001-2002 was dit 60%). Opvallend veel bbl leerlingen volgen de basisopleiding en de vakopleiding van de sector techniek en opvallend veel bol leerlingen volgen de middenkader/specialisten opleiding van de sector zorg en welzijn.

De verhoudingen tussen de sectoren zijn ten opzichte van 2001-2002 nauwelijks gewijzigd.

Tabel 6-2: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar leerweg en stadsdeel en het deelname % door 17-22 jarigen naar leerweg en stadsdeel (2004-2005)

	aantal		verdeling		deelname %	
	bol	17-22 jr	bbl	17-22jr		
Centrum	43	2%	3	3%	0	
Oud Oost	196	10%	5	8%	1	
Oud West	283	14%	12	15%	2	
Nieuw West	258	13%	16	12%	3	
Midden Zuid	106	5%	4	4%	1	
Zuidrand	300	15%	12	16%	3	
Dukenburg	393	20%	19	19%	3	
Lindenholt	347	17%	20	19%	5	
Waalsprong	55	3%	10	3%	2	
stadsdeel onbekend	11	1%	3	0%		
Nijmegen	1992	100%	10	100%	2	

Figuur 6.1 Deelname percentages 17-22-jarigen MBO naar stadsdeel en etniciteit (02-03)

De hoogste aantallen leerlingen komen uit de stadsdelen Dukenburg, Lindenholt en Zuidrand. Van de 2740 binnenleerlingen is 53 % afkomstig uit één van deze stadsdelen.

Wanneer gekeken wordt naar de deelname door 17-22 jarigen aan het mbo per stadsdeel blijkt dat de deelname in de stadsdelen Oud West, Nieuw West, Zuidrand, Dukenburg en Lindenholt hoger is dan in de andere stadsdelen. Deze stadsdelen blijken in het hoofdstuk voortgezet onderwijs relatief veel vmbo leerlingen te tellen. Een aanzienlijk deel van de mbo-leerlingen is afkomstig zijn uit het vmbo. De stadsdelen Oud West en Zuidrand hebben relatief veel vmbo-leerlingen

terwijl de deelname aan mbo door 17-22 jarigen weinig hoger is dan de gemiddelde deelname door 17-22 jarigen.

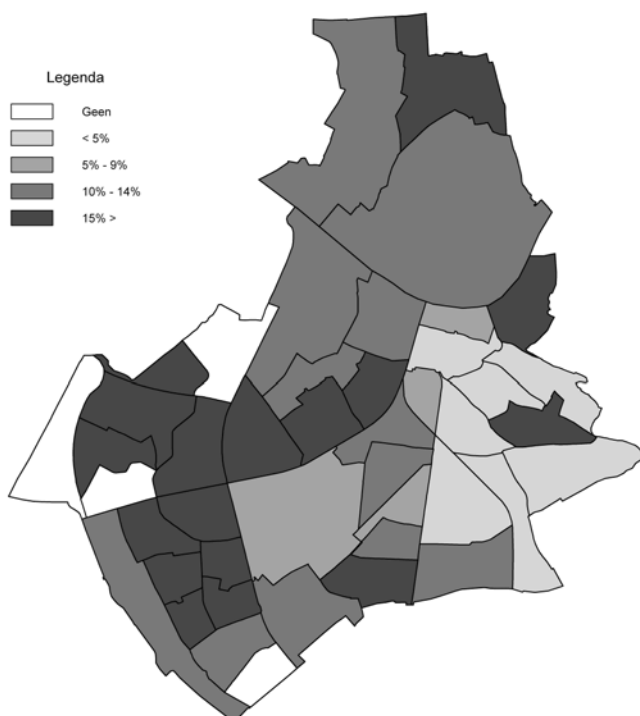
De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsopleidende leerweg is toegenomen van 8% in schooljaar 2001-2002 naar 10% in 2004-2005. In Oud West, Nieuw West, Dukenburg en Lindenholt is de toename aanzienlijk hoger dan 2%.

De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsbegeleidende leerweg is afgenomen van 3% in 2001-2002 naar 2% in 2004-2005.

Bijlage 1 (tabel 10) geeft een overzicht van mbo leerlingen per wijk. Daaruit blijkt dat het MBO veel leerlingen trekt uit de volgende wijken: Hengstdal, Nije Veld, Wolfskuil, Biezen, Hatert, Heseveld, Neerbosch Oost, Zwanenveld, Meijhorst, 't Acker, De Kamp en 't Broek.

Wijken waar een bovengemiddeld aantal 17-22 jarigen deelneemt aan het mbo zijn: Hengstdal, Nije Veld, Grootstal, Hatert, Brakkenstein, Wolfskuil, Heseveld, Neerbosch Oost, Tolhuis, Zwanenveld, Meijhorst, Lankforst, Aldenhof, Malvert, 't Acker, De Kamp en 't Broek en Oosterhout.

Kaart 6.1 Deelnamepercentages 17-22-jarigen aan mbo (2002-2003)

Tabel 6-3: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar leerweg en etnische groep (2004-2005)

	aantal bol	verdeling	deelname % 17-22-jarigen	aantal bbl	verdeling	deelname % 17-22 jarigen
nederlands ¹	1124	56%	7	578	77%	2
surinaams	43	2%	19	9	1%	1
antilliaans	75	4%	19	15	2%	1
turks	175	9%	28	34	5%	2
marokkaans	167	8%	38	17	2%	1
ov. allochtonen	307	15%	15	66	9%	1
onbekend	101	5%		29	4%	
Totaal	1992	100%	10	748	100%	2

¹ nederlanders + westerse allochtonen

Van 5% van de binnenleerlingen is de etniciteit niet bepaald.

Van de 2489 binnenleerlingen is 33 % niet-westers allochtoon (38 % bij de bol en 19 % bij de bbl). Wanneer gekeken wordt naar de deelname door 17-22 jarigen aan het mbo per etnische groep blijkt dat de deelname door niet-westerse allochtone groepen aan met name de beroepsopleidende leerweg aanzienlijk hoger is dan bij de Nederlanders. Opvallend is de hoge deelname door Turken en Marokkanen aan de beroepsopleidende leerweg.

De niet-westerse allochtone leerlingen nemen in het voortgezet onderwijs relatief veel deel aan het vmbo.

De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsopleidende leerweg is toegenomen van 8% in schooljaar 2001-2002 naar 10% in 2004-2005. De toename per etnische groep is als volgt: autochtonen en niet-westerse allochtonen 2%, Surinamers 9%, Antillianen 6%, Turken 15%, Marokkanen 17% en overige niet-westse allochtonen 5%.

De toegenomen deelname aan de beroepsopleidende leerweg van het mbo is opvallend omdat er geen sprake is geweest van een vergelijkbare toename in de deelname aan het v mbo in eerdere schooljaren. Dit duidt erop dat naar verhouding meer v mbo leerlingen aan het mbo zijn gaan deelnemen.

De deelname door 17-22 jarigen aan de beroepsbeleidende leerweg is afgenomen van 3% in 2001-2002 naar 2% in 2004-2005. De afname heeft zich voorgedaan bij alle onderscheiden etnische groepen.

De niet-westerse allochtone leerlingen zijn oververtegenwoordigd in de lagere niveaus van het mbo.

Tabel 6-4: Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar niveau en etnische groep, percentages (04-05)

	niveau 1	niveau 2	niveau 3	niveau 4	N
nederlands ¹	3	33	25	38	1702
surinaams	10	23	29	38	52
antilliaans	6	41	21	32	90
turks	8	42	20	30	209
marokkaans	12	38	14	36	184
ov. allochtonen	17	35	19	28	373
onbekend	18	38	16	27	130
Totaal	7	35	23	35	270

¹ nederlanders + westerse allochtonen

De niet-westerse allochtonen nemen aanzienlijk meer deel aan mbo op niveau 1 dan de autochtonen en westers-allochtonen, die naar verhouding weinig deelnemen aan mbo op niveau 1.

Er is over het geheel genomen enige niveau verbetering opgetreden ten opzichte van het schooljaar 2002-2003. Bij de Marokkanen is duidelijk sprake een niveau-verbetering.

6.4 Educatie

Het ROC kent naast de mbo opleidingen, verdeeld over vier sectoren, een sector Educatie (voorheen volwasseneneducatie). De sector Educatie verzorgt cursussen en opleidingen voor volwassenen, zowel voor Nederlandstaligen als voor anderstaligen. Met uitzondering van één opleiding zijn alle cursussen en opleidingen in deeltijd.

De kwalificatiestructuur educatie (KSE) kent zes opklimmende niveaus:

Kwalificatie	Niveau	Omschrijving
Redzaamheid	1	Vaardigheden voor personen met weinig of geen basisonderwijs
Drempel	2	Vaardigheden die nodig zijn voor functietrainingen op een laag niveau, voor de assistentenopleiding in het mbo of voor trajecten die daarmee vergelijkbaar zijn
Basis	3	Vaardigheden die toegang geven tot de basisberoepsopleiding in het mbo
Start-1	4	Geeft toegang tot de opleiding vakfunctionaris in het mbo
Start-2	5	Geeft toegang tot een middenkaderopleiding en een specialistenopleiding in het mbo en het hbo
Voortgezet	6	Geeft toegang tot de universiteit

Het cursus- cq opleidingsaanbod omvat basiseducatie (KSE 1-3), mavo/havo/vwo (KSE 4-6) en Nederlands als tweede taal (op alle zes KSE-niveaus).

6.5 Aantallen deelnemers educatie

Het ROC telt per 1 oktober 2003 1071 deelnemers aan educatie. Het betreft deelnemers aan educatie op locaties in Nijmegen. Van de deelnemers is 64 % woonachtig in Nijmegen.

Tabel 6-5: Nijmeegse deelnemers aan educatie naar niveau en etnische groep, percentages (04-05)

	KSE 1	KSE 2	KSE 3	KSE 4	KSE 5	KSE 6	N
nederlands ¹	1	43	5	11	19	24	200
surinaams		50	0			50	2
antilliaans		33	33	17		17	6
turks	46	37	15	1	1		136
marokkaans	63	18	17	2	1		114
ov. allochtonen	18	33	42	3	3	2	314
onbekend	15	35	30	10		10	20
Totaal	24	34	24	5	6	7	792

¹ nederlanders + westerse allochtonen

Driekwart van de deelnemers aan educatie is niet-westers allochtoon. De niet-westerse allochtone leerlingen zijn ondervertegenwoordigd in de hogere niveaus KSE 4 t/m KSE 6.

6.6 Voortijdig schoolverlaten

De uitval zonder startkwalificatie lag in de afgelopen jaren tot aan het schooljaar 2004-2005 rond de 5%.

In het schooljaar 2004-2005 is het aantal voortijdige schoolverlaters (vsv-ers) sterk gedaald en komt op 4,1%.

Bij de volledig leerplichtigen is in 2003-2004 en bij de partieel leerplichtigen in 2004-2005 een drastische afname van schooluitval te zien. Dit wordt toegeschreven aan de extra inzet van afdeling Leerplicht in het begin van het schooljaar met betrekking tot absoluut verzuim. Leerplichtige leerlingen die niet staan ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling maar die binnen een maand geplaatst worden, worden niet tot de voortijdige schoolverlaters gerekend.

Tabel 6-6: Voortijdige schoolverlaters in 2001-2002 en 2002-2003 naar leerplichtcategorie¹

	volledig leerplichtig		partieel leerplichtig		niet leerplichtig		totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
2001-2002	187	2,7	128	12,5	721	5,7	1090	5,1
2002-2003	120	1,7	128	8,3	843	6,3	1091	5,0
2003-2004 ²	7	0,2	268	16,7	1073	7,7	1348	5,9
2004-2005 ³			34	2,1	942	6,4	976	4,1

¹ Bij de berekening van de percentages zijn de volledig leerplichtige vsv-ers gerelateerd aan de 12-15 jarigen + ½ 16 jarigen, de partieel leerplichtigen aan de ½ 16 jarigen + ½ 17 jarigen en de niet-leerplichtigen aan de ½ 17 jarigen + 18-22 jarigen.

² De verdeling van vsv-ers over de leerplichtcategorieën is niet exact.

³ In 2004-2005 zijn er 34 leerplichtigen; onderverdeling naar volledig of partieel leerplichtig niet voorhanden

In de RMC effectrapportage 2004 wordt vermeld dat eind 2004 250 vsv-ers uitgeschreven zijn vanwege het behalen van een startkwalificatie. Wanneer we deze groep in mindering brengen wordt het percentage vsv-ers 4,8%.

7 Hoger beroepsonderwijs en universiteit

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op het hoger beroepsonderwijs (hbo) en universitair onderwijs in Nijmegen.

Er wordt een overzicht geboden van de aantallen studenten en de spreiding van de in Nijmegen woonachtige studenten over de stad.

De Radboud Universiteit Nijmegen (voorheen Katholieke Universiteit Nijmegen) is een brede universiteit met ruim zestig opleidingen, verdeeld over acht faculteiten.

Met de naam Radboud wordt de verbondenheid bevestigd van de universiteit en het Universitair Medisch Centrum St Radboud.

De Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) verzorgt het hoger beroepsonderwijs in Arnhem en in Nijmegen. De HAN heeft vier faculteiten: Gezondheid, Gedrag en Maatschappij, Economie, Educatie en Techniek. Verder kent de HAN een bijzonder instituut: Informatica Communicatie Academie.

De HAN heeft vestigingen in Arnhem en in Nijmegen. De in dit hoofdstuk weergegeven tabellen over het hbo hebben betrekking op alleen de vestigingen in Nijmegen.

De HAN werkt samen met de Radboud Universiteit met betrekking tot ondermeer het Instituut voor Leraar en School.

7.2 Aantallen studenten

Het aantal studerende aan de HAN in Nijmegen in het studiejaar 2004-2005 bedraagt 12104 waarvan 75% voltijd en 25% deeltijd. Het aantal hbo studenten is in de studiejaar 2003-2004 en 2004-2005 opnieuw sterk toegenomen. Dit geldt voor zowel het voltijdonderwijs als het deeltijdonderwijs. Ook landelijk is er sprake van een toename van het aantal studenten in het hoger beroepsonderwijs.

Het aantal studenten aan de Radboud Universiteit bedraagt 16823 in het studiejaar 2004-2005. Het aantal studenten is vanaf het studiejaar 1998-1999 elk jaar toegenomen. Ook landelijk is er sprake van een toename van het aantal studenten in het wetenschappelijk onderwijs. Het marktaandeel van de Radboud Universiteit in de instroom van nieuwe eerstejaars vertoont sinds 1999 een stijgende lijn. Sinds 2003 is er sprake van een daling.

Zowel voor het hbo als voor de universiteit geldt dat het aantal studenten en de man/vrouw verhouding sterk varieert per faculteit.

Er studeren in Nijmegen aanzienlijk meer vrouwen dan mannen aan het hbo en de universiteit. Bij het hbo is bijna driekwart van de studenten vrouw. Van de studenten aan de Radboud Universiteit is 60% vrouw.

Vrouwen zijn met name sterk vertegenwoordigd in de hbo faculteiten Gezondheid, Gedrag en Maatschappij en Educatie en in de universiteitsfaculteiten Letteren, Medische Wetenschappen, Sociale Wetenschappen en Rechten.

Tabel 7-1: Hbo studenten naar faculteit en geslacht (2004-2005)

faculteit	studenten	verh. m-v
Gezondheid, gedrag en maatschappij	6546	22-78
Economie	1464	57-43
Educatie	3623	28-72
Techniek	451	52-48
totaal	12104	29-71

Tabel 7-2: Radboud Universiteit studenten naar faculteit en geslacht (2004-2005)

faculteit	studenten	verh. m-v
Godgeleerheid	232	45-55
Letteren	2550	30-70
Managementwetenschappen	2667	69-31
Medische wetenschappen	2678	34-66
Natuurwetenschappen, WisRadboud Universiteitde en Informatica	1307	67-33
Sociale Wetenschappen	4594	21-79
Wijsbegeerte	194	65-35
Rechten	2480	44-56
Instituut voor Leraar en School	121	44-56
totaal	16823	40-60

7.3 Spreiding van studenten over de stad

In met name de stadsdelen Centrum, Oud Oost en Midden Zuid wonen veel studenten. Van de hbo studenten woont de helft in een van deze drie stadsdelen en van de studenten aan de universiteit tweederde deel.

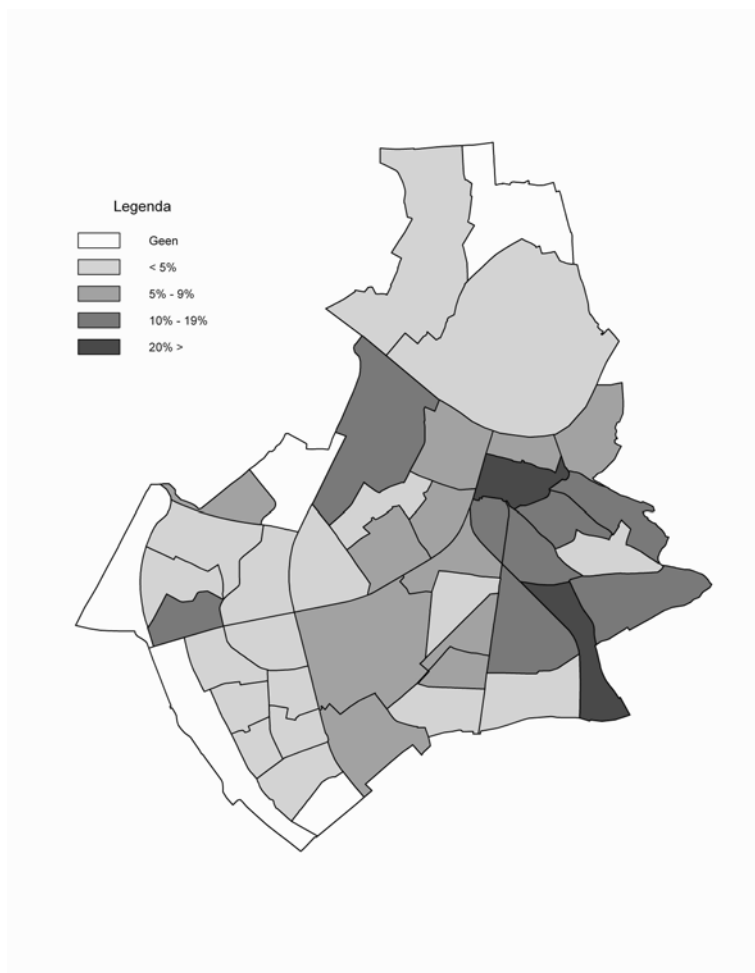
Tabel 7-3: Nijmeegse HBO- en Radboud Universiteit studenten naar stadsdeel (2004-2005)

stadsdeel	stud. HBO	verdeling	stud. Radboud Universiteit	verdeling
Centrum	285	12%	1343	16%
Oud Oost	601	25%	2777	33%
Oud West	232	10%	924	11%
Nieuw West	198	8%	522	6%
Midden Zuid	350	15%	1549	18%
Zuidrand	285	12%	808	10%
Dukenburg	199	8%	250	3%
Lindholt	178	7%	144	2%
Waalsprong	66	3%	88	1%
Stadsdeel onbekend	16	1%	3	0%
Nijmegen	2410	100%	8408	100%

De studenten wonen niet gelijkmatig verdeeld over de wijken. Wijken waar verhoudingsgewijs veel studenten wonen zijn: Centrum, Bottendaal, Altrade,

Galgenveld, Hunnerberg, Kwakkenberg, Groenewoud en Heijendaal (zie kaart 7.1 en tabel 11 in bijlage 1).

Kaart 7.1 Aandeel studenten HBO en Radboud Universiteit per wijk (2004-2005)

Van de Nijmeegse bevolking studeert 7 % aan een HAN vestiging in Nijmegen of aan de Radboud Universiteit.

8 Bijlage 1: Tabellen

Tabel 1 : Kerncijfers kinderdagverblijven naar wijk (week 12 van 2005)

Stadsdeel	Wijk	0-3 jr. populatie	aantal kdv	aantal plaatsen ¹	percentage plaatsbare 0-3 jr in eigen wijk	0-3 jr. in opvang ²	percentage gebruikers	in eigen wijk naar kdv
Centrum	Centrum	95	3	201	481	36	38	
	Benedenstad	70				28	40	
Oud Oost	Bottendaal	147				82	56	
	Altrade	235	1	72	70	136	58	
	Galgenveld	175	1	48	62	99	57	
	Hunnerberg	90	1	57	144	54	60	
	Hengstdal	317	2	83	60	137	43	
Oud West	Nije Veld	266	1	80	68	65	24	
	Wolfskuil	270	2	108	91	56	21	
	Biezen	314				86	27	
Midden Zuid	Kwakkenberg	28				15	54	
	Groenewoud	47	1	36	174	24	51	
	Hazenkamp	258	1	48	42	151	59	
	Goffert	80	2	93	264	35	44	
	St. Anna	139	1	15	25	70	50	
	Heijendaal	34	1	182	1217	24	71	
Zuidrand	Hatertse Hei	204	1	60	67	95	47	
	Grootstal	229	2	77	76	69	30	
	Hatert	334	1	25	17	51	15	
	Brakkenstein	135	1	30	50	60	44	
Nieuw West	Hees	115				55	48	
	Heseveld	314				92	29	
	Neerbosch Oost	304	1	30	22	51	17	
Dukenburg	Tolhuis	185				24	13	
	Zwanenveld	186				30	16	
	Meijhorst	170				19	11	
	Lankforst	108	1	14,4	30	20	19	
	Aldenhof	135				18	13	
	Malvert	119	1	36	69	23	19	
	Weezenhof	134	1	48	81	44	33	
Lindenholt	t Acker	324	2 ³	71	50	58	18	
	de Kamp	307	1	12	9	57	19	
	t Broek	217	1	35	37	56	26	
Waalsprong	Oosterhout	431	1	60	32	138	32	
	Lent	270	2	60	51	108	40	
Onbekend						5		
Nijmegen		6822	33	1581,4	53	2180	32	

¹ Uitgegaan is van kindplaatsen: een kindplaats is opvang van 1 kind gedurende 48 weken gedurende 5 dagen per week.

² Van vijf kinderdagverblijven zijn de gegevens niet opgenomen. Volgens een raming vangen zij 262 kinderen op.

³ Van deze kinderdagverblijven is één gevestigd in de aangrenzende wijk Neerbosch-West.

* Aantallen deelnemers aan kinderdagverblijf zijn onvolledig waardoor geen geschikt percentage kinderen dat in eigen wijk naar kinderdagverblijf gaat, berekend kan worden.

Tabel 2 : Kerncijfers peuterspeelzalen naar wijk (week 12 van 2005) ¹

Stadsdeel	Wijk	2-3 jarigen populatie	aantal plaatsen ²	percentage plaatsbare peuters in eigen wijk ³	aantal gebruikers psz	percentage gebruik door 2-3 jr.	percentage gebruikers psz in eigen wijk
Centrum	Centrum	43			14	33	
	Benedenstad	31	44	142	12	39	
Oud Oost	Bottendaal	62	31	50	22	35	
	Altrade	124	63	51	28	23	
	Galgenveld	86	88	102	31	36	
	Hunnerberg	52	44	85	3	6	
	Hengstdal	157	47	30	70	45	
Oud West	Nije Veld	139	73	53	78	56	
	Wolfskuil	124	67	54	78	63	
	Biezen	164	58	35	91	55	
Midden Zuid	Kwakkenberg	16					
	Groenewoud	23			5	22	
	Hazenkamp	132	44	33	32	24	
	Goffert	40	47	118	17	43	
	St. Anna	66	44	67	27	41	
	Heijendaal	21			2	10	
Zuidrand	Hatertse Hei	90	75	83	35	39	
	Grootstal	132	44	33	66	50	
	Hatert	151	120	79	99	66	
	Brakkenstein	73	32	44	35	48	
Nieuw West	Hees	58	154	266	20	34	
	Heseveld	163	40	25	81	50	
	Neerbosch Oost	131	67	51	81	62	
Dukenburg	Tolhuis	102	63	62	64	63	
	Zwanenveld	80	69	86	52	65	
	Meijhorst	91	75	82	57	63	
	Lankforst	49			20	41	
	Aldenhof	71	31	44	37	52	
	Malvert	58	63	109	32	55	
	Weezenhof	77	44	57	35	45	
Lindenholt	t Acker	169	200	118	111	66	
	de Kamp	144	88	61	86	60	
	t Broek	112	75	67	71	63	
Waalsprong	Oosterhout	195	113	58	90	46	
	Lent	139	81	58	56	40	
Onbekend					3		
Nijmegen		3380	2002	62	1650	49	

¹ Betreft uitsluitend de Kion-peuterspeelzalen. Nijmegen heeft één peuterspeelzaal in wijk Hunnerberg die niet tot Kion behoort

² Betreft het aantal plaatsen wanneer de kinderen 2,4 dagdelen per week naar de peuterspeelzaal gaan.

³ Betreft het percentage kinderen dat in de eigen wijk 2,4 dagdelen een peuterspeelzaal kan bezoeken.

Tabel 3 : Deelname door kinderen van 2-3 jaar aan kdv en/of psz, percentages (week 12 van 2005)

Stadsdeel	Wijk	2-3 jarigen populatie	percentage gebruikers alleen kdv	percentage gebruikers kdv +psz	percentage gebruikers alleen psz	percentage gebruikers kdv en/of psz
Centrum	Centrum	43	30	0	33	63
	Benedenstad	31	39	6	32	77
Oud Oost	Bottendaal	62	58	2	34	94
	Altrade	124	55	2	21	77
	Galgenveld	86	62	1	35	98
	Hunnerberg	52	56	2	4	62
	Hengstdal	157	38	3	42	82
Oud West	Nije Veld	139	26	1	55	82
	Wolfskuil	124	19	1	62	81
	Biezen	164	30	2	54	85
Midden Zuid	Kwakkenberg	16	63	0	0	63
	Groenewoud	23	52	0	22	74
	Hazenkamp	132	59	2	23	83
	Goffert	40	40	0	43	83
	St. Anna	66	41	3	38	82
	Heijendaal	21	67	5	5	76
Zuidrand	Hatertse Hei	90	44	0	39	83
	Grootstal	132	25	2	48	75
	Hatert	151	15	0	66	81
	Brakkenstein	73	34	4	44	82
Nieuw West	Hees	58	38	0	34	72
	Heseveld	163	24	1	49	74
	Neerbosch Oost	131	14	2	60	76
Dukenburg	Tolhuis	102	14	0	63	76
	Zwanenveld	80	18	0	65	83
	Meijhorst	91	13	0	63	76
	Lankforst	49	20	0	41	61
	Aldenhof	71	11	1	51	63
	Malvert	58	19	2	53	74
	Weezenhof	77	35	4	42	81
Lindenholt	t Acker	169	21	1	65	86
	de Kamp	144	22	0	60	81
	t Broek	112	25	1	63	88
Waalsprong	Oosterhout	195	29	2	44	75
	Lent	139	34	1	40	74
Totaal		3380	31	1	48	79

Tabel 4 : Kerncijfers buitenschoolse opvang naar wijk (week 12 van 2005)

Stadsdeel	Wijk	4-12 jarigen populatie	aantal plaatsen ¹	percentage plaatsbare 4-12 jarigen in eigen wijk ²	aantal gebruikers bso	percentage gebruik door 4-12 jr.	percentage gebruikers bso in eigen wijk
Centrum	Centrum	81			11	14	
	Benedenstad	185			24	13	
Oud Oost	Bottendaal	210	56	27	13	6	
	Altrade	472	222	47	82	17	
	Galgenveld	442			52	12	
	Hunnerberg	262	56	21	25	10	
	Hengstdal	666	267	40	97	15	
Oud West	Nije Veld	490			25	5	
	Wolfskuil	549			20	4	
	Biezen	580			34	6	
Midden Zuid	Kwakkenberg	88			7	8	
	Groenewoud	156			30	19	
	Hazenkamp	680	389	57	151	22	
	Goffert	289	83	29	38	13	
	St. Anna	261			29	11	
	Heijendaal	157			26	17	
Zuidrand	Hatertse Hei	317			36	11	
	Grootstal	511			54	11	
	Hatert	743	28	4	29	4	
	Brakkenstein	446	106		47	11	
Nieuw West	Hees	243	194	80	22	9	
	Heseveld	530			52	10	
	Neerbosch Oost	715			47	7	
Dukenburg	Tolhuis	346			6	2	
	Zwanenveld	415			4	1	
	Meijhorst	374			4	1	
	Lankforst	178			6	3	
	Aldenhof	297			2	1	
	Malvert	287			4	1	
	Weezenhof	410	111	27	36	9	
Lindenholt	t Acker	708	167	24	34	5	
	de Kamp	649	33	5	44	7	
	t Broek	673			23	3	
Waalsprong	Oosterhout	367	194	53	70	19	
	Lent	439	167	38	68	15	
Onbekend		4			1		
Totaal		14279	2350	16	1265	9	

¹ Betreft het aantal plaatsen wanneer de kinderen 1,8 middagen per week naar de bso gaan. De capaciteit van de voorziening met twee locaties kan niet naar wijk gespecificeerd worden.

² Betreft het percentage kinderen dat in de eigen wijk 1,85 middagen per week naar de bso kan..

Tabel 5: Basisscholen, geordend naar wijk, en leerlingen

Stadsdeel	wijk	school	leerlingen ¹		% uit eigen wijk		% allocht. ²		% leerling-gewicht	
			00-01	04-05	00-01	04-05	00-01	04-05	00-01	04-05
Centrum	Benedenstad	Petrus Canisius	224	235	50	48	16	16	33	14
Oud Oost	Bottendaal	De Driemaster	204	239	70	64	29	28	26	18
		Galgenveld	Klein Heijendaal	475	480	30	35	8	8	0
	Hunnerberg	Montessorischool	263	263	26	32	9	9	2	2
		Vrije School Nijmegen	349	368	3	5	6	7	0	2
		De Buut	526	415			13	14	1	4
		De Klokkenberg	309	324	29	25	15	14	10	9
Hengstdal	De Sterredans	437	491	18	21	12	9	12	3	
	De Muze	363	343	66	63	16	24	17	18	
Oud West	Nije Veld	Groot Nije Veld	235	199			62	69	93	90
		Biezen	Aquamarijn	393	350	50	75	32	37	88
	Wolfskuil	Michiel de Ruyterschool	187	163	82	78	54	63	94	84
		De Wieken	190	157	83	63	62	77	100	96
Nieuw West	Hees	De Lanteerne	569	575	25	30	16	13	17	13
	Heseveld	De Zonnewende	263	246	52	53	42	43	66	64
	Neerbosch Oost	Het Octaaf	401	412	97	92	51	56	67	67
Midden Zuid	Hazenkamp	De Hazesprong	435	473	45	52	16	13	17	10
		NSV II	513	509	60	57	5	10	0	0
	Goffert	Sint Nicolaasschool	257	252	35	34	7	6	20	18
	St. Anna	De Akker	275	345	30	24	10	12	10	18
Zuidrand	Haterse Hei	Hidaya	80	69	4	2	100	98	88	90
	Grootstal	De Kleine Wereld	262	268	72	75	36	29	46	39
	Hatert	De Klumpert	258	211	94	96	58	63	98	97
		Vossenburcht	306	278	89	87	32	39	58	48
	Brakkenstein	Katholieke basisschool Br.	287	332	89	87	4	9	0	8
Dukenburg	Tolhuis	De Dukendonck	249	266	72	75	30	32	47	43
	Zwanenveld	Prins Mauritschool	195	224	91	89	29	37	57	54
	Meijhorst	Daltonschool De Meiboom	248	227	86	88	65	70	72	64
	Lankforst	Nutsschool Lankforst	390	345	45	28	38	47	50	43
	Aldenhof	De Aldenhove	197	183	82	81	52	45	72	68
	Malvert	Montessorischool Dukenb.	273	290	22	30	25	31	0	2
	Weezenhof	Prins Clausschool	390	446	72	67	17	17	0	2
Lindenholt	t Acker	De Bloemberg	222	107	62	71	33	39	50	50
		De Lindenhoeve	240	248	63	72	19	26	34	50
	de Kamp	Kampus	206	173	82	80	39	37	31	34
		De Luithorst	382	403	81	81	27	31	21	23
	t Broek	Montessorischool Lindenh.	325	343	58	60	15	21	10	3
		De Wingerd	434	397	65	59	10	15	35	30
Waalsprong	Oosterhout	De Oversteek	100	333	97	97	6	15	6	5
	Lent	De Geldershof	327	299	95	98	16	3	8	7
		Het Talent			64	90		16	0	5
Totaal			12.239	12345		59	25	26	31	27

¹ aantallen ontleend aan Integrale Leerlingtellingen (ILT) en zijn inclusief buitenleerlingen

² niet-westerse allochtonen

Tabel 6: Aantal leerlingen, aandeel allochtonen en aandeel in eigen wijk naar basisschool¹

Stadsdeel	Wijk	aantal leerlingen		allochtone leerlingen		in eigen wijk naar school ²		in eigen wijk naar school autochtoon ³		in eigen wijk naar school allochtoon ⁴	
		00-01	04-05	00-01	04-05	00-01	04-05	00-01	04-05	00-01	04-05
Centrum	Centrum	43	60	21	32						
	Benedenstad	155	153	14	21	78	75	76	75	83	77
Oud Oost	Bottendaal	156	181	20	18	86	85	84	83	90	91
	Altrade	433	401	11	9						
	Galgenveld	348	375	6	8	80	79	80	78	75	72
	Hunnerberg	260	223	6	6	84	87	85	87	71	88
	Hengstdal	529	553	21	26	45	39	45	37	42	50
Oud West	Nije Veld	433	386	48	50						
	Wolfskuil	580	447	47	53	54	50	42	29	67	68
	Biezen	500	453	24	28	63	56	58	51	76	70
Midden Zuid	Kwakkenberg	64	73	14	8						
	Groenewoud	106	120	8	11						
	Hazenkamp	564	580	7	7	89	91	89	91	91	85
	Goffert	232	233	17	18	40	36	45	40	12	14
	St. Anna	224	220	9	6	34	36	35	38	25	0
	Heijendaal	130	143	5	2						
Zuidrand	Hatertse Hei	254	274	14	15	0	0		0	0	0
	Grootstal	406	429	28	22	47	45	43	42	59	58
	Hatert	656	592	40	44	80	72	74	65	89	82
	Brakkenstein	378	383	4	8	69	71	69	71	64	72
Nieuw West	Hees	187	211	9	7	78	79	79	82	69	33
	Heseveld	407	429	30	34	34	30	25	21	54	46
	Neerbosch Oost	590	564	43	47	68	66	56	53	83	80
Dukenburg	Tolhuis	239	264	25	28	74	74	74	70	71	82
	Zwanenveld	363	323	28	31	50	58	49	52	52	71
	Meijhorst	330	309	59	63	62	63	49	46	70	73
	Lankforst	158	146	27	32	77	64	77	58	77	79
	Aldenhof	248	245	40	40	63	59	53	53	78	68
	Malvert	237	245	59	57	25	33	27	39	23	29
	Weezenhof	359	246	13	13	75	82	73	81	88	91
Lindenholt	t Acker	593	577	24	26	45	42	42	41	55	46
	de Kamp	525	506	31	31	90	91	88	90	94	95
	t Broek	647	548	12	18	72	78	74	81	58	64
Waalsprong	Oosterhout	118	307	15	15	90	98	89	97	94	100
	Lent	321	349	6	6	98	95	98	95	95	87
Nijmegen		11859	11694	25	26	59	58	57	57	65	63

¹ Inclusief Nijmeegse leerlingen op basisscholen buiten Nijmegen

² Bij de berekening van de percentages leerlingen die in eigen wijk naar school gaan, zijn de leerlingen van Groot Nijveld en De Buut niet meegenomen.

³ Inclusief westers allochtonen

⁴ Niet-westers

Tabel 7: Cito-scores naar stadsdelen en groepen leerlingen van Nijmegen, in schooljaren 00-01 t/m 03-04

	aantal leerlingen groep 8				aantal deelnemers cito ¹				gemiddelde citoscore				gemiddeld over laatste drie schooljaren
	00-01	01-02	02-03	03-04	00-01	01-02	02-03	03-04	00-01	01-02	02-03	03-04	
Centrum	27	26	16	17	23	23	12	15	538,7	537,0	539,5	538,8	538,1
Oud Oost	208	203	207	224	170	164	153	181	539,2	539,9	540,3	540,4	540,2
Oud West	167	164	184	158	162	146	177	149	529,0	530,1	528,5	530,2	529,5
Nieuw West	102	149	127	127	97	137	118	114	534,7	534,6	533,9	535,1	534,5
Midden Zuid	125	129	154	166	120	127	143	142	542,2	541,4	540,8	540,3	540,8
Zuidrand	151	188	197	176	142	168	184	148	531,6	534,1	533,1	533,0	533,4
Dukenburg	257	199	213	204	249	172	203	188	534,2	532,6	532,2	534,6	533,1
Lindenholt	194	203	166	168	192	157	163	168	535,1	534,2	534,8	534,1	534,4
Waalsprong	40	41	52	65	39	40	48	65	539,4	539,9	537,4	537,7	538,2
onbekend	31	19	3	1	31	16	2	1	538,4	535,9	524,5	537,0	534,8
Totaal	1302	1321	1319	1306	1225	1150	1203	1171	535,2	535,4	534,6	535,6	535,2
nederlands	1037	976	969	970	972	845	872	867	536,7	536,7	536,4	537,6	536,9
surinaams	18	19	19	13	17	18	19	13	530,3	527,9	531,1	530,5	529,8
antilliaans	17	30	23	22	17	26	23	19	531,2	534,3	535,7	531,1	533,9
turks	63	82	93	73	61	73	90	68	525,7	529,7	528,0	528,3	528,6
marokkaans	50	67	71	57	48	61	67	50	525,8	526,0	524,3	526,4	525,5
ov. allocht.	115	128	141	163	108	111	130	149	532,6	535,3	533,3	533,3	533,9
onbekend	2	19	3	8	2	16	2	5	542,0	534,6	528,5	527,0	532,4
Totaal	1302	1321	1319	1306	1225	1150	1203	1171	535,2	535,4	534,6	535,6	535,2
gewicht 1,00	846	751	605	734	813	692	718	666	539,2	539,1	538,8	539,3	539,1
gewicht 1,25	200	203	134	175	199	188	202	171	527,1	528	527,7	527,5	527,7
gewicht 1,90	192	213	165	212	185	214	229	196	527,7	528,5	527,4	527,7	527,9
gewicht onb.	53	103	408	175	18		47	131	528,1		537,3	540,2	539,4
Totaal	1291	1321	1319	1306	1215	1150	1203	1171	535,2	535,4	534,6	535,6	535,2
jongens ned.	497	492	484	483	461	426	431	440	536,8	536,9	537,0	536,7	536,9
jongens allocht.	133	152	167	157	127	134	161	140	529,6	531,6	530,2	531,7	531,1
jongens totaal	630	644	652	643	588	560	592	581	535,3	535,8	535,1	535,5	535,5
meisjes ned.	508	484	485	485	479	419	441	427	536,5	536,6	535,8	538,0	536,8
meisjes allocht.	127	174	180	172	121	155	169	160	528,9	531,2	530,0	529,9	530,4
meisjes totaal	635	658	667	661	600	574	611	590	535,0	535,1	533,7	535,8	534,9
Totaal	1265	1302	1319	1306	1188	1134	1203	1171	535,2	535,4	534,6	535,6	535,2

¹ In schooljaar 2000-2001 is op één school geen cito-eindtoets afgenomen. Van één school die wel de toets heeft afgenomen ontbreken de gegevens.
 In schooljaar 2001-2002 hebben twee scholen geen cito-eindtoets afgenomen. In dit schooljaar ontbreken van twee scholen die wel de toets hebben afgenomen, de gegevens.
 In schooljaar 2002-2003 hebben drie scholen geen cito-eindtoets afgenomen. Van alle scholen, die de toets wel hebben afgenomen, zijn de citogegevens beschikbaar.
 In schooljaar 2003-2004 hebben vier scholen geen cito-eindtoets afgenomen. Van één school die wel de toets heeft afgenomen ontbreken de gegevens.

Tabel 8: Schooladviezen naar stadsdelen en groepen leerlingen van Nijmegen, in schooljaren 00-01 t/m 03-04
aantal leerlingen groep 8 % advies < vmbo-t/havo

	00-01	01-02	02-03	03-04	00-01	01-02	02-03	03-04	gemiddeld over laatste drie schooljaren
Centrum	27	26	16	17	40,0	36,0	25,0	35,3	32,8
Oud Oost	208	203	207	224	22,1	27,5	20,5	23,2	23,7
Oud West	167	164	184	158	65,4	64,4	70,1	62,7	65,9
Nieuw West	102	149	127	127	52,1	45,6	51,2	54,0	50,0
Midden Zuid	125	129	154	166	15,7	19,4	21,2	23,5	21,5
Zuidrand	151	188	197	176	56,0	45,8	49,7	52,0	49,1
Dukenburg	257	199	213	204	55,3	60,9	56,4	48,5	55,2
Lindenholt	194	203	166	168	49,2	52,2	49,1	51,2	50,9
Walsprong	40	41	52	65	23,1	26,8	38,5	30,8	32,3
onbekend	31	19	3	1	29,0	52,6	100,0		56,5
Totaal	1302	1321	1319	1306	45,0	44,9	45,0	42,9	44,3
nederlands	1037	976	969	970	40,6	40,3	37,9	36,0	38,1
surinaams	18	19	19	13	64,7	63,2	52,6	76,9	62,7
antilliaans	17	30	23	22	66,7	44,4	52,2	68,2	53,8
turks	63	82	93	73	73,3	62,5	77,2	75,0	71,7
marokkaans	50	67	71	57	65,2	81,5	89,2	78,6	83,5
ov. allochtonen	115	128	141	163	53,7	45,4	49,3	51,5	49,0
onbekend	2	19	3	8		52,6	50,0	50,0	51,6
Totaal	1302	1321	1319	1306	45,0	44,9	45,0	42,9	44,3
gewicht 1,00	846	751	605	734	29,9	29,5	29,0	29,0	29,2
gewicht 1,25	200	203	134	175	79,2	77,5	74,5	79,4	77,4
gewicht 1,90	192	213	165	212	67,2	70,1	77,2	75,2	73,9
gewicht onbekend	53	103	408	175	64,7	25,0	27,8	24,6	26,6
Totaal	1291	1321	1319	1306	45,0	44,9	45,0	42,9	44,3
jongens ned.	497	492	484	483	39,0	39,4	36,6	38,3	38,1
jongens allocht.	133	152	167	157	63,7	57,2	63,8	60,3	60,5
jongens totaal	630	644	652	643	44,4	45,5	43,5	43,8	44,3
meisjes ned.	508	484	485	485	42,5	37,6	39,2	33,8	36,9
meisjes allocht.	127	174	180	172	61,3	54,0	65,7	66,7	62,2
meisjes totaal	635	658	667	661	46,4	44,2	46,5	42,3	44,3
Totaal	1265	1302	1319	1306	45,4	44,9	45,0	42,9	44,3

Tabel 9: Leerlingen woonachtig in Nijmegen in het derde leerjaar vo en vso naar onderwijstype en wijk (04 05) ¹

Stadsdeel	Wijk	aantal ll	% vso	% pro	% vmbo, excl. vmbo-t	% vmbo-t	% havo	% vwo
Centrum	Centrum	3	0	25	0	25	25	25
	Benedenstad	24	4	0	17	33	33	13
Oud Oost	Bottendaal	28	0	0	21	11	29	39
	Altrade	53	0	0	11	19	32	38
	Galgenveld	47	6	2	9	21	21	40
	Hunnerberg	55	27	0	4	11	18	40
	Hengstdal	78	0	5	28	17	23	27
Oud West	Nije Veld	61	7	8	43	16	16	10
	Wolfskuil	68	9	6	53	16	10	6
	Biezen	54	6	6	35	20	24	9
Midden Zuid	Kwakkenberg	13	0	0	0	0	15	85
	Groenewoud	13	0	0	15	0	31	54
	Hazenkamp	69	4	0	7	14	26	48
	Goffert	24	17	13	33	8	17	13
	St. Anna	26	0	0	19	12	23	46
	Heijendaal	18	0	0	6	6	50	39
Zuidrand	Hatertse Hei	49	2	0	31	18	39	10
	Grootstal	57	2	2	44	14	11	28
	Hatert	90	4	3	41	20	18	13
	Brakkenstein	45	4	4	16	18	20	38
Nieuw West	Hees	22	5	0	9	5	27	55
	Heseveld	64	9	3	31	23	16	17
	Neerbosch Oost	81	1	0	33	26	19	21
Dukenburg	Tolhuis	34	0	0	47	15	18	21
	Zwanenveld	60	3	2	47	20	18	10
	Meijhorst	36	3	6	50	19	11	11
	Lankforst	18	0	6	28	17	22	28
	Aldenhof	33	6	0	39	24	18	12
	Malvert	45	0	2	42	11	36	9
	Weezenhof	37	3	3	8	14	38	35
Lindholt	t Acker	99	3	2	47	18	15	14
	de Kamp	77	3	4	30	10	30	23
	t Broek	77	4	4	19	29	22	22
Waalsprong	Oosterhout	13	8	0	15	38	23	15
	Lent	42	2	0	19	2	36	40
Nijmegen		1631	4	3	30	17	22	24

¹ Bij het voortgezet speciaal onderwijs en ook bij het praktijkonderwijs is uitgegaan van de 15- jarigen.

Tabel 10: Voortschrijdende driejaarlijkse gemiddelde percentages 3 havo/vwo¹ per wijk vanaf 2000-2001

Stadsdeel	Wijk	00-01 t/m 02-03	01-02 t/m 03-04	02-03 t/m 04-05
Centrum	Centrum	55	58	55
	Benedenstad	53	50	53
Oud Oost	Bottendaal	66	56	66
	Altrade	74	77	74
	Galgenveld	74	79	74
	Hunnerberg	80	80	80
	Hengstdal	45	44	45
Oud West	Nije Veld	30	29	30
	Wolfskuil	27	29	27
	Biezen	35	31	35
Midden Zuid	Kwakkenberg	90	86	90
	Groenewoud	74	76	74
	Hazenkamp	76	75	76
	Goffert	47	52	47
	St. Anna	70	75	70
	Heijendaal	90	83	90
Zuidrand	Hatertse Hei	55	57	55
	Grootstal	36	42	36
	Hatert	30	27	30
	Brakkenstein	62	55	62
Nieuw West	Hees	63	53	63
	Heseveld	38	37	38
	Neerbosch Oost	36	33	36
Dukenburg	Tolhuis	37	41	37
	Zwanenveld	33	32	33
	Meijhorst	25	25	25
	Lankforst	60	61	60
	Aldenhof	25	32	25
	Malvert	30	23	30
	Weezenhof	76	75	76
Lindenholt	t Acker	26	25	26
	de Kamp	53	49	53
	t Broek	47	44	47
Waalsprong	Oosterhout	50	54	50
	Lent	69	64	69
Nijmegen		48	47	48

¹ Als percenteerbasis is uitgegaan van de 'derdeklassers' van het vo en vso. Omdat het praktijkonderwijs en het voegezet speciaal onderwijs geen leerjaren kennen is voor deze onderwijstypen uitgegaan van de 15-jarigen

Tabel 11: Voortschrijdende driejaarlijkse gemiddelde percentages 3 havo/vwo per wijk vanaf 2000-2001, aansluitend bij CBS definitie van derdeklassers in het vo¹

Stadsdeel	Wijk	00-01 t/m 02-03	01-02 t/m 03-04	02-03 t/m 04-05
Centrum	Centrum	69	58	55
	Benedenstad	53	52	55
Oud Oost	Bottendaal	63	56	66
	Altrade	78	79	76
	Galgenveld	84	80	75
	Hunnerberg	85	82	82
	Hengstdal	47	46	47
Oud West	Nije Veld	29	30	30
	Wolfskuil	31	32	29
	Biezen	37	36	37
Midden Zuid	Kwakkenberg	90	90	95
	Groenewoud	82	81	78
	Hazenkamp	78	76	76
	Goffert	47	55	48
	St. Anna	81	75	72
	Heijendaal	83	88	90
Zuidrand	Hatertse Hei	59	59	57
	Grootstal	46	45	39
	Hatert	26	30	33
	Brakkenstein	53	59	64
Nieuw West	Hees	66	62	69
	Heseveld	43	41	42
	Neerbosch Oost	38	36	38
Dukenburg	Tolhuis	47	49	45
	Zwanenveld	33	28	29
	Meijhorst	27	35	35
	Lankforst	58	49	50
	Aldenhof	34	32	27
	Malvert	25	49	54
	Weezenhof	77	74	73
Lindenholt	t Acker	33	36	38
	de Kamp	47	48	52
	t Broek	46	49	53
Waalsprong	Oosterhout	54	42	41
	Lent	65	51	52
Nijmegen		49	49	50

¹ Als percenteerbasis is uitgegaan van de 'derdeklassers' van het vo, exclusief het praktijkonderwijs. Het onderwijs aan agrarische centra is niet meegeteld. Deze percenteerbasis sluit aan bij de CBS verdeling van derdeklassers in het voortgezet onderwijs.

Tabel 12 Nijmeegse mbo-leerlingen (binnenleerlingen) naar wijk (04-05)

Stadsdeel	Wijk	aantal	verdeling	deelname %	aantal	verdeling	deelname %
		bol		17-22 jr	bbl		17-22 jr
Centrum	Centrum	27	1%	2	12	2%	0
	Benedenstad	16	1%	7	7	1%	1
Oud Oost	Bottendaal	34	2%	4	19	3%	1
	Altrade	26	1%	2	11	1%	1
	Galgenveld	25	1%	3	11	1%	1
	Hunnerberg	16	1%	3	2	0%	0
	Hengstdal	89	4%	14	20	3%	2
Oud West	Nije Veld	91	5%	11	35	5%	2
	Wolfskuil	113	6%	14	40	5%	3
	Biezen	79	4%	9	34	5%	2
Midden Zuid	Kwakkenberg	8	0%	3	0	0%	0
	Groenewoud	18	1%	1	5	1%	0
	Hazenkamp	36	2%	8	14	2%	2
	Goffert	26	1%	8	8	1%	1
	St. Anna	11	1%	5	4	1%	1
	Heijendaal	7	0%	3	2	0%	0
Zuidrand	Hatertse Hei	39	2%	11	19	3%	2
	Grootstal	74	4%	17	21	3%	2
	Hatert	151	8%	11	68	9%	3
	Brakkenstein	36	2%	10	14	2%	4
Nieuw West	Hees	17	1%	9	7	1%	2
	Heseveld	83	4%	13	26	3%	2
	Neerbosch Oost	156	8%	21	58	8%	5
Dukenburg	Tolhuis	54	3%	15	27	4%	4
	Zwanenveld	78	4%	20	28	4%	3
	Meijhorst	75	4%	22	29	4%	3
	Lankforst	28	1%	15	10	1%	2
	Aldenhof	66	3%	26	25	3%	5
	Malvert	64	3%	27	16	2%	2
	Weezenhof	27	1%	9	7	1%	2
Lindenholt	t Acker	146	7%	21	59	8%	5
	de Kamp	123	6%	19	41	5%	3
	t Broek	75	4%	19	43	6%	7
Waalsprong	Oosterhout	15	1%	10	7	1%	4
	Lent	38	2%	10	12	2%	1
Onbekend		11	1%		3	0%	
Nijmegen		1992	100%	10	748	100%	2

Tabel 13: Nijmeegse HAN- en Radboud Universiteit-studenten naar wijk (04-05)

Stadsdeel	Wijk	HAN	Radboud Universiteit	aantal studenten HAN+Radboud Universiteit als % van de bevolking
Centrum	Centrum	233	1214	23
	Benedenstad	52	129	6
Oud Oost	Bottendaal	136	626	17
	Altrade	139	707	14
	Galgenveld	154	896	17
	Hunnerberg	65	348	11
	Hengstdal	105	184	4
Oud West	Nije Veld	77	378	9
	Wolfskuil	69	288	6
	Biezen	86	258	5
Midden Zuid	Kwakkenberg	26	137	14
	Groenewoud	130	757	28
	Hazenkamp	70	150	4
	Goffert	32	135	6
	St. Anna	59	89	5
	Heijendaal	33	281	18
Zuidrand	Hatertse Hei	54	150	5
	Grootstal	48	86	3
	Hatert	142	466	6
	Brakkenstein	41	106	4
Nieuw West	Hees	25	52	3
	Heseveld	87	232	5
	Neerbosch Oost	81	226	4
Dukenburg	Tolhuis	26	38	2
	Zwanenveld	52	51	2
	Meijhorst	22	28	1
	Lankforst	30	42	3
	Aldenhof	14	23	1
	Malvert	21	11	1
	Weezenhof	34	57	2
Lindenholt	t Acker	53	45	2
	De Kamp	71	62	2
	t Broek	46	36	2
Waalsprong	Oosterhout	14	11	1
	Lent	52	77	3
Onbekend		16	3	
Nijmegen		2410	8408	7

9 Bijlage 2: Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen

Kaart Stadsdelen en Wijken Nijmegen

